SCRISORI CATERINEI
Sfaturi unei tinere căsătorite
Seria CĂSĂTORIA - FAMILIA
Coperta de Mihai Coman
Ilustraţii:
Sfinţii Ioachim şi Ana, frescă din biserica mare
a Mănăstirii Studenica, sec. al XlV-lea
Constantin Brâncuşi, *Sărutul,* 1908
Letters to Karen by Charlie W. Shedd
ABINGDON PRESS, 1965
Copyright pentru traducerea românească:
EDITURA BIZANTINĂ
ISBN 973-98521-1-4
Charlie W. Shedd

Scrisori Caterinei

Sfaturi unei tinere căsătorite

Traducerea:
Preot Constantin COMAN
Garoafa COMAN
EDITURA BIZANTINĂ
Bucureşti,

Iubite cititorule,

Cartea pe care tocmai ai deschis-o este deosebită de celelalte pe care Editura Bizantină le-a publicat până acum şi pe care ai avut bunăvoinţa să le citeşti. Ea inaugurează o serie nouă în programul nostru editorial dedicată căsătoriei şi familiei. Nu este o noutate pentru nimeni faptul că însoţirea bărbatului cu femeia şi constituirea familiei este o realitate fundamentală a vieţii individuale şi comunitare. După cum, iarăşi, suntem cu toţii conştienţi de criza spirituală şi morală prin care trece lumea contemporană şi care afectează profund, între altele, şi familia sau, poate mai mult decât orice, familia.

Dacă omul a fost creat de Dumnezeu ca fiinţă ce se împlineşte şi se realizează pe sine în relaţie cu ceilalţi semeni, atunci familia este, fără îndoială, spaţiul unde el este chemat să lucreze şi să realizeze deplin relaţia - o relaţie concretă şi pentru totdeauna - cu o persoană anume. Dacă iubirea este, după cum ne învaţă Sfânta Scriptură şi experienţa dintotdeauna a Bisericii noastre, motivaţia, suportul şi finalitatea existenţei, atunci însoţirea bărbatului cu femeia în familie devine, cu adevărat, un fapt esenţial, iar problemele pe care le presupune sau care decurg din această însoţire sunt sau ar trebui să fie de primă importanţă în preocupările noastre.

Desigur, familia nu este singurul spaţiu unde se poate lucra taina cea mare a iubirii. Nu este cu nimic mai prejos calea monahismului sau pur şi simplu a oricărei relaţii interumane. Familia este, însă, calea comună, în care două persoane anume fac experienţa concretă a devenirii într-un singur trup prin iubire, beneficiind de darul atracţiei reciproce

şi al bucuriei însoţirii şi de perspectiva extraordinară a naşterii de prunci, a participării nemijlocite la actul minunat al creaţiei.
Familia este cu atât mai importantă astăzi cu cât orice ierarhie a valorilor pare a fi răsturnată, iar neputinciosul fiu al veacului acestuia fiind, cel mai adesea, sortit rătăcirilor de tot felul. Mai mult decât atât, explozia materialelor pornografice, pansexualismul promovat de o industrie uriaşă, desacralizarea galopantă atentează direct [a sublimitatea însoţirii bărbatului cu femeia. Atât de mult a reuşit vrăjmaşul omului şi al lui Dumnezeu să terfelească relaţia dintre bărbat şi femeie încât cu multă greutate şi cu mare atenţie mai poate fi abordată sub toate aspectele ei fără riscul unor neînţelegeri sau răstălmăciri. Nu este de mirare că în mentalitatea multora dintre noi şi-a făcut loc identificarea relaţiei trupeşti dintre bărbat şi femeie cu păcatul, cea mai pozitivă evaluare a acesteia neîndrăznind a o socoti mai mult decât un rău necesar. Este şi motivul pentru care, pe nedrept, teologia noastră şi predica au evitat până acum să trateze problemele relaţiei conjugale, lăsându-le la discreţia exploatării lor negative.
Cartea pe care o oferim cu multă bucurie tuturor cititorilor noştri, dar mai ales cititoarelor, reuşeşte să recupereze abordarea onestă şi pozitivă chiar şi a celor mai delicate aspecte ale relaţiei conjugale. Nici nu se putea altfel, din moment ce este vorba despre sfaturile unui tată adresate fiicei sale, referitor la relaţiile dintre soţi. Suntem convinşi că sfaturile pe care un tată le încredinţează fiicei sale nu pot fi nici rău intenţionate şi nici ruşinoase. Este iarăşi adevărat că rareori părinţii au puterea şi curajul să-i sfătuiască pe copiii lor în problemele mai delicate ale vieţii şi cu deosebire ale relaţiei conjugale. Aşa se întâmplă că aceştia sunt lăsaţi să se descurce prin cunoştinţele empirice pe care le deţin sau folosind informaţii ce provin din surse cel puţin îndoielnice.

Cartea se adresează întâi de toate tinerelor căsătorite sau tinerelor ce urmează a se căsători. Dragostea unui tată, preot şi consilier pe probleme de familie conferă sfaturilor cuprinse în scrisorile adresate fiicei sale o forţă de convingere extraordinară. Nu avem de-a face cu sfaturile profesionale, de cele mai multe ori teoretice, ale unui consilier rece şi distant, ci cu îndemnurile, observaţiile, informaţiile provenite de la un tată ce-şi iubeşte foarte mult fiica şi nu poate să o lipsească de experienţa conjugală proprie şi de experienţa agonisită prin observarea şi sfătuirea a nenumărate familii. Tonul cald, direct, viu, naturaleţea discursului şi lipsa oricărei urme de ipocrizie sau intenţie moralistă împrumută cărţii o atmosferă foarte plăcută şi atrăgătoare şi o forţă mobilizatoare pe măsură. în cea mai mare parte a lor, scrisorile cuprind sfaturi practice, amănunte privind comportamentul în anumite situaţii sau atitudinea în faţa unor probleme mai dificile. Acestea se întemeiază sau izvorăsc dintr-o foarte creştinească înţelegere a vieţii. Este vorba de o veritabilă teologie aplicată ce cuprinde absolut toate aspectele vieţii de familie.
Cartea este la fel de folositoare soţilor, care vor afla şi vor înţelege lucruri nebănuite despre arta de a fi un soţ bun şi adevărat. La fel de folositoare se va dovedi, de asemenea, pentru educatori, părinţi şi duhovnici. Aceştia vor afla multe lucruri pe care, la rândul lor, le vor transmite fiilor lor naturali sau duhovniceşti, dar mai ales, vor descoperi nenumărate modalităţi şi căi potrivite de a transmite cu bune rezultate sfaturile lor.
Nu ne îndoim nici o clipă că *Scrisorile* vor fi mult îndrăgite şi citite. Avem dovada succesului de până acum ai cărţii. In anul 1981, la şaisprezece ani de la apariţie, cartea ajunsese la a 37-a ediţie în limba engleză, ea circulând în multe alte limbi. Pentru traducerea în limba română au fost folosite ediţiile engleză şi greacă.
Traducătorii

Caterina este una dintre cele mai frumoase urmaşe ale Evei care împodobesc împrejurimile noastre. Caterina înseamnă mai multe lucruri deodată. întâi de toate, iubeşte pacea. Dar este înarmată şi pentru război, cu isteţime. Are patru fraţi. Cu o cămaşă aruncată la întâmplare şi cu blugi, are alura vecinei din cartier, plăcută şi binedispusă. Chiar şi elegant îmbrăcată, se mişcă cu toată lejeritatea din lume. Uneori cucereşte toată lumea. Există situaţii în care poate să te urmeze în cele mai profunde discuţii.
Mărinimoasă şi încântătoare, dichisită şi inteligentă, atrăgătoare şi prudentă - aceasta este Caterina.
Iar eu sunt tatăl ei. Ştiu la ce vă gândiţi, şi aveţi dreptate. Sunt într-adevăr destul de mulţi taţi cu preconcepţii în ceea ce îi priveşte pe copiii lor. Dacă aţi cunoaşte-o, însă, pe Caterina aşa cum o cunosc eu, aţi fi de acord cu mine că "adevăr am grăit".
Cu puţine luni înainte de a se căsători, Caterina mi-a cerut să corespondăm. "Tată", mi-a spus cu glas dulce, "spune-mi, te rog, cum pot să-l fac să mă iubească pentru totdeauna?"
Sunt două motive care explică imboldul ei de a-mi pune această întrebare.
Unul, pentru că sunt preot. în această calitate am discutat probleme de familie cu nenumărate cupluri şi am analizat ore-n şir, discutând separat cu femei şi cu bărbaţi căsătoriţi, în zilele noastre, acest lucru nu este deloc ciudat. Cei mai mulţi colegi de-ai mei s-au amestecat în problemele de familie ale enoriaşilor lor.
Ce putem face?

Prefaţă

9

Adeseori, foarte puţine lucruri. Aceasta se întâmplă ori de câte ori soţii se blochează în propriile lor planuri sau hotărâri. Vin la noi cerându-ne să fim de acord cu ei, nu să-i sfătuim. Uneori, unul din soţi vrea împăcarea, în timp ce celălalt o refuză.
Astfel, stăm şi privim neputincioşi şi speriaţi cum încă o familie se sfarmă de stâncile acuzaţiilor, incriminărilor, amărăciunilor sau răzbunării...
Aşa cum ar face oricine, în astfel de situaţii, încercăm să adunăm cioburile pentru a reface căsnicia. Lucrul aceasta devine dificil în special atunci când sunt la mijloc copii. îţi vin în minte ouăle sparte ale căror cuiburi s-au împrăştiat în cele patru vânturi.
Vin însă şi zile bune, când, din fericire, toate merg după cum ne dorim. Dar fără să fie meritul nostru. Simţim o prezenţă tainică, un simţământ sfânt, care nu poate izvorî decât dintr-o minte mai înţeleaptă decât a noastră. Atunci se întâmplă ca preotul să fie martor la unul dintre cele mai mişcătoare evenimente: refacerea căsniciei prin sărutul reconcilierii. Coardele rupte se unesc pentru a reda din nou extraordinara lor muzică.
Aceasta este viaţa: pe de o parte, deznădejde pentru a ne face să ne îndoim, nereuşită pentru a ne smeri, pe de altă parte, izbândă pentru a ne ajuta să ne continuăm strădaniile. Astfel, de fiecare dată când cineva trece pragul biroului meu, simt nevoia să repet şi eu mişcătoarea rugăciune a pescarilor din Betania: "Apără-ne, Hristoase! Marea este nesfârşită şi corăbiile noastre atât de mici!"
Sunteţi de acord cu mine că nu a fost nejustificat ceea ce mi-a cerut fiica mea? Există reguli care sunt valabile pentru toate căsniciile. Cu toate acestea, fiecare legătură conjugală are drumul său unic, cu evoluţiile sale specifice. Pentru acest motiv am scris scrisorile de faţă, însoţite de rugăciunea părintească de a face bine unei anumite fete şi alesului ei.

Mulţi dintre noi avem nevoie de sprijin ca să putem trăi
din plin legile dragostei, avem nevoie de ajutor ca să învăţăm
glasul tandreţei şi al devotamentului.
Şi tocmai pentru că această nevoie există, scrisorile de
faţă se oferă, cu urarea însoţitoare, să fie de folos şi altora
- tineri, adulţi, vârstnici - care simt această nevoie.
Ce altă speranţă poate să ne aducă o mai mare bucurie?
Dacă vom reuşi să facem căsnicii mai fericite, vom avea
mulţumirea că am pus şi noi o pietricică la construcţia unei
societăţi sănătoase.
V-am spus la început că două sunt motivele pentru care
fata mea mi-a cerut să-i răspund la întrebări. Cum am spus
mai înainte, Caterina nu renunţă uşor. Ştie cât de puţine
lucruri cunoaşte în realitate tatăl ei. Mai ştie însă şi altceva;
şi acest "altceva" este tema primei mele scrisori.
Charlie W. Shedd

Cel mai bun exemplu

Draga mea Caterina,

Ai fost totdeauna o fetiţă deşteaptă şi văd acum, când ai crescut, că nu ai pierdut nimic din strălucirea ta de altădată.

Se spune că poţi dobândi cu vorba bună orice. De data aceasta tu ai dobândit ceea ce ai dorit. M-ai adus numaidecât în faţa maşinii de scris. Oare nu orice tată s-ar fi umflat în pene de mândrie în faţa unei asemenea minuni? Iţi imaginezi? Fata mea să ia atât de mult în consideraţie părerea mea!

Numai că, de îndată ce m-am aşezat să scriu, mi s-au deschis ochii!

Rugămintea ta este, desigur, un minunat compliment, dar nu este pentru mine, ci pentru cel mai bun exemplu pe care îl urmezi deja de douăzeci de ani: mama ta!

Păcălit încă o dată de şiretlicul tău, îţi accept propunerea ca pe un dar minunat de recunoştinţă pentru cea care îl merită cu adevărat.

Nici nu ştii câte cunoştinţe îmi lipsesc în foarte multe probleme. Dar mai ştii că într-o anume problemă sunt o autoritate de neînvins: cunosc din experienţa personală cât de minunat este să te iubească o femeie care deţine perfecţiunea artei de a fi soţie. Deoarece va fi foarte plăcut pentru mine să vorbesc despre soţia mea, pe care o iubesc mult, vom mai sta de vorbă pe această temă cât de curând.

Cu dragoste,

″ Tata

"în parte cunoaştem..."

Draga mea Caterina,

După ce ai terminat şcoala, ai început să ieşi la plimbare însoţită de diverse persoane. Priveam cu discreţie pe prietenii tăi când veneau să te ia de acasă. Ne întrebam atunci dacă vreunul dintre acei băieţi va fi alesul tău.

Dacă mi-aduc bine aminte, nici unul dintre prietenii tăi nu era o alegere nepotrivită. Ne minunam de gustul tău. Toţi erau băieţi drăguţi. Nu mi se părea curios nici chiar băiatul acela corpolent care semăna cu un clovn şi care era "de casă", cum spuneai tu. Găseam la fiecare câte ceva care îl făcea simpatic.

Stau şi-mi amintesc acum, una câte una, situaţiile, şi cred că tânărul acela ce părea ca "un căţeluş pierdut care caută adăpost" ne-a dat impresia că niciodată nu va pleca de lângă noi.

A fost foarte aproape de a câştiga acordul nostru...

Când discutam cu mama ta despre companiile talc, ne simţeam mândri de prietenii tăi. Erau toţi băieţi cu maniere, bine îmbrăcaţi, când era nevoie, şi buni "capi de familie". Aceasta din urmă era una din calităţile pe care le susţineai cu tărie. Faptul că eşti încă plină de viaţă este o dovadă a ceea ce spun.

Acel tânăr foarte înalt căruia îi plăcea fotbalul ne-a speriat. Cheltuia, cred, o întreagă avere când îţi telefona de departe. Ne amintea de credinciosul câine al Sfântului Bernard, care era uriaş, dar tot atât de politicos. într-o seară - pe care n-am s-o uit niciodată - întorcându-te de la plimbare, ne-ai spus că n-o să-l mai revezi. Eram încă

în birou când ai intrat §i ai început să-mi spui că nici relaţia cu acest băiat nu a fost ceva serios. Ştii cum sunt taţii: m-am temut totdeauna să nu te afli într-o situaţie delicată. "Este atât de bun", insistai, "dar nu mă interesează să-l mai întâlnesc. Asta-i tot."
în acea seară m-ai rugat să stăm puţin de vorbă. Din câte îmi amintesc, cuvintele tale erau aceleaşi: "Mă tem uneori pentru mine. Mi se pare că toţi prietenii mei sunt minunaţi, dar numai pentru puţin timp. După aceea, simt că mă plictisesc alături de ei. După ce ieşim de câteva ori împreună, am sentimentul că-i cunosc atât de bine încât nu mă mai interesează. Crezi că ceva nu e în ordine cu mine? Când mă gândesc la căsătorie, mă tem. Cum va fi posibil să-mi petrec întreaga viaţă alături de acelaşi om? Crezi că voi întâlni vreodată omul care să-mi ţină treaz interesul pentru totdeauna?"
Te-am asigurat, atunci, că într-o zi se va ivi cineva care va avea forţa să-ţi ţină treaz interesul pentru totdeauna. Aveai reţinerile tale şi spuneai că nu eşti sigură de aşa ceva. Apoi ai adăugat aceste cuvinte care m-au entuziasmat şi pe mine: "Am luat hotărârea să nu mă căsătoresc niciodată decât dacă voi întâlni băiatul acela care să fie atât de interesant încât să-mi trebuiască o viaţă întreagă pentru a-l cunoaşte şi pentru a afla totul despre el."
Mă gândeam că ceea ce ai spus era nemaipomenit. în seara aceea ai atins gustul fericirii tale care avea să vină.
A trecut ceva timp şi, deodată, ezitările tale au devenit entuziasm. Ne-ai anunţat despre existenţa lui pentru prima dată într-o seară, la ora mesei, când ne-ai telefonat de la facultate, unde mai rămăseseşi puţin. îţi aminteşti? Vocea ta tremura de entuziasm. Mi-ai spus: "Tată, aici cu mine se află băiatul desăvârşit şi minunat. Lucrează la facultate. Este cel mai interesant tip pe care l-am întâlnit. S-a plimbat prin toată lumea - dac-ai şti de câte ori!" (Aşa ai spus în

momentul acela. Cred, însă, că trebuie să fi făcut tot atâtea
călătorii câte face un recrut obişnuit pe vapor.
Vocea ta se auzea ca un râu năvalnic: "Ştie despre toate
lucrurile mult mai mult decât ştiu eu. Este minunat. Ştie
tot ce e legat de televiziune. Aceasta este, de fapt,
specialitatea lui. Este aproape o autoritate în ceea ce priveşte
America de Sud. Am uitat să-ţi spun că îl cheamă Petre;
nu-i aşa că e cel mai frumos nume din lume?
Studiază şi lucrează în acelaşi timp, învăţând o groază
de lucruri. Este un domn. De altfel, sunt sigură că n-ai
cunoscut niciodată pe cineva care să-i înţeleagă atât de bine
pe ceilalţi, aşa cum o face el. Toţi îl iubesc, pentru că
discută cu fiecare despre ce-i interesează. Şi să vezi surpriză:
iubeşte Grecia, ca şi voi. Vaporul lui a stat într-un port
grecesc trei săptămâni."
Ai continuat să-mi vorbeşti mult timp pe acelaşi ton şi
cu acelaşi entuziasm. îmi amintesc că am fost atât de captivat
de cuvintele tale, încât am uitat că ai dat telefon cu taxă
inversă. Desigur, mi-a trecut prin cap să-l întreb pe prietenul
meu care lucrează la Palatul Telefoanelor dacă pentru
asemenea situaţii există tarife reduse.
Ţi-ai continuat torentul de cuvinte, aruncând asupra mea
cu noi şi noi superlative. în cele din urmă, am revenit cu
picioarele pe pământ, când mi-am dat seama că poate cineva
încearcă să-mi telefoneze în acea clipă şi nu găseşte firul
liber.
înainte de a încheia convorbirea, am convenit ca, de
îndată ce Petre se va fi eliberat de multele lui obligaţii, să
te aducă acasă cu splendida lui maşină, pentru a-l cunoaşte
şi familia ta.
"Ce-a fost cu zarva asta?" a întrebat unul din fraţii tăi
în timp ce închideam telefonul.
"Am vorbit despre viitorul partener de viaţă al Caterinei"
am spus.
"Despre cine?!!" au întrebat toţi într-un glas.

în acea seară am stat de vorbă veseli, până târziu.
Aţi venit, în cele din urmă, acasă şi am văzut despre ce era vorba. în faţa noastră se afla bărbatul visurilor tale, pentru care inima ta bătea cu putere. Am stat de vorbă împreună despre toate lucrurile minunate care vi se întâmplaseră.
Una dintre cele mai importante pagini care s-au scris vreodată despre dragoste este capitolul al 13-lea din Epistola I către Corinteni. Când o vei reciti, fii atentă la fraza: "în parte cunoaştem şi în parte proorocim." Este singura care se repetă. Apostolul pare să spună: "Intoarce-te şi priveşte din nou nesfârşitele feţe ale dragostei. în ele există totdeauna ceva care trebuie studiat." Frumuseţea relaţiilor omeneşti nu presupune imediat cunoaşterea desăvârşită a celuilalt. Cât de adevărat este acest cuvânt!
întâi şi-ntâi, simt o uşurare pentru că oamenii nu sunt în măsură să vadă tainele sufletului meu. Dacă analizăm mai profund acest aspect, ne vom convinge cât de minunat este să nu ştim totul despre ceilalţi oameni. Dacă nu am fi avut această împătrită protejare, este posibil să fi strigat toţi ca nebunii cuprinşi de disperare: "Opriţi pământul să se mai rotească. Vreau să cobor!" Când aplicăm cuvântul de mai sus la căsătorie, vedem ce minunat dar este aceasta. Este extraordinar de important să fii căsătorit cu cineva şi să vezi înlăuntrul lui insule pe care trebuie să le descoperi, munţi pe care trebuie să-i urci, câmpuri pe care trebuie să le cercetezi şi încă multe alte minuni pe care le poţi descoperi o dată cu trecerea timpului.
Desigur, aceasta dă naştere şi unor probleme. Nu poţi să înveţi imediat cum să abordezi oamenii. Este adevărat că nu te vei plictisi niciodată într-o astfel de călătorie. Este adevărat, de asemenea, că uneori e posibil să te ducă la deznădejde. De aceea, când simţi nevoia să strigi: "De ce soţul meu face lucruri atât de aiurea? Oare voi înţelege vreodată de ce se poartă aşa?", atunci învaţă să fii

recunoscătoare pentru faptul că *nu poţi* să-l înţelegi imediat. Fiindcă exact această frumuseţe a cunoaşterii incomplete este aceea care face ca viaţa îndrăgostiţilor să fie atât de fascinantă.
O astfel de încercare poate să te obosească, dar poate să facă, în acelaşi timp, ca inima ta să cânte de bucuria vieţii.
Eu şi mama ta suntem căsătoriţi de 26 de ani. Te asigur că nu trece zi fără să-mi dăruiască noi emoţii. Chiar şi acum descopăr la ea lucruri pe care nu le ştiam înainte şi sunt recunoscător faţă de uriaşa ei personalitate, care îmi va lua o viaţă întreagă să o cunosc. Recunoscător şi plin de speranţe frumoase, pe care deocamdată le cunosc numai în parte.
Sigur că îţi aminteşti de Ana. Când voi eraţi mici ne ajuta în casă. Lucra doar o jumătate de zi, dar urmele pe care le-a lăsat după plecarea ei sunt profunde. Devenisem atât de buni prieteni încât nu ne temeam să-i cerem părerea în problemele noastre. Astfel, când ne mâniam pe voi copiii sau când eram prea aspri cu vreunul dintre voi, ea vă strângea în braţe şi spunea: "Ceea ce avem cu toţii nevoie este răbdarea lui Hristos."
Mare lucru este acesta pentru fiecare părinte!
Dar la fel de eficient este sfatul acesta şi pentru fiecare bărbat şi femeie care doresc să-şi unească vieţile.
Nu grăbi lucrurile. Roagă-te lui Dumnezeu să-ţi dea răbdare. Acordaţi-vă unul altuia timp să vă maturizaţi.
Căsnicia nu este un simplu ritual. Este o creaţie.
Al tău, cu bucuria aşteptării necunoscutului,
Tata

Fericirea înseamnă maturitate

Draga mea Caterina,
Multe cupluri tac greşeala să creadă că atunci când spun "da" în faţa preotului, toate sunt împlinite. Consideră că, dacă urcă împreună treptele bisericii, au urcat şi scara care duce în al nouălea cer.
Unii sociologi au dorit să redea această mentalitate în filmele de la Hollywood şi în televiziuni. Alţii critică scriitorii romantici. Poate că sunt de vină şi autorii versurilor unor melodii mult ascultate.
In acest moment însă, nu ne interesează să căutăm cauzele atât timp cât ne interesează să înţelegem evenimentele. Căsnicia reuşită poate să fie "construită în cer", însă în realitate seamănă mai mult cu jucăriile stricate pe care le armonizează cineva singur, când adăugând, când ridicând, când tăind, când egalând, când completând, până ajunge să dea naştere la ceva frumos care şa-i ofere bucurie pentru totdeauna.
Dacă priveşti în dicţionar la cuvântul "fericire", vei citi aceste explicaţii interesante: "Fericirea este provocată de reuşita a ceea ce consideră cineva bun. Satisfacţia înseamnă un fel de fericire paşnică în care rămâne cineva după împlinirea dorinţelor sale, chiar dacă nu s-au materializat toate speranţele sale."
Acest lucru este valabil chiar şi pentru cuplurile cele mai fericite.
Căsnicia nu schimbă, ca prin farmec, omul nedesăvârşit în om desăvârşit. Fiecare om are lipsurile lui. Acest lucru sunt obligat să ţi-o spun - este valabil şi pentru Petre şi

pentru tine. Ca să răspundă cineva la o astfel de provocare, este o chestiune de maturitate. Fiecare dintre noi am fost cândva îndrăgostiţi de imaginea ideală a aceluia pe care l-am visat a fi partenerul desăvârşit de viaţă. Dacă fiecare dintre voi continuă să păstreze în minte acea imagine ideală pe care şi-a construit-o cu ajutorul fanteziei, atunci să se pregătească să trăiască adevărate deziluzii.

îmi amintesc povestea unei tinere care s-a întors din luna de miere foarte răvăşită. A venit să-mi ceară sfatul şi tremura încă de nelinişte. Se căsătorise cu.cineva mult mai în vârstă decât ea, care însă părea să fie un partener corect. Neliniştea tinerei femei se datora faptului că în prima seară, când s-au aflat singuri în aceeaşi cameră, şi-a văzut bărbatul că-şi scoate dantura falsă şi şi-o aşazâ într-un pahar. Desigur, se întrebase acest lucru, dar nu s-a întrebat niciodatăce se va întâmpla cu dantura falsă atunci când vor merge la culcare. El i-a cerut să micşoreze lumina. Dar acei dinţi îngrozitori care străluceau în pahar o răscoleau atât de tare, încât n-a fost în stare să-i ofere nici un pic de tandreţe soţului său.

Din fericire, cele mai multe din deziluziile care distrug idolii fanteziei noastre crează mai puţină repulsie decât exemplul anterior. Decepţii vor exista însă. De aceea, este foarte important să Iaşi copilăriile, care se potrivesc numai eroilor din visurile tale de puştoaică.

Dacă insişti însă, rişti să faci câteva greşeli grosolane. Vei pierde timp preţios şi multă energie încercând să-l transformi pe soţul tău în ceva ce n-a avut de gând niciodată să fie. Probabil că ţi se va întâmpla des să insişti exagerat de mult asupra a ceea ce *nu este* şi să uiţi toate calităţile care constituie adevărata lui personalitate.

La fiecare persoană pe care am cunoscut-o bine constatăm că unele din dezavantajele sale constituie preţul pe care J-a plătit pentru dobândirea calităţilor pe care le are. Fiecare om simpatic nu este, pur şi simplu, suma calităţilor şi

defectelor sale. Ceea ce-l face simpatic în ochii noştri este modul în care se îmbină aceste laturi pozitive şi negative. Acelaşi lucru este valabil şi pentru edificarea unei căsnicii, într-o căsnicie adevărată, două persoane încearcă să îmbine trăsăturile caracteristice ale fiecăruia într-o unitate care să se potrivească amândurora. Participarea celor doi la o astfel de încercare constituie forţa interioară a unei căsnicii reuşite. Să nu cazi victimă impresiilor exterioare. Nu suntem nici unul fără greşeală. Şi vai de tine dacă Petre ar constitui prima excepţie a acestei reguli. De altfel, băieţii au şi ei cusururile lor. Foarte tineri fiind, ajung să se căsătorească nepregătiţi.
Studiază cu onestitate părţile lui negative. Priveşte cu atenţie şi slăbiciunile taie, apoi caută să vezi cum se pot îmbina defectele voastre cu calităţile, astfel încât să obţineţi cele mai bune şi puternice rezultate.
Când te vei căsători, vei deveni mai sensibilă la decepţii şi supărări decât erai înainte. Insă, vei fi deja convinsă că merită acest efort căsnicia. Cred că ai ales corect. De altfel, numai după o astfel de alegere ai posibilitatea să simţi nemărginita fericire care decurge din unirea a două suflete. Intre hârtiile mele am păstrat compunerea unui băieţel de zece ani, pe care-l chema Teodor. Este o compunere pentru şcoală pe tema: "Ce este iubirea". Există în ea trei lucruri în care, cu absolută siguranţă, se întrevede fericirea viitoare:
"Ce este iubirea? Iubirea este ceva care determină doi oameni să creadă că sunt fericiţi chiar şi atunci când nimeni altcineva nu crede. Este ceva care îi face să stea înghesuiţi pe o bancă chiar şi atunci când lângă ei există destul loc. Este ceva care îi face să nu scoată nici un cuvânt când eşti lângă ei şi să vorbească despre dragoste şi despre flori atunci când cred că ai plecat. Este tot ce ştiu despre dragoste, *până voi creşte mai mare."*

Să nădăjduim că micul Teodor este unul dintre fericiţii care vor învăţa că iubirea devine desăvârşită când vor găsi persoana potrivită, împreună cu care vor putea să trăiască sensul cuvântului "cresc".
Să-i urăm aceasta lui Teodor. Dar şi Caterinci şi lui Petre, şi oricui se află în faţa invitaţiei de a transforma "dragostea şi florile" într-o realitate vie în căsnicia lui.
Cred că sunteţi amândoi suficient de maturi pentru vârsta voastră. Nu uita însă că maturitate înseamnă să ştii în care direcţie trebuie să te maturizezi mai mult.
Te am auzit spunând că "eu şi Petre ne iubim la nebunie". Dacă dragostea voastră este într-adevăr atât de mare, ea trebuie în mod necesar să depindă de cuvintele lui Teodor: "până voi creşte" - adică "până mă voi maturiza".
Cele mai bune urări pentru dragostea care se maturizează continuu,
Tata

Libertatea în viaţa voastră

Draga mea Caterina,

Taina cununiei este o expresie bisericească cu o rezonanţă frumoasă şi constantă.

Două cuvinte par să ofere acea siguranţă mult dorită, pe care fiecare dintre noi speră să o găsească cândva.

Trebuie să înţelegi însă, că precum încuietoarea de siguranţă, aşa şi siguranţa în căsătorie are două locuri unde primeşte cheie. Fiecăruia dintre cei doi soţi îi revine o cheie şi depinde de el însuşi să o folosească cu înţelepciune. Cântecele dulci, care plac celor sentimentali, pot vorbi despre "al tău pentru totdeauna", "rămâi al meu, numai al meu"... Căsnicia însă nu trăieşte în sunetul casetofoanclor, ci prin unirea treptată a doi oameni care permit unul altuia spaţiu liber pentru o evoluţie personală.

Totuşi, ca în oricare altă parte, şi în relaţiile conjugale există o discretă linie de demarcaţie. întrucât căsătoria este legătura dintre două persoane diferite, nimeni n-ar putea spune cu exactitate unde se află această delicată "linie a libertăţii" în căsnicia sa. Sunt necesare încercări atente şi repetate precum şi multă vigilenţă pentru a descoperi această linie.

In această perioadă mă preocupă problema unei tinere femei, Măria, care a avut o surpriză neplăcută cu puţin timp în urmă. Soţul ei, Anton, i-a spus într-o seară că doreşte să meargă singur la plimbare, fără să-i spună unde şi cum îşi va petrece seara. I-a spus-o cu mult calm, dându-i chiar ceva timp să se gândească. A fost ceva foarte dur pentru Măria. Se căsătoriseră cu doar şase luni înainte, şi

credea că "atunci când cineva se căsătoreşte, împarte cu celălalt fiecare gând al său". Cu toate acestea, fiindcă Măria era o femeie isteaţă, şi-a pus mintea la treabă pentru a găsi o soluţie la problema cu care se confrunta. Şi cum stăteam noi de vorbă, a început să caute explicaţii în trecutul lui.
Aceasta este o modalitate corectă de a aborda o problemă atât de dureroasă. Ştim că, adeseori, ceilalţi se poartă ciudat cu noi, din motive nedeterminate de noi. Este posibil ca aceste cauze să izvorască din depresii ale copilăriei, din ieşirea la suprafaţă a vreunui conflict interior vechi sau din încercarea de a soluţiona o problemă existentă cu mult înainte de a se cunoaşte cei doi soţi.
O dragoste adevărată, bazată pe înţelegere reciprocă, oferă adesea o clarificare reciprocă a lucrurilor. Dacă poţi să-ţi opreşti lacrimile, poate vei reuşi să vezi ceea ce el nu vede. Dacă înveţi să foloseşti corect "reflectoarele" iubirii tale, vei putea să ajuţi la evidenţierea sensibilităţii tovarăşului tău de viaţă. De aceea, când eşti rănită sau afectată în vreun fel, încearcă să reacţionezi cu următoarea judecată: "Poate că ceea ce ni se întâmplă vine dintr-o problemă pe care el o are dinainte de a fi al meu; să vedem dacă nu cumva această situaţie se poate transforma într-un prilej pentru a dobândi împreună un plus de maturitate."
Aceasta înseamnă să ai o inimă mare. Nu eşti de acord?! Este nevoie de un grad înalt de maturitate, adică să reacţionezi mai curând cu dragoste, decât "cu înţelegere" sau duşmănie.
Din fericire, Măria s-a dovedit a fi suficient de marinimoasă încât să nu rămână rănită în mândria ei, ci să intre în pielea soţului său. Ştia că Anton era băiatul cel mai mic al unei familii numeroase. Copil fiind, nu a avut niciodată viaţa lui personală, de care ea se bucurase în copilăria ei, şi nici luxul de a putea păstra mici secrete ale copilăriei. Părinţii hotărau pentru el chiar şi atunci când se mărise suficient cât să poată lua singur hotărâri. In anii adolescenţei trebuia să se supună interogatoriilor istovitoare ale tatălui, ori de

câte ori se întorcea acasă. Măria ştia cât de neîncrezător era tatăl Iui Anton în ceilalţi şi chiar în cei ai lui.
în timp ce analizam situaţia, Măria a început să întrezărească soluţii posibile. La un moment dat, s-a gândit că ar fi putut să ceară şi ea să iasă o seară pe săptămână fără să dea explicaţii. Dar, în cele din urmă, şi-a dat seama că aceasta nu era tactica cea mai bună. Putea să-l ţină, în felul acesta, pentru puţin timp acasă, însă nu soluţiona problema. Anton trebuia să înţeleagă că este cineva care are încredere deplină în el. "De altfel" se gândi, "o ieşire de seară forţată nu-mi va adăuga nimic." Apoi mi-a făcut o declaraţie interesantă, pe care mi-am notat-o imediat ce a plecat, ca să n-o uit. Poate că ar fi bine să o înveţi şi tu pe de rost: "Socot că cel mai înţelept ar fi să-l las să înţeleagă că îi aparţin în întregime şi că el îşi aparţine lui însuşi".
Este o descoperire extraordinară, nu crezi? Şi când te gândeşti că vine de la o fetişcană abia căsătorită!
Astfel, s-a hotărât să-i facă hatârul de a-l lăsa să iasă o seară pe săptămână, fără să dea nimănui socoteală.
Această tactică a ţinut trei luni. Vei râde când vei afla cum au evoluat lucrurile: Anton petrecea din ce în ce mai des "seara lui liberă" acasă sau cerându-i să iasă împreună...
Arma ei secretă a dat rezultate. Atât de mult încât, la un moment dat, el dorea chiar să-i povestească unde şi cum îşi petrecea serile libere: fie jucând biliard cu prietenii, fie singur la cinematograf. Aceasta a fost tot. Şi am toate motivele să o cred.
Din această evoluţie a lucrurilor putem constanta cum intuiţia feminină a Măriei l-a condus pe Anton la libertatea de care avea atâta nevoie. Şi, fără ca el să observe, l-a adus şi mai aproape de ea. Desigur, următorul pas în căsnicia lor ar fi fost să se maturizeze şi el şi să înceapă să o răsplătească pentru înţelegerea pe care i-a arălat-o.

Ştiu mulţi bărbaţi care nu dau importanţă la aşa ceva.
Au ideea fixă că soţul ideal trebuie să fie şeful casei, iar femeia trebuie să stea smirnă între cei patru pereţi ai gusturilor lor.
Sunt multe femei care cedează unui astfel de tratament şi-şi reneagă astfel personalitatea. Aceasta însă nu înseamnă viaţă, nici nu este cel mai bun lucru pe care-l aşteaptă cineva de la căsnicia sa. In astfel de condiţii, convieţuirea numai sănătoasă nu este! înseamnă, pur şi simplu, că doi oameni bolnavi psihic au găsit un mod de a trăi sub acelaşi acoperiş pentru un anumit timp sau chiar pentru întreaga viaţă. Insă acest mod de viaţă nu este pentru oameni ca voi. O soţie nu se află într-o poziţie corectă atunci când acceptă să dispară sub dominaţia totalitaristă a unui bărbat tiran. Este firesc să accepţi că acelaşi lucru este valabil şi în situaţie inversă.
Sper să nu uitaţi acest interesant paradox al convieţuirii. Convieţuirea corectă conţine totdeauna un procent real din viaţa personală care se potriveşte fiecăruia dintre voi. Doza de viaţă personală întreţine şi tonifică legătura voastră, unitatea dintre voi. Cu alte cuvinte, în momentul în care simţiţi nevoia de libertate, cu cât rămâneţi mai liberi unul faţă de celălalt, fără supărare, cu atât veţi fi mai liberi să împărtăşiţi desăvârşirea unul altuia.
Cei mai buni psihologi asigură că echilibrul sufletesc depinde în cea mai mare parte de capacitatea persoanei de a-şi descoperi adevăratul eu şi de a-l dezvălui cel puţin unei alte persoane. Cuplurile înţelepte recunosc acest adevăr şi încep la timp să deschidă aceste "drumuri cu sensuri duble" în căsnicia lor.
In scrisoarea mea anterioară am vorbit despre maturitatea în căsnicie. în altă scrisoare mă voi gândi la tema "Maturitatea către cei din jurul nostru", ca şi la nevoia de a ieşi împreună. Deocamdată, aici, să ne oprim la faptul că trebuie să învăţăm a permite soţului să iasă uneori şi singur. Acest

lucru aduce un aer de schimbare în rutina de fiecare zi, un necesar refugiu de siguranţă pe drumul care în cele din urmă îi aduce pe cei doi mai aproape. Cu acest duh, fiecare poate permite celuilalt să aibă preocupări sau să viziteze locuri care au o importanţă specială numai pentru el, sau să aibă prieteni pe care să îi considere ca fiind numai ai lui. Aceste preocupări pot fi plictisitoare pentru tine, dar importante pentru celălalt. Sau invers. Desigur, există tot-deauna pericolul să se exagereze, aşa cum se întâmplă cu multe cupluri.
Oamenii maluri sunt totdeauna capabili să ştie când trebuie să oprească îmbrăţişările, pentru a se ocupa cu reîncărcarea propriilor baterii, fapt ce stă la baza oricărei legături reuşite.
Ideea independenţei reciproce îţi este cunoscută pentru că ai crescut în ea. Acasă, la şcoală, la biserică, în jurul tău, toate îţi oferă bazele acestui mod corect de viaţă. Pentru aceasta, încearcă să faci din căsnicia ta o mică societate democratică - la început, pentru doi cetăţeni liberi, mai târziu, poate pentru mai mulţi - unde fiecare dintre membri va avea drepturile sale sfinte şi inalienabile, dar şi îndatoririle sale. Nu pătrunde cu forţa în spaţiul personal al celuilalt, nu vă asfixiaţi unul pe celălalt, deoarece există pericolul de a vă desfiinţa reciproc.
Ceea ce-ţi spun eu este marea dorinţă pentru o femeie care îşi iubeşte bărbatul şi vrea să împartă *imediat orice* cu el. îl iubeşti pe Petre şi doreşti să-ţi aparţină în întregime ţie şi tu să-i aparţii lui. Ştiu că acelaşi lucru simte, şi doreşte, şi el pentru tine. Dar am să-ţi spun următorul lucru: nu veţi putea niciodată să ajungeţi în vârful înalt al legăturii desăvârşite, dacă nu vă veţi acorda unul altuia libertatea de care e nevoie pentru a menţine şi a dezvolta, în fiecare, "integritatea sfântă" pe care o poartă oricine în sine din naştere.

Iată, aşadar, ce vrea să însemne "Taina căsătoriei". Doi oameni care cresc necontenit ca persoane şi ca pereche, până ce ajung la scopul lor comun.
Cu binecuvântarea libertăj

Istorisiri hazlii

Draga mea Caterina,
M-am gândit că ţi-ar plăcea să auzi o întâmplare hazlie din viaţa noastră de familie. Este o relatare referitoare la imperfecţiunile pe care le descoperim, imediat după căsătorie, la cel care fusese până atunci "îngerul" nostru.
La începutul căsniciei, mama ta nu suporta obiceiul meu de a lăsa sertarele şi uşile şifonierului deschise. Eu credeam sincer că aşa trebuia să fie. Aveam nevoie de şosete? Le alegeam din următorul sertar, pe care îl lăsam deschis.
Ca să-ţi spun sincer, credeam că unul din motivele pentru care Dumnezeu a creat femeia era acela de a închide sertarele! Mama mea a închis sertarele în urma mea limp de douăzeci şi doi de ani. Dar, în mai puţin de douăzeci şi două de orc, am descoperit că mireasa cu care tocmai mă căsătorisem nu putea să tolereze o astfel de nerânduială.
Ceea ce m-a făcut, însă, să-mi ies din pepeni, a fost atunci când am descoperit cu spaimă că această încântătoare fiinţă, de care mă legasem pentru totdeauna, avea dezagreabila obişnuinţă de a apăsa tare pe mijlocul tubului de pastă de dinţi, în loc să-'l preseze încet-încet, de jos în sus. (Ia seama, deci, că sunt unele lucruri pe care nu le descoperă cineva înainte de căsătorie.) De ce făcea ea acest lucru îngrozitor? Pentru că, pur şi simplu, se obişnuise dintotdeauna să facă astfel. Probabil că familia ei nu nutrea nici un interes special pentru pasta de dinţi. îi păsa însă de sertare! Se pare că pentru familia ei închisul sertarelor era semn al ordinii şi al bunei gospodăriri. însemna chiar

mai mult: că fiecare membru al familiei îi respecta, astfel, pe ceilalţi.
Toate acestea îmi par acum atât de hazlii! Este şi acesta unul din efectele binefăcătoare pe care trecerea timpului le are asupra noastră... Ne face să vedem ca amuzante lucruri care, altădată, numai distractive nu erau.
îţi doresc să vă distraţi de fiecare dată când veţi descoperi dulăpioarele cu micile voastre ciudăţenii.
Al tău, amuzându-se,
Tata

Evidenţierea părţilor pozitive

Draga mea Caterina,
Unul din cele mai fericite cupluri, pe care totdeauna le-am admirat eu şi mama, sunt Elena şi George. Nu păreau, în exterior, să aibă prea multe puncte comune. El este vânzător iar ea este pensionară. George este sufletul întrunirilor la care ia parte. Elena rămâne la periferia vieţii sociale. Şi totuşi, iradiază dragoste. I-am observat, pentru prima dată, la o masă oficială, în timp ce un participant îşi citea discursul. Din când în când, unul prindea mâna celuilalt şi schimbau priviri cu un zâmbet complice, ca şi cum ar fi purtat o discuţie a lor tacită.
într-o altă seară, ne-au invitat să cinăm împreună cu ei. Ai fi rămas uimită dacă ai fi văzut cât de mult se străduia George să o ajute. De două-trei ori s-a dus în bucătărie după ea, învârtindu-se să facă şi el ceva. Am auzit-o la un moment dat spunându-i: "Nu, dragul meu, mă descurc singură." Mai târziu i-a dat să servească prăjitura, şi el - auzi tu! - a servit-o întâi pe ea! Nu ştiu ce spune cartea bunelor maniere despre aceasta, dar cred că pe el nu-l interesa nicidecum. Interesant este că nici pe ea n-a deranjat-o deloc. Ca şi altă dată, când nu s-a arătat deloc supărată că, la începutul cinei, i-a ţinut scaunul să se aşeze, lăsându-ne pe noi să ne descurcăm singuri. Şedea pe scaun radiind înţelegere gi plăcere. întreaga cină a fost un deliciu: de câteva ori în timpul discuţiilor i-a cerut părerea şi, mai important decât atât, a aşteptat cu răbdare să i-o audă... Iar la sfârşit a ajutat-o să strângă masa.

30

După masă, când am rămas singur cu George pe terasă, am vrut să-l întreb care este secretul unei căsnicii atât de fericite: "Văd cât de potriviţi sunteţi tu şi Elena", i-am spus. "Vă urmăresc de mult timp şi găsesc minunată legătura voastră. întâlnesc zilnic atâtea cupluri nefericite şi aş vrea să cunosc secretul vostru, care ar ajuta şi pe alţii."
A râs la început, mai mult din şovăială decât clin surprindere. In următoarele minute mi-a relatat o istorioară extraordinară.
"Când ne-am căsătorit - a început el - am trăit vremuri grele. Ajunsesem până acolo încât să discutăm despre divorţ. S-a întâmplat să citim ceva care ne-a dat o idee. Am hotărât atunci ca fiecare să scrie pe o bucată de hârtie ce nu-i place la celălalt. Sigur că nu era uşor, dar, în cele din urmă, Elena mi-a dat lista ei iar eu i-am dat-o pe a mea. Gustul pe care ni l-a lăsat citirea listelor a fost foarte amar. Mai mult decât cele scrise pe hârtie nu ne-am spus niciodată deschis unul altuia. După aceea am făcut ceva care poate să ţi se pară fără sens, dar sper să nu râzi când am să-ţi spun: am mers în grădină, am aruncat amândouă hârtiile la coşul de gunoi şi le-am ars. Şi în timp ce fumul se ridica în sus am simţit fiecare nevoia, pentru prima dată după mult timp, să-l îmbrăţişeze pe celălalt. Am mers apoi în casă şi am început să întocmim o nouă listă: cu toate calităţile pe care le puteam găsi unul altuia. Aceasta ne-a luat suficient de mult timp, mai ales că relaţiile noastre nu erau grozave. Am insistat, totuşi, şi când am terminat noile liste am mai făcut şi altceva ce poate să-ţi pară, de asemenea, amuzant. Mi-a spus: "Mergem în dormitor să-ţi arăt?"
L-am urmat pe George în dormitorul îngrijit al cuplului, cu pereţii colorat zugrăviţi şi cu patul de modă veche ca al bunicii acoperit cu o frumoasă cuvertură cu flori. Intr-un loc pe perete, la iveală, atârnau - ce crezi? - înrămate cele două liste cu calităţile pe care fiecare le vedea la celălalt. Atât şi nimic mai mult.

31
"Dacă avem o reţetă secretă a fericirii noastre, probabil aceasta este. Am căzut de acord să citim listele cel puţin 0 dată pe zi. Acum le cunoaştem pe de rost. Mi-ar fi greu să-ţi explic cât bine mi-au făcut aceste liste. Adesea când conduc sau aştept vreun client îmi zic în sinea mea: Când am să-l mai aud pe vreunul că se vaită de soţia lui, mă gândesc la listele noastre şi-mi fac semnul crucii... Mai interesant este că, atunci când repet calităţile pe care mi le găseşte Elena, mă străduiesc şi mai mult să n-o dezamăgesc. Şi cu cât văd mai des calităţile ci, cu atât mai mult mă agăţ de ele. Acum însă, cred că Elena este cea mai nepreţuită făptură din lume. Acestea..."
A spus "acestea..." şi le-a considerat puţine. Şi totuși, "acestea" constituie esenţa fiecărei convieţuiri reuşite. In acest mod, dragostea are forţa să neutralizeze treptat petele negre dintr-o căsnicie şi să scoată în evidenţă lucrurile pozitive.
Te-ar interesa să afli cum am dat reţeta Elenei şi a lui Gcorge, de multe ori, diverselor cupluri? Se vede că tinerii uită deseori marile visuri pe care şi le-au făcut împreună înainte de a-şi pune verighetele. La un moment dat le ascund bine, ca să nu le vadă înaintea lor... După puţin timp, orice amănunt pozitiv despre celălalt dispare din minte şi se îndreaptă amândoi cu uşurinţă spre judecată: "Bună soţia mea, dar..." sau "Cât de bun ar fi fost dacă..."
Trebuie, desigur, ca cineva să aibă în vedere şi părţile negative ale unei căsnicii. Vom reveni asupra acestui aspect. Insă, privind lucrurile în căsnicie din perspectivă pozitivă, nu ne ajutăm numai să devenim mai fericiţi în însăşi casa noastră; învăţăm în acelaşi timp să preţuim bunătatea celorlalţi, care se află în afara casei, lucru care îi determină şi pe aceştia să preţuiască mai mult calităţile noastre.
Iată o altă frază a Sfântului Apostol Pavel din Epistola 1 către Corinteni, cap.13, care merită să o aveţi mai des în

minţile voastre: "Dragostea nu se bucură de nedreptate, ci
se bucură de adevăr."
Al tău,
Tata

Spune-i că este minunat

Draga mea Caterina,
Ţi-am vorbit vreodată despre cele scrise de o fetiţă într-o compunere cu titlul: "O căsnicie reuşită"?
Ascultă: "Consider că ceea ce face o căsnicie să fie reuşită este ca cei doi să se iubească unul pe altul cu adevărat, sau suficient, sau aşa ceva... Şi cred că pentru a deveni adevărată căsnicia, trebuie ca fiecare să facă adeseori companie plăcută celuilalt, să fie politicos şi altele asemenea..."
La început, când cei doi fac cunoştinţă, fiecare consumă foarte multă energie pentru a atrage atenţia celuilalt, apelând la tot felul de gesturi pentru a-l mulţumi pe celălalt, pentru a-l surprinde plăcut. Cuplul tânăr care continuă această tactică şi în timpul căsniciei, şi chiar găseşte modalităţi să o îmbunătăţească o dată cu trecerea anilor, dovedeşte că ştie să-şi împartă cu înţelepciune viaţa. Nu sunt numai cuvintele cele care arată sentimentele; de multe ori, gesturile mici trădează profunzimea sentimentelor.
Un gest discret de tandreţe într-un moment potrivit va transmite mesajul tău mult mai eficient decât o manifestare zgomotoasă a devotamentului tău.
Cele mai multe cupluri nu reuşesc să ajungă la această măsură de dăruire. Iată dureroasa frază care descrie cauza: "încetează să se mai intereseze unul de celălalt." De multe ori, aceasta survine dintr-o dată. Adeseori însă are loc treptat, când unul percepe prezenţa celuilalt alături de el ca un dat.
Am să-ţi povestesc o mică experienţă pe care am avut-o de curând. (Mă îndoiesc că trebuie să-ţi spun împrejurările,

pentru că va fi evident cât de egoişti suntem noi, bărbaţii. Şi totuşi...) într-o duminică, după Liturghie, îl lăsasem pe colegul meu preot să strângă în Altar şi eu stăteam la fereastră, de unde se vedea spre stradă. Voiam să urmăresc lumea care pleca de la biserică. Mai exact, voiam să număr câţi bărbaţi mai deschid încă portiera soţiilor înainte de a intra în maşină. Presupun că, dacă nu toţi, cei mai mulţi dintre aceşti domni aveau această politicoasă obişnuinţă faţă de iubita lor înainte de căsătorie. Cum se schimbă însă vremurile, şi, o dată cu ele, şi noi!
In acea dimineaţă de duminică, numai un bărbat din zece făcea efortul de a-i deschide uşa maşinii soţiei sale. Ceilalţi nouă cavaleri aroganţi erau probabil convinşi că, deja, căsnicia lor are rezultate atât de binefăcătoare pentru soţiile lor încât pot să-şi deschidă singure portiera maşinii.
Şi ia seama că toţi erau oameni de toată isprava. Dar, iată, încetaseră să mai "arate interes deosebit" consoartelor lor..
în acest loc se naşte o întrebare de la sine înţeleasă: în căsnicia ta, vor creşte sau vor scădea aceste gesturi politicoase care transformă o convieţuire de rutină într-o continuă romanţă?
Poate că răspunsul se află în cuvintele pe care acea fetiţă le-a scris în expunerea ei: "Trebuie să fie adesea o companie plăcută unul pentru celălalt, să fie politicos şi toate celelalte..."
Desigur, evidenţierea iniţiativelor corecte nu micşorează importanţa pe care o au cuvintele potrivite, atunci când sunt rostite cu sinceritate în momentele potrivite. Sunt cele mai puţin costisitoare elemente care constituie o căsnicie reuşită - desigur, fără ca aceasta să însemne că nu este necesară înnoirea zilnică a conţinutului lor.
Dacă ai fi putut să baţi la porţile fiecărei case de aici, din cartierul nostru, şi să întrebi cât timp a trecut de când soţul nu a mai spus un cuvânt bun soţiei şi invers, te-ai fi speriat de răspunsurile pe care le-ai fi primit. în realitate,

$5
cele mai multe cupluri par să aibă la gură o sită care le oprește fiecare cuvânt bun ce vrea să iasă. Şi, totuşi, două cuvinte tandre, deşi costă puţin, fac viaţa mai reconfortantă şi inimile mai sprintene.
într-o seară, la o întrunire a bărbaţilor, având în minte întrebările tale, am cerut fiecăruia dintre cei prezenţi să-mi noteze două-trei cuvinte pe tema: "Ce valoare au pentru mine complimentele soţiei mele". îţi redau câteva exemple din răspunsurile primite:
"Complimente? Desigur! Dulce este lumina candelei, precum dulce este şi rodul ei, cum ar spune poetul."
"Cred că amabilităţile între soţi sunt cel mai important lucru într-o căsnicie. De câte ori soţia mea mă laudă simt ca şi cum m-ar înfăşură într-o formă mai mare decât statura mea. Şi eu trebuie să cresc pentru a mă potrivi acestei forme."
"Soţia mea este cea mai mare admiratoare a mea şi îmi face cea mai bună publicitate."
Frumoase răspunsuri, nu-i aşa? Sper să fie asemănătoare şi experienţele tale. Pentru a vedea şi cealaltă faţă a lucrurilor, iată şi câteva răspunsuri care precis au ieşit din suflete mai chinuite. (Nu ştiu căruia dintre cei chestionaţi aparţin, pentru că semnarea răspunsurilor a fost facultativă.)
"Conduc un magazin alimentar şi soţia mea îmi aminteşte de acele cliente nervoase care intră în biroul meu, căutându-l pe responsabil pentru a-şi expune nemulţumirile."
"Soţia mea niciodată nu-mi vorbeşte cu tandreţe. Când o aud, de multe ori simt nevoia să-i strig: încetează odată!"
"Cunosc un norocos pe care soţia îl laudă neîncetat. Cât aş fi dorit să am şi eu alături un astfel de om! Soţia mea nu ştie să facă complimente. Din contră, îmi dă impresia că şi-a propus, ca ţel al vieţii ei, să-mi descopere toate greşelile."
Aceşti oameni trebuie să treacă, într-adevăr, "prin foc şi sabie". Nădăjduiesc ca ţie şi lui Petre să nu vi se întâmple

niciodată aceasta. Gândeşte-te, fetiţa mea dragă, ca sunt nenumărate modalităţile de a spune soţului tău că este un om minunat. învaţă să o faci corect. Există câteva amănunte importante care neapărat îţi vor fi folositoare.
întâi de toate, recunoscând sincer calităţile lui, îţi creezi posibilitatea să-i arăţi cândva şi greşelile.
în căsnicie trebuie ca ambii soţi să evolueze, pentru că altfel nu progresează deloc în împlinirea lor personală. O să discutăm mai mult despre această temă atunci când ne vom referi la cum să ştii să-ţi spui părerea diferită de a celuilalt şi să-i spui adevărul cu dragoste. Pentru moment, este suficient să-ţi aminteşti că uzura exagerată strică motorul... Poţi, aşadar, să-i faci observaţie pentru ceva numai dacă i-ai spus între timp cât de extraordinar a fost în altceva.
în al doilea rând, ai face bine să controlezi reacţiile lui, care atestă cât de bine alimentezi demnitatea lui bărbătească. Unii bărbaţi se laudă din când în când exagerat. Când bărbatul tău va face acest lucru, înseamnă că-i lipseşte admiraţia ta. Urmăreşte-i comportarea când vă aflaţi în compania celorlalţi. Când vei constata că vrea să monopolizeze discuţia şi să aibă totdeauna ultimul cuvânt, e posibil să fii şi tu de vină pentru aceasta. Acorda-i tu atenţia pe care o caută în acest fel.
Un alt indiciu este hipersensibilitatea lui. Când vei vedea că-şi protejează excesiv prestigiul şi că fericirea lui depinde de o recunoaştere ce vine din afara celor patru pereţi ai casei voastre, atunci nu te îndoi că ai să o păţeşti - ai păţit-o deja!
Iată un alt semn al isteţimii soţiei: fiecare bărbat are anumite părţi sensibile, în care elogiile soţiei îi fac o deosebită plăcere. Ar fi bine ca modul în care vei răspunde acestor sensibilităţi să se constituie într-un joc al vostru special. Dacă-l joci corect, se poate ca în scurt timp să nu mai aibă nevoie de el. Cel mai probabil este că la început nu-l poţi evita, pentru că orice bărbat are slăbiciunile lui pe care nu

3:7
le-a depăşit încă. La acest capitol, mama ta s-a descurcat de minune. Ştii probabil că, tânăr fiind, jucam baschet, fotbal, volei şi orice alt sport cu mingea. Pentru că eram foarte binefăcut, mă descurcam bine la toate. Adevărul este însă că eram leneş. Dacă stau şi analizez astăzi prestaţiile mele pe teren, mă gândesc că nu eram chiar atât de bun cât aş fi vrut. Era un alt sport în care eram extraordinar: luptele. Mai păstrez încă o medalie pe care am câştigat-o odată. Adoram luptele. Eram bun şi m-am implicat cu totul în acest sport; până într-o zi, când l-am întâlnit pe David, care m-a scos din luptă o dată pentru totdeauna.
Mama ta nu a vorbit niciodată despre aceasta. A păstrat secretul înfrângerii mele până m-am maturizat suficient ca să pot vorbi singur despre aceasta. Vorbea cu discreţie numai despre calităţile mele, până când bărbatul ei şi-a depăşit neputinţa şi s-a lămurit singur în legătură cu ceea ce se întâmplase.
Cu siguranţă, şi bărbatul tău are zone tainice de mândrie şi de ruşine. Ai face bine să le descoperi şi să joci puţin teatru pe seama lor. E nevoie de ceva timp ca să le depăşească. Dar anii vor trece şi va veni vremea când vă veţi amuza amândoi de jocul vostru. Aceasta înseamnă a fi femeie deşteaptă.
Este însă timpul să lăsăm toate aceste lucruri care necesită o oarecare prefăcătorie şi să ne întoarcem privirea spre lucruri mai importante. Când focul iubirii se mai domoleşte, găsindu-şi împlinirea, sinceritatea este elementul de neînlocuit în fiecare cuvânt pe care îl schimbaţi între voi. Unele femei grozave se grăbesc să împrăştie cuvinte dulci în toate direcţiile. Deşi, în general, bărbaţii arată că îi mulţumeşte aşa ceva, cei mai mulţi dintre ei aşteaptă de la femeia pe care o iubesc ceva mai mult decât cuvinte goale. (îmi place fraza veselă care circulă în ultimul timp printre elevii şcolilor noastre: "Las-o baltă că a-nceput să miroasă.")

Aşadar, înainte să vorbeşti, asigură-tc totdeauna că ceea ce spui are gustul adevărului. Soţul tău doreşte de la tine autenticitate şi adevăr.

Este timpul să alerg la poştă. Dar înainte să sigilez plicul, să spunem din nou împreună: "Ştiu că este un om minunat!" Dacă s-ar putea cântări cuvintele, acest cuvânt ar cântări cel mai mult. Sper că şi Petre va intra în acest duh şi va găsi nenumărate modalităţi de a-ţi răspunde pe măsură. Şi chiar dacă *încă* nu o face, nu-i da târcoale. începe tu. Dacă este un om normal, cum cred că este, va reacţiona sigur, şi va reacţiona aşa cum trebuie.

De câte ori vezi o femeie radiind de fericire, să ştii că o face pentru că ştie că este iubită. La fel se întâmplă şi cu bărbaţii care radiază o autentică siguranţă de sine. Vei descoperi partea bună a tovarăşului tău de viaţă, numai dacă o cauţi şi dacă ceea ce ceri i-o spui cu cuvinte.

Cu cele mai bune urări pentru cuvinte bune.

Tata

P.S. Mi-am amintit o poveste veche. Se spune că era un bătrân ciudat care a trăit douăzeci şi unu de ani cu femeia sa fără să-i spună nici un cuvânt. Intr-o dimineaţă, însă, la micul dejun, a întrerupt tăcerea cu aceste cuvinte: "Draga mea, de multe ori, când mă gândesc cât valorezi tu pentru mine, de-abia mă abţin să nu ţi-o spun!" Să nădăjduim că această poveste este valabilă numai pentru cei de altădată.

Indispoziţii

Draga mea Caterina,

Ieri seară, plecând spre universitate, m-ai întrebat: "Tată, ce pot să fac cu aceste indispoziţii?" Mi-ai explicat că nici Petre "n-a fost în toane bune", si am înţeles că asta te chinuia.

Să vedem această temă de aproape, pornind de la un eveniment pe care nu trebuie să-l uităm niciodată: *Indispdziţiile constituie parte a personalităţii fiecărui om normal.* Din experienţa mea ştiu că la acest capitol nu există excepţii, nici la bărbaţi, nici la femei şi nici chiar la copii. Singurele deosebiri se datorează profunzimii, locului, timpului sau cauzelor care determină indispoziţiile. "Când zboară, când se târăşte" - este destinul fiecărui suflet. Până şi sfinţii aveau căderi bruşte ale dispoziţiei lor sufleteşti.

Dacă ne gândim bine, într-adevăr, însăşi evoluţia vieţii nu este, oare, un continuu urcuş şi coborâş? Ca în muzică - ritmuri lente şi refrene vesele. Natura se reciclează. Istoria are epocile sale luminoase şi întunecate. Se pare că toate urmează un drum al schimbărilor, iar soţii nu fac excepţie de *h* această regulă.

In loc să te văicăreşti, străduieste-te mai bine să vezi binecuvântarea pe care o aduc aceste experienţe ale alternării. Indispoziţiile celor dragi ne ajută adesea să desluşim mai bine virtuţile lor; imediat ce-şi revin, suntem în măsură să preţuim mai mult partea bună a soţilor noştri, tocmai pentru că ni se dă prilejul să cunoaştem mai bine şi partea lor rea.

Mă vei întreba, desigur, dacă aceste indispoziţii nu duc şi la stări bolnăvicioase. Sigur că duc. Şi o măsură de control este intervalul de timp de care are nevoie cineva ca să-şi revină. Indispoziţia care cedează repede locul ei cerului deschis denotă sănătate sufletească. Un indiciu rău este - am putea să-l numim "traseu Stukas" - căderea bruscă de la mare înălţime la marc adâncime, precum ş'i invers. Când vezi că o astfel de situaţie se repetă într-un ritm neliniştitor, faci bine dacă ceri ajutor unui specialist.
Să vedem, acum, un alt aspect important: este nevoie să faci tot ce-i posibil ca, atunci când el va cădea în prăpastia deznădejdii, să nu-l urmezi şi tu. Teoretic este uşor, însă, în realitate, să ştii că vei avea probabil nevoie de mult timp ca să reuşeşti. Este foarte normal ca atunci când el va fi melancolic să fii şi tu. Exact pentru că-l iubeşti şi vrei să împărţi cu el totul, la început ţi se va părea că cel mai bun mod de a-l ajuta este să-I urmezi în tristeţea lui. Totuşi, "simpatie", în sensul bun, nu înseamnă "împreună cădere". Modul cel mai eficient de a contribui la restabilirea dispoziţiei lui este să-ţi păstrezi inima plină de sentimente bune. Aceasta poate ca la început să-l facă să-şi iasă din minţi, deoarece cei mai mulţi dintre noi nu învingem uşor acel mic demon din subconştient - mă refer la neputinţa de a suporta fericirea celor din jurul nostru atunci când noi ne simţim îngrozitor. Insă mânia lui de început va trece repede, dacă tu îţi păstrezi sângele rece. Când criza va trece, va fi mulţumit că unul din voi doi nu a încetat să rămână cu picioarele pe pământ. Cu timpul, veţi găsi *un* mod comun ca şi el să rămână stabil atunci când tu te vei zdruncina.
Unul din motivele care te poate conduce şi pe tine la tristeţe, atunci când el e mâhnit, este situaţia în care pui pe seama ta indispoziţia lui. Dacă într-adevăr tu eşti cea care e de vină, n-ai decât să accepţi fără ocolişuri. Dar terorizarea cu autocritici îndoielnice nu aduce nici un rezultat

bun, în special când indispoziţia este a lui şi tu n-ai fost cu nimic vinovată. Este semn de maturitate să poţi spune cu simplitate: "Să nu uit că aceasta este treaba lui şi că refuz să mă osândesc pe mine însămi. Treaba mea este să mă păstrez pregătită şi cu sânge rece. Voi fi gata să-i ofer cea mai autentică dragoste pe care o nutresc pentru el, numaidecât ce-mi va oferi prilejul."
Am observat că unele femei capabile fac următorul lucru inteligent: se pregătesc dinainte pentru a putea întâmpina indi.spozit.iile soţilor lor.
Şi tu poţi să-i înveţi punctele slabe şi să ridici din timp paratrăznete care să adune tunetele. O prietenă a noastră - de altfel, o soţie model - spune că atunci când simte că indispoziţiile îi dau târcoale soţului ei, îi cere să-i pregătească frigărui pe balcon - aceasta fiind o pasiune a lui. Mărturia nemincinoasă a experienţei ei este că o masă sănătoasă, cu toate delicatesurile auxiliare pe care ea le pregăteşte, face totdeauna minuni.
Poate că voi, într-o situaţie asemănătoare, ar trebui să mergeţi la teatru; poate o plimbare sub clar de lună să constituie antidotul pentru voi. Şi, dacă partenerul tău preferă să se închidă în casă, nu ai decât să pregăteşti atmosfera cea mai potrivită în care să-i poată trece tristeţea în voie. Câţiva dintre bărbaţii pe care îi cunosc ar da orice ca să-şi asigure o astfel de protecţie în faţa "răutăţii lumii", chiar în casa lor.
Dacă progresaţi în acest fel şi preîntâmpinaţi tot ceea ce vine din afară, este posibil să descoperiţi în acelaşi timp şi un sistem eficient de avertizare reciprocă. O bună prietenă a noastră, Sofia, spune că împreună cu soţul ei, Andrei, au făcut următorul acord, demn de o capodoperă: de fiecare dată când el are de depăşit o zi grea la serviciu sau.se întâmplă să-şi piardă cheful lui obişnuit, sau când valoarea acţiunilor scade sau pierde vreun client de care era sigur, atunci îşi pune o floare la reverul hainei înainte de a se

întoarce acasă. Aceasta constituie un avertisment: în ziua
aceea, se ştie, nici o vorbă despre impozitele ce trebuie
plătite sau despre ochiul de aragaz care s-a stricat şi care
face să sară siguranţa, sau despre orice altceva care ar
solicita în plus nervii soţului, şi aşa prea tensionaţi.
Mai poţi să faci şi altceva: este vorba despre cel mai
bun medicament, pe care eu şi mama ta îl găsim deosebit
de eficient. Se numeşte *discuţie.*
Sună însă telefonul. Am o vizită. Un cuplu mă roagă
să-i primesc numaidecât. Există atâtea şi atâtea cupluri care
trăiesc fără să schimbe măcar un cuvânt despre cele mai
importante probleme din viaţa lor!
Deci, vom vorbi despre "discuţie" în următoarea noastră
scrisoare.
îţi doresc ceruri fără nori,
Tata

Puntea comunicam

Draga mea Caterina,
"Cât de bine comunicaţi între voi? Puteţi discuta despre simţămintele voastre? Există teme speciale pe care trebuie să le trataţi cu tact şi delicateţe? Cât de capabili sunteţi să vă împărtăşiţi cele mai intime gânduri?"
Toate acestea sunt întrebări cunoscute pe care le pun cuplurilor consilierii familiali. Pe câţi îi cunun mă asigură că răspunsurile pozitive la toate aceste întrebări constituie cel mai mare atu al legăturii lor.
Compară însă această afirmaţie cu ecourile celor mai obişnuite reproşuri pe care le auzim, de l'iccare dată, de la cupluri căsătorite de ceva timp: "Ştiţi cum ne simţim când sună telefonul, îl ridicăm şi nu ne răspunde nimeni? La fel mă simt şi eu..."; "Vă rog, desigur, să nu-i spuneţi solului meu că v-am spus..."; "Sper să nu spuneţi ceva din toate acestea soţiei mele!"; "Cum adică să discut cu ca?! Soţia mea este misterioasă ca un sl'inx!"; "Niciodată nu răspunde ca un om. Bombăne..."; "Pentru noi, căsătoria este ca şi cum ar fi avut loc între doi străini".
Toate acestea sunt fragmente din nesfârşitele liste pe care le aud şi din care aş fi putut să-ţi prezint multe alte versiuni.
După părerea ta, ce anume a intervenit la acele perechi de îndrăgostiţi care erau atât de siguri de capacitatea lor de a comunica? Există o serie de răspunsuri, pe care vom fi obligaţi să le acoperim în această scrisoare şi în altele ce vor veni, urmărind sistematic un schelet central al gândirii, pe care-l vom numi "puntea comunicării".

O dată ce comunicarea inimilor prin cuvânt este unul din elementele de bază ale unei căsnicii reuşite, să facem începutul cu trei "trebuie" şi cu trei "nu trebuie", care pot ajuta să întăriţi puntea comunicării dintre voi.

1. "Trebuie" să-l întâmpini cu bucurie atunci când se întoarce acasă.

Un soţ a făcut următoarea observaţie pitorească: "Prima ei treabă, când intru pe uşă, este să golească asupra mea coşul de gunoi...", şi a continuat explicând mania pe care o are soţia lui să adune toate veştile rele ale zilei şi să le descarce de îndată ce el ajunge acasă. Vei accepta că omul, dacă altceva nu este, este maestru al cuvântului - după cum o demonstrează logoreea ei: "Cel mic a spart geamul de la uşa vecinului"; "Furtunul din grădină s-a spart din nou"; "Repară-mi o dată robinetul din bucătărie; îţi spun de cinci zile! Curge întruna şi mă înnebuneşte"; "Ştii, vecinii noştri se despart" şi multe altele.

Toate aceste veşti neplăcute contribuie la orice altceva, numai la întoarcerea normală a unui bărbat acasă, nu. Bineînţeles că există şi excepţii care necesită înştiinţarea imediată, dar buna înţelegere presupune ca unele subiecte să fie amânate penru mai târziu.

Desigur, la unii bărbaţi apare următorul fenomen interesant: însuşi bărbatul căruia îi este silă sa fie primit astfel are plăcerea continuă să descarce coşul lui cu gunoaie de îndată ce pune piciorul în casă. Probabil că cineva i-a spus că femeile sunt făcute să audă numai lucruri neplăcute, iar bărbaţii numai lucruri plăcute.

Dacă se întâmplă ca şi bărbatul tău să aibă astfel de obiceiuri în primele luni, te-aş sfătui să te faci că nu înţelegi; fii prudentă şi lasă-l cu ale lui. Pune o muzică discretă la pick-up şi fă-l să vină lângă tine... Vino tu în întâmpinarea ofurilor lui. Este posibil ca tandreţea ta să-l facă să amâne orice descriere amănunţită a iminentului sfârşit al lumii.

Din experienţa mea, ştiu că în acelaşi timp n-ai face rău
să revizuieşti din timp în timp cuvintele cu care-l vei întâmpina
acasă.
2. "Trebuie" să vă faceţi timp ca să fiţi împreună.
îmi amintesc o caricatură răutăcioasă dintr-o revistă, în
care o tânără mamă, înstărită, le spunea copiilor ei povestea
de seară înainte de culcare: "Şi cum spuneam, copii, tatăl
vostru are 1,70 m înălţime, are părul negru, mustaţă subţirică
şi plăcută, este sportiv şi bronzat şi *adoră* pescuitul."
Fiecare bărbat trebuie să aibă o preocupare a^ lui, un
hobby. Acelaşi lucru este valabil şi pentru femei. într-una
din primele noastre scrisori am vorbit despre necesitatea
vieţii particulare şi cum aceasta devine, în cele din urmă,
magnetul care îl va aduce pe unul mai aproape de celălalt.
Ce-ai zice dacă ai atla că s-a umplut pământul de cupluri
neisprăvite, a căror dragoste s-a degradat atât de mult, încât
cei doi "se omoară" pentru lucruri care n-au nici o legătură
cu partenerul lor?
Aşadar, ce se poate face? Uneori, leacurile mici aduc
rezultate impresionante. Vei adăuga multe în viaţa ta, folosind
ceea ce noi numim "împreună-pctrecere".
Bănuiesc că-ţi aminteşti cât de bine am făcut în familia
noastră când am luat hotărârea comună de a respecta
jurământul acesta: să servim masa împreună şi să discutăm
cu toţii la cină problemele zilei. Adică să schimbăm impresiile
zilei, să prezentăm celorlalţi problemele care ne interesează
personal şi să hotărâm de comun acord în privinţa problemelor
care ne privesc pe toţi.
într-una din cele mai frumoase atmosfere de familie pe
care le-am cunoscut, cuplul respectiv făcuse un "mic acord".
Acest "mic" acord s-a dovedit, în cele din urmă, una din
cele mai "mari" şi importante înţelegeri pe care au făcut-o
vreodată în viaţa lor: şi-au promis unul altuia să-şi acorde
câteva minute înainte de culcare pentru a răspunde la

întrebarea: "Care â fost cea rnai fericită clipă pe care am trăit-o?"
Alte cupluri şi-au făgăduit reciproc să mănânce o dată pe lună la restaurant *numai ei doi,* într-un loc în care le place cel mai mult, să găsească pe cineva să rămână cu copiii şi să deschidă o puşculiţă pentru această cină specială.
Am subliniat *numai ei doi* pentru că ieşirile împreună cu prietenii nu au aceeaşi valoare. Vorbim de ieşirea din singurătate, în care sufletele se întâlnesc "fără mijlocire".
Vor exista, desigur, împrejurări care vă vor obliga să suspendaţi aplicarea oricărei condiţii pe care aţi acceptat-o.
Nu vă grăbiţi însă să depuneţi armele şi nici să ajungeţi la concluzii pripite. Punţile comunicării au nevoie de timp ca să se construiască.
3. "Trebuie" să ştii despre profesia lui cât de multe poţi.
într-o seară a venit cineva în biroul meu să-mi aducă un mandat poştal. Era un dar al lui din banii pe care i-a luat pentru prima lui invenţie. Fii atentă ce mi-a spus despre soţia lui: "Acest brevet de invenţie, pe care l-am asigurat şi care a început să-mi aducă câştig, nu este întru totul ideea mea. Nelly a studiat tot ce a găsit legat de profesia mea - a citit cărţi, a urmat cursuri, a vorbit cu toţi specialiştii pe care a putut să-i abordeze. Şi într-o zi mi-a spus: «Alexandre, pun pariu că tu, cu mintea ta inventivă, eşti capabil să schiţezi un ochi electronic care să poată alege portocalele sănătoase de cele stricate, ele aflându-se încă în lădiţă». Aceasta m-a determinat să pornesc..." Vizitatorul meu a continuat prin a-mi explica cum funcţionează aparatul.
Nu l-am prea înţeles, dar el a continuat să-mi descrie inteligenta creaţie care i-a adus în cele din urmă rezultatul mult dorit.
Istoria nu se opreşte aici. Vei înţelege mai mult valoarea acestei femei din cele ce-ţi voi reproduce în continuare:
"M-a pus să promit că nu voi mărturisi niciodată, nimănui, de unde am avut ideea" ,a continuat vizitatorul meu.

"înţelegeţi cum mă privesc şefii mei de-atunci. Mi-au repartizat un atelier special unde să mă ocup şi de astfel de invenţii profitabile. Şi cu siguranţă înţelegeţi cine este acela care mă ajută în continuare. Nu am cuvinte să-mi exprim recunoştinţa faţă de o soţie ca Nelly. "Apoi m-a rugat să-i pomenesc la rugăciune. I-am pomenit, neuitând să adaug în rugăciunea mea urarea: Luminile sufletelor lor să rămână totdeauna întoarse către Creatorul lor de la care vine "toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit...."

O astfel de femeie este o adevărată revelaţie pentru orice bărbat.

Suficient totuşi cu "trebuie". Este timpul să ne referim la "nu trebuie", care este de asemenea necesar pentru comunicarea corectă a două inimi.

Iată trei din cele la care merită să fie atent cineva.

7. *"Nu trebuie" să neglijaţi interesele voastre comune.*

De regulă, la toate cuplurile care se îndreaptă spre căsătorie există o mulţime de lucruri care contribuie la unirea lor. Acestea, însă, suferă adesea o degradare profundă şi se pierd, din motive pe care nu le-am analizat, în categoria lui "trebuie".

Care sunt aceste cauze?

Una dintre ele este tendinţa unuia din cei doi de a domina în discuţii. înaintând nestăvilit de la "pentru început" la al doilea, al treilea, al patrulea argument, orice dialog se îneacă în monologul aceluia.

Toţi avem această obişnuinţă neplăcută. Suntem îndrăgostiţi, se pare, de sunetul cuvintelor pe care le pronunţăm. Uităm însă că, deşi vocea noastră poate să ne încânte urechile, poate în acelaşi timp să constituie o pălăvrăgeală deranjantă pentru urechile celuilalt, care îşi aşteaptă zadarnic rândul să vorbească şi el.

Câte femei capabile am cunoscut, toate deţin leacuri care fac minuni în astfel de situaţii:

a) Cunosc o mie şi una de modalităţi mărunte şi inteligente de a-i oferi totdeauna soţului privilegiul priorităţii cuvântului; b) Au capacitatea să tacă la primul semn că celălalt vrea să spună ceva; c) Ştiu să "citească" semnele de indispoziţie care apar la soţii lor, cum ar fi încruntarea, tremuratul buzelor, încreţirea frunţii sau orice altă mişcare caracteristică.
Este adevărat, desigur, că şi el trebuie să facă tot ce este posibil pentru a avea grijă de gândurile tale. Nădăjduiesc să fie la acest capitol la fel de înţelept cât te doreşte pe tine. Să fii sigură însă că vei auzi mult mai des sunetul paşilor lui pe puntea comunicării voastre dacă, în ceea ce te priveşte, vei perfecţiona acest delicat barometru care ştie să prevadă o stare sau alta.
Cu cât vei face mai bine aceasta, cu atât vei vedea mai bine cum cresc acele interese comune pe care v-aţi sprijinit primele voastre visuri. Cu timpul, aceste interese vor deveni suportul pe care se vor împleti dorinţele voastre comune, şi puntea voastră se va umple de frumuseţe şi de farmec.
2. "Nu trebuie" să încerci să-l impresionezi cu ceea ce ştii.
Orice fel de invidie este pericol de moarte în căsnicie. Unul dintre cele mai urâte aspecte ale acesteia este invidia spirituală, intelectuală. Dacă se va întâmpla ca soţul tău să cunoască lucruri pe care tu nu le ştii, vei câştiga dacă vei găsi smerenia să spui: "Admir cunoştinţele tale. Mai spune-mi şi alte lucruri."
Vor exista însă şi domenii în care cunoştinţele tale Ie vor depăşi pe ale lui. Aici fii atentă să te descurci cât mai bine. Să prezinţi fără ostentaţie ceea ce ştii, cu acea simplă siguranţă care convinge fără să deranjeze.
Iţi aminteşti, când tu §i fratele tău eraţi mici, am pus clanţa porţii de la grădină atât de jos cât să ajungeţi amândoi. Acest lucru vă scutea de orice efort. Ideea ne-a dat-o un părinte care venise la noi în vizită şi pe care-l deranjau bătăile voastre în poartă, când intraţi şi ieşeaţi într-una din

Această sugestie a fost un câştig pentru noi toţi; a făcut viaţa voastră mai uşoară şi ne-a scutit pe mama voastră şi pe mine de acel du-te-vino la poartă.
Ai observat, cu siguranţă, cum oamenii cu adevărat mari, ştiu să-şi coboare nivelul cunoştinţelor la un nivel accesibil celorlalţi. Acelaşi lucru este valabil şi pentru voi amândoi: trebuie să învăţaţi să coborâţi "clanţele" voastre astfel încât să fie posibil să redaţi ceea ce ştiţi şi să receptaţi ceea ce nu ştiţi fără să se nască discuţii.
Femeile inteligente nu uită niciodată că bărbaţii lor se vor mândri cu ele dacă vor şti să nu iasă în evidenţă, ci să-i pună în evidenţă pe soţii lor.
3. "Nu trebuie" să laşi necontrolată limba ta.
în realitate, şi acest "nu trebuie" este la fel ca celelalte despre care am vorbit mai înainte. Cum să facem însă aceasta? Va trebui să vorbim în repetate rânduri despre acelaşi subiect.
Motivul acestei repetări este acela că nu-mi pot scoate din minte toată acea mulţime de femei vorbăreţe care defilează pe la biroul meu ca să le rezolv problemele de familie. Dacă am vrea să le clasificăm, o parte dintre acestea le-am trece la categoria "întrerupătoarelor". A întrerupe interlocutorul este o regulă normală pentru mulţi dintre noi. Stăm pe marginea scaunului şi aşteptăm cu nerăbdare un prilej să intervenim în discuţie; altă dată, nu aşteptăm nici un pic: numaidecât ce îşi trage celălalt răsuflarea, intervenim şi spunem vrute şi nevrute. Nu sunt femeie şi nu ştiu cum apare acest lucru din punctul vostru de vedere, însă ca bărbat ştiu că foarte puţini dintre noi simpatizează femeile care-şi vâră continuu nasul în discuţiile noastre.
Altă parte dintre femeile vorbăreţe ar constitui categoria "întrebătoarelor". Acelaşi bărbat, care o dată ar vrea să spună ceva, altă dată nu doreşte nimic mai mult decât să mediteze în linişte, fără ca cineva să-l deranjeze în vreun fel

Prin urmare, nu-i întrerupe soţului tău gândurile. Mintea fiecăruia dintre noi se blochează câteodată şi adesea ne tulburăm pentru că nu reuşim să găsim o soluţie când suntem în încurcătură. Aceasta, însă, şi alte complicaţii au nevoie de multă reflecţie interioară înainte de a fi exprimate în cuvinte.
Orice intervenţie din partea celuilalt în această frământare interioară, cu întrebări insistente ca: "Spune-mi o dată ce ai...", "Pe tine te frământă ceva..." sau "Dacă nu vorbeşti, treaba ta ..." constituie motiv de enervare şi este lipsă evidentă de politeţe.
Convingerea că ştim foarte puţine lucruri despre consoarta noastră, chiar dacă suntem căsătoriţi de multă vreme, este unul din principalele motive care m-au determinat să scriu aceste scrisori. Să nu uităm asta şi să nu avem pretenţii exagerate.
Avem dreptul, desigur, să ştim unele lucruri despre tovarăşul nostru de viaţă "numaidecât, acum". La fel §i el. Multe altele însă au nevoie de timp ca să poată trece puntea comunicării dintre noi. De aceea, a iubi aşa cum trebuie înseamnă să poţi avea răbdare.
Tema aceasta este infinită. Aud din nou de departe cunoscutul toboşar; cântă totdeauna aceeaşi melodie - drumul către ceruri este lung şi anevoios!
Acelaşi lucru se întâmplă şi cu arta comunicării între noi. Dacă totuşi insistaţi să o învăţaţi, este posibil să simţiţi cândva una dintre cele mai puternice emoţii; va fi clipa când veţi putea comunica fără cuvinte, "în tăcere". Va 1'i o clipă minunată. Veţi face plimbări lungi, veţi sta pe malul mării şi în aceeaşi clipă sufletele voastre vor împărtăşi aceleaşi sentimente într-o comunicare tacită. Cuvintele nu-şi vor^mai avea rostul şi inimile voastre se vor bucura în pace.
Iţi voi încredinţa rugăciunea pe care mă străduiesc să o repet înainte de fiecare predică a mea. Am luat-o de la un profesor înţelept, care cunoştea valoarea lucrurilor ce se

spun şi greutatea lucrurilor care nu se spun. Poate vă va fi preţioasă în viaţa voastră comună:
"Pune, Doamne, pază gurii mele
Şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele."
Tata

"Una tu şi una eu"

Draga mea Caterina,
"Una tu şi una eu" este un alt mod de a spune ceea ce eu şi mama ta am numit mai pe înţeles "cele şapte reguli oficiale pentru o ceartă corectă şi onestă..."
Pentru ca două inimi să se unească au nevoie de afecţiune şi tandreţe. Dacă vrei însă să fii prudentă, pregăteşte-te şi pentru altceva: strigătul de luptă! Când doi oameni normali, în ale căror vene curge sânge, pun început unei căsnicii, este normal să existe, din când în când, unele fricţiuni sau chiar izbucniri puternice. Să nu te surprindă această afirmaţie. Dacă înveţi să controlezi situaţia, aceste mici "războaie" se vor dovedi a fi pentru căsnicia voastră mai binefăcătoare decât îţi imaginezi. O izbucnire pe care vei şti să o temperezi poate, în cele din urmă, să-ţi facă bine şi ţie şi celor din jurul tău.
Faptul că Petre poate să găsească în casa lui un loc unde să răbufnească se poate dovedi binefăcător chiar şi pentru relaţiile lui de serviciu. Cele mai multe dintre profesiile de astăzi impun o abţinere severă de la exteriorizarea sentimentelor, chiar şi atunci când ştim că avem dreptul să răbufnim. Pentru aceasta, o altercaţie acasă, în limitele unui spaţiu primitor, poate să servească nevoii de răbufnire, cu consecinţe binefăcătoare atât pentru el, cât şi pentru tine şi pentru colegii lui. Avansarea lui în serviciu poate foarte bine să depindă de acest fapt. Ciondăneala corectă şi respectuoasă este un bun medicament preventiv pentru însăşi sănătatea voastră. Poate să împiedice dureri de cap, strângeri

de inimă, tensiune ridicată - fără să omitem ulcerul, alergiile, proasta dispoziţie, supărarea şi multe altele asemenea.
De altfel, cearta care se desfăşoară în anumite limite are farmecul ei.
Când vei auzi unele cupluri spunând: "Suntem căsătoriţi de atâţia ani, dar n-am schimbat niciodată un cuvânt urât între noi", trebuie, de regulă, să presupui că au găsit o modalitate ca să aşeze şi să-şi clarifice problemele la o masă comună de împăcare.
Dacă totuşi acest lucru înseamnă că trăiesc ca "mieluşeii nevinovaţi", să fii convinsă că această viaţă de mieluşei i-a privat de multe aspecte ale unei vieţi omeneşti reale. Odată, la o parohie, responsabila cu comitetul de doamne, descriind un personaj oarecare din Vechiul Testament, a răbufnit cu o observaţie neobişnuită pentru o asemenea conjunctură, dar deosebit de reuşită: "Ascultaţi, prietenelor: la urma urmei, îl compătimesc cum nu vă închipuiţi pe acest om. Am căutat toate relatările referitoare la persoana lui şi, fără să fac pe grozava, tot ceea ce pot să afirm despre el este că sărmanul a trăit *o viaţă normală §ţ netulburată!"*
Caut să-mi amintesc despre cine era vorba... Nu-mi amintesc de nici un personaj din Biblie care să fi trăit o viaţă atât de tristă. Poate că i-a scăpat ceva, în cercetările ei, acelei doamne. Dar dacă are dreptate, cred că trebuie să-i împărtăşim dezamăgirea.
Bucuria este o parte integrantă a vieţii şi o parte a bucuriei provine din strădania noastră de a rezolva problemele, de a înfrunta divergenţele, de a lupta pentru armonie, de a clarifica păienjenişurile interioare şi, în acelaşi timp, este şi modalitatea prin care vom reuşi toate acestea.
Astfel, ori de câte ori este nevoie, să nu ezitaţi să ridicaţi baricade pe puntea voastră, pregătindu-vă pentru o luptă faţă către faţă.
A sosit acum timpul să-ţi spun "cele şapte reguli valabile pentru o ceartă corectă şi cinstită", pe care ţi le-am promis.

Aceasta reprezintă o convenţie nescrisă, de suflet, între mine şi mama ta, pe care ţi-o încredinţăm cu nădejdea că se va dovedi la fel de folositoare pe cât ne-a fost şi nouă în ultimii douăzeci şi cinci de ani.

/. înainte să răbufnească o ceartă, asigwaţi-vă amândoi că momentul este cel mai potrivit .

Fiecare dintre noi avem o carie ascunsă, care ne zgândăre să izbucnim cu primul prilej, deoarece ea se hrăneşte din epuizarea noastră. O femeie deşteaptă trebuie să ştie acest lucru şi, ca o pisică şireată, să prefere să se ocupe cu pisoii ei, oricât de mult chef ar avea să se lege de celelalte pisici din ogradă.

Când vezi că soţul tău se întoarce obosii de certurile care au loc la serviciu, să ştii că nu este ziua cea mai potrivită să te cerţi şi tu cu el. De asemenea, şi el trebuie să ştie a recunoaşte "steagul alb" pe care îl ridici tu, chiar dacă el stă să explodeze. Trebuie şi el să înveţe să se abţină, din moment ce ştie că femeile petrec adeseori zile de chin cu copiii şi mai au, şi ele, indispoziţiile lor. Vei vedea că în această regulă reciprocitatea capătă o mai mare importanţă cu cât o studiaţi mai bine.

Este posibil, totuşi, ca în paralel, să învăţaţi să ţineţi cont de ceea ce este specific fiecăruia dintre voi când se apropie momentul conflictului. Şi ca să fiu mai sigur asupra acestei teme, am cerut unor doamne să-mi încredinţeze "semnele secrete de luptă" ale soţilor lor. îţi relatez patru răspunsuri ca să le ai în vedere:

"De fiecare dată când traficul îl face să înjure, ştiu că ceasul declanşării conflictului se apropie";

"De fiecare dată când pune mai multă sare în mâncare, sunt convinsă că ceva îl chinuie şi stă să izbucnească";

"Când insistă prea mult asupra felului*cum sunt călcate cămăşile lui, ştiu că se pregăteşte...";

"Ştiu că al meu este gata de ceartă când ÎI aud că se plânge de notele de plată".

Fireşte, semnalele pe care le emite Petre pot fi total diferite. Află, totuşi, că e mai bine ca unele lucruri să aştepte, unele să nu aştepte deloc, iar altele pot aştepta pentru mult timp.
Orice soluţie aţi da certurilor voastre, învăţaţi să vă acordaţi unul altuia timpul necesar de pregătire, aşa cum face şi judecătorul care, răbdător, se adresează părţilor care se judecă, cu întrebarea: "Sunteţi pregătiţi?"
2. Nu uitaţi că fiecare ceartă are ca scop final înţelegerea mai profundă a celuilalt.
Vă puteţi alege arma dintr-o mare varietate. "Smerenia şi cinstea" este una dintre opţiuni. Despre ea însă vom vorbi mai târziu.
Dar ţine minte aici că, în certurile voastre, nu este unul dintre voi întotdeauna Sf. Gheorghe iar celălalt întotdeauna balaurul.
"Răbdarea" este o altă opţiune. Fără ea puteţi dărâma atât cât să aveţi nevoie de săptămâni întregi pentru a reconstrui.
"Iertarea", "Harul", "Iubirea de adevăr" şi "Dragostea" sunt alte arme pe care trebuie să le cunoaşteţi foarte bine înainte să spuneţi "foc".
Cât priveşte "ţinta", mai bine să vă amintiţi că scopul vostru nu este să vă scoateţi ochii unul altuia, ci să îmbunătăţiţi căsnicia voastră încercând o înţelegere reciprocă mai profundă.
3. Controlaţi-vă adesea armele pentru a vă asigura că nu sunt periculoase.
Această regulă decurge ca urmare firească a celor spuse mai înainte. "Lupta până la moarte" poate da rezultate pe front, dar casa voastră nu este, în nici un caz, un câmp de luptă. Acasă vă luptaţi ca să stârpiţi neînţelegerile voastre şi nu ca să-l distrugeţi pe celălalt! Astfel, când vedeţi negru

în faţa ochilor, aveţi mare grijă la cuvintele pe care le aruncaţi unul asupra celuilalt.
în această perioadă chiar, mă lupt să salvez o căsnicie în care soţul, la o ciocnire cu soţia, ieşindu-şi din fire, a făcut următoarea greşeală fatală: i-a strigat că, oricum, niciodată n-a suferit afurisiţii ei pistrui! Femeia avea într-adevăr pistrui, care, sincer să fiu, o făceau încântătoare. Problema este că pistruii i-au creat acesteia probleme în adolescenţă, însă pe atunci el îi spunea că îl înnebuneau pistruii ei - şi, în parte, spunea adevărul, dar, tot în parte, nu spunea adevărul. Exact aceasta i-a scăpat de sub control în răbufnirea lui.
Un oarecare progres a avut loc în acest cuplu. El i-a cerut iertare de mii de ori. Totuşi, pe ea o va chinui pentru mult timp bănuiala: "Oare îi plac într-adevăr pistruii mei, aşa cum îmi spunea odată, sau este adevărat ce mi-a spus acum, la mânie?"
Sadismul, precum ştii, este oricum rău. Una dintre formele lui grave este să reproşezi celorlalţi lucruri pe care nu le pot schimba sub nici o formă. Chiar şi cea mai uşoară critică are nevoie de o anumită diplomaţie. Dacă o adresezi cu mânie, este posibil să-l determini pe celălalt să reacţioneze astfel încât să nu-l ajute, ci din contră, să-i dăuneze. In interiorul nostru se ascunde un mecanism de autoapărare care se declanşează de îndată ce ne ofensează cineva. Mulţi bărbaţi iau lecţii de autostăpânire de la soţiile lor. Dacă reuşeşti să-ţi controlezi limba, chiar dacă el nu poate, este posibil ca Petru să iasă din cearta voastră cu amintirea împrospătată despre nemaipomenita lui soţie, care-i dă lecţii prin tăcerea ei.
O altă armă care trebuie nimicită o reprezintă unele cuvinte des folosite, care, rostite cu năduf, vatămă. Cuvinte precum "niciodată" şi "tot timpul" - "niciodată nu vii acasă la timp" ori "tot timpul dai prioritate copiilor"-fac să izbucnească incendii care se sting foarte greu. Un cuplu înţelept,

pe care-l cunosc, a luat hotărârea să şteargă aceste cuvinte din limbajul lor polemic. Să nu întârzii nici tu să descoperi cuvintele voastre care "incendiază", ca să imiţi prudenţa acestui cuplu.
Iată şi un paradox: am menţionat mai înainte că există momente când tăcerea este cel mai bun răspuns. Totuşi, uneori a nu spune nimic este mult mai rău decât a vorbi. Tăcerea totală a fetei care iubeşte este adeseori răspunsul cel mai răsunător pe care poate să-l asculte un bărbat, în special când aşteaptă nerăbdător să audă cuvinte tandre. Studiază aşadar regula nr.3 şi învaţă bine utilitatea ei.
în înfruntarea pe care o aveţi pe puntea comună aveţi grijă ca săbiile voastre să fie dintr-un material rezistent şi elastic; obuzul care iese clin tunul vostru să fie de zăpadă, şi nu de foc.
4. StrâduiţiiVâ sâ coborâţi, nu sâ ridicaţi tonul vocii voastre.
Regula aceasta am descoperit-o şi am consolidat-o, în comun, în prima perioadă a relaţiei noastre, cu mult înainte să ne căsătorim. Această regulă, ca şi multe alte părţi frumoase ale dragostei noastre, a fost consecinţa firii mai îngăduitoare a mamei tale. In casa gălăgioasă a părinţilor mei începeam să ţipăm şi, de îndată ce ne mâniam, tonul se ridica proporţional cu aprinderea mâniei.
Ţi-am spus odată cum m-am îndrăgostit de vocea mamei tale înainte să o văd la faţă. La un curs de filologie, ca să învioreze atmosfera, profesorul a cerut unei fete să recite câteva versuri din Shakespeare. în sala aceea foarte marc, eu rătăceam cu mintea privind pe fereastră, numărând zilele care au mai rămas până la începerea campionatului de fotbal din facultatea noastră. Deodată, o voce de înger ajunge la urechile mele - tonul calm al vocii ei. Am căutat şi am găsit izvorul acestei voci şi, o dată găsit, am făcut un jurământ: când voi începe să mă uit după fete, aceasta va pătrunde prima în gândul meu!
îjU^m <r ?) '"i.ttiq ' >. f<ufi y}!>'»;fi'iush JJ! HJSW JUU«> »;<I

Restul îl ştii. Când am început să ne întâlnim mai des, am simţit într-adevăr ceea ce voia să spună Shakespeare cu următoarea frază: "Vocea ei a fost atât de tandră, de dulce şi de lină, ceva încântător la o femeie!"
Aşa cum se întâmplă la toate cuplurile, de îndrăgostiţi, momentul primului conflict nu a întârziat să apară. Eu am început cu prostul meu obicei să ţip încât să audă tot cartierul. Ea m-a oprit şi mi-a spus că ştie o modalitate mai bună. "Hai să ne înţelegem", a zis; "de acum încolo, când ne mai certăm, să coborâm tonul vocii o octavă, în loc să-l urcăm două."
N-a fost uşor. Pentru un bărbat, ca să coboare tonul vocii necesită o mare stăpânire de sine. Acelaşi lucru este necesar uneori şi pentru unele femei.
5. *Nu vă certaţi niciodată în public §i nu faceţi cunoscute celorlalţi problemele voastre personale.*
Eram, odată, într-un grup de cercetare din care făcea parte un cuplu de "copoi" - vreau să spun oamcni-copoi - în care fiecare vâna fără milă micile scăpări ale celuilalt... De pildă, el ne relata impresiile dintr-o călătorie de vacanţă. Ea stătea cu urechea lângă el să prindă prima greşeală pe care ar fi putut să o facă, până a prins-o. El ne povestea că în prima marţi ploua şi au rămas în casă să joace cărţi, când ea a intervenit brusc: "Nu, nu, dragostea mea, nu-ţi aminteşti bine; marţi am urcat pe munte, miercuri a plouat!" Războiul deja începuse. "Marţi a fost, îţi spun. Trebuie să fi fost marţi pentru că..." Până să ne dumirim, am ascultat un buletin de ştiri complet pentru luni, joi, vineri, sâmbătă, duminică şi, peste puţin timp, chiar şi pentru săptămâna următoare.
In acelaşi grup era şi un bărbat corpolent, foarte volubil şi dulce în felul lui, căruia îi spuneam alintător Georgcl. Depăşindu-şi cu bine dificultăţile, nu evita niciodată să taxeze pe oricine atunci când ceva îl deranja. Cu bucurie ascunsă, am auzit vocea lui răsunătoare punând punct discursului

impetuos al celor doi soţi, cu: "Ei, voi doi, de ce nu vă duceţi acasă să vă spălaţi rufele murdare?"
Iată o întrebare bună, care nu poate primi decât un singur răspuns: fiecare spălat de rufe trebuie să se facă la locul lui - şi acest loc este casa noastră.
Există încă un detaliu în această regulă: niciodată nu trebuie să aruncăm în public acuzaţii grave la adresa "jumătăţii" noastre când nu este de faţă. Foarte puţini bărbaţi îşi iartă soţiile care se plâng şi-i critică în spate. Să nu uiţi să-i spui lui Petre că femeile diferă foarte puţin de bărbaţi la acest capitol.
Prin urmare, aşază-ţi regula nr.5 foarte adânc în minte.
6. Să fim pregătiţi pentru reconciliere atunci când unu! va spune "stop".
Ia aminte ce spune această regulă: "Să fim pregătiţi pentru semnarea acordului de pace." Prin natura lor, unii bărbaţi obosesc repede într-o dispută, în timp ce unele femei ridică steagul alb cu primul prilej. Noi am stabilit regula consensului înainte de a trece la semnarea acordului de pace. Considerăm că tăcerea nu este totdeauna de aur. Poate să fie o imitare nereuşită a aurului cu vopsea galbenă.
Dacă sunteţi de acord cu aceste reguli, trebuie să fiţi de acord şi cu modalitatea absolut cinstită de a le respecta până la capăt. Fără fair-play din partea amândurora, va fi imposibil să reuşiţi o ceartă "corectă şi cinstită", aşa cum consemnează eticheta.
însă, aşa cum am văzut, în căsnicie sunt şi lucruri neprevăzute. Există bărbaţi capabili să-i apuce miezul nopţii chinuindu-şi adversarul.
Cum poţi pune capăt conflictului, atunci când el insistă? Iată o modalitate pe care o folosim noi şi care rareori eşuează. Fă cu aproximaţie următoarea declaraţie: "Cred că încep oarecum să te înţeleg. Am însă nevoie de o bucată bună de timp ca să te pot înţelege în întregime. Să ne despărţim acum, ca să am puţină linişte pentru a mă convinge

că ai într-adevăr dreptate." (Şi să ştii că, la urma urmelor, este posibil să aibă dreptate.)
Dacă această modalitate dă greş, este cazul să te nelinişteşti: căsnicia ta poate să sufere mai mult decât îţi imaginezi! Este posibil să aveţi nevoie de un specialist pentru a putea clarifica probleme mult mai serioase decât acelea pe care regulile noastre sunt în măsură să le preîntâmpine.
7. *Când mergeţi la culcare lăsaţi deoparte tema conflictului până când veţi cădea de acord că este nevoie să o dezbateţi mai pe larg.*
într-o relaţie sănătoasă, este nevoie să nu uităm niciodată unele lucruri, iar pe altele să nu ni le amintim niciodată. Căsnicia are nevoie de compartimentele ei etanşe: unele în care să încuiem o parte din cele care ne deranjează şi apoi să aruncăm cheia cât mai departe, iar altele pe care să le putem descuia mai târziu.
Observă şi la această regulă, pe *amândoi.* Dacă unul insistă pe "una mie", în timp ce celălalt pregetă, aţi face bine să discutaţi între voi, poate chiar în prezenţa unei persoane de încredere.
Cea mai înaltă formă de înţelegere în orice căsnicie este să continuaţi să vă iubiţi unul pe altul, chiar dacă toate câte se întâmplă "în casă" nu sunt pe placul vostru.
In urmă cu câteva zile, am auzit la o întrunire interesanta observaţie că nici un cuplu nu trebuie să meargă la culcare până nu-şi lămureşte toate neînţelegerile din acea zi. Vorbitorul şi-a sprijinit observaţia pe cuvintele lui Pavel: "Să nu apună- soarele peste mânia ta." Nu ni s-a dat prilejul la sfârşit să discutăm cu vorbitorul şi să stabilim cu exactitate dacă s-a referit la toate neînţelegerile, fără excepţie.
Cuvintele lui Pavel sunt minunate, dar ele descriu un adevăr general care necesită o interpretare. Ştii, unii cercetători susţin că Pavel era căsătorit, alţii că nu era. Oricum ar sta lucrurile, din studiul epistolelor lui reiese că cunoştea foarte bine tema aceasta. Pavel însuşi ne-a învăţat că cei

care sunt animaţi de Duhul lui Dumnezeu beneficiază de
"iubire, fericire, pace, răbdare, respect, bunătate, blândeţe,
cumpătare".
Te întreb, aşadar, care cuplu va fi vreodată în măsură
să treacă în revistă toate aceste meandre ale vieţii, înainte
ca soarele să apună?
Nu deznădăjdui din această cauză: lucrează neîncetat
pentru aplanarea diferendelor dintre voi. Fii rezistentă. Ai
încredere! Luptă! Acceptă împăcarea! Amână ceea ce suportă
amânare! Ignoră pentru totdeauna ceea ce trebuie ignorat!
Discută! Ascultă! Mergi înainte! Nu vei ajunge în vârf până
la apusul soarelui. Dar dacă le faci pe toate acestea, nici
nu mai ai nevoie. Dacă oferiţi zilei de astăzi dragostea pe
care o pot dărui inimile voastre, ziua de mâine vă va da
înapoi o dragoste mai mare, mai generoasă.
Pentru doi oameni care se iubesc şi care nu încetează
să se preocupe cu iubirea lor, căsnicia este un drum nesfârşit
de frumuseţe.
Luptă cinstit,
Tata

"Iartă-mă, dragostea mea"

Draga mea Caterina,

Am putea spune că, după "Te iubesc", cea mai importantă propoziţie în căsnicie este micuţa şi umila declaraţie: "Iartă-mă, dragostea mea".

Am vorbit deja despre faptul că ideea unei convieţuiri absolut armonioase este mai degrabă ideală decât reală. Răbufniri de ură simţim chiar şi pentru cel pe care îl iubim. Ia aminte să le întâmpini cu seninătate. Cuvintele pe care le rostim în astfel de răbufniri este posibil să servească nevoii de exteriorizare a unor sentimente refulate; este însă posibil ca ele să ajute în a deschide drumul pentru mai multă dragoste.

O dată ce recunoaşterea greşelilor noastre este un element de bază în căsnicie, propun să dedicăm această scrisoare unui grup de trei puncte care consider eu că te vor ajuta să înţelegi mai bine ceea ce vreau să spun.

1, Unii oameni au dificultăţi în a-şi recunoaşte fără ocolişuri greşelile.

Cu ceva timp în urmă a venit la mine la birou o femeie, soţia unui bărbat "fără păcate", ca să discutăm problemele pe care le au ei. în timpul discuţiei, mi-a spus următoarea constatare dureroasă: "David, soţul meu, este totdeauna cu Dumnezeu şi, vă încredinţez, este atât de greu să comunici cu cineva care invocă în permanenţă numele lui Dumnezeu..." Viaţa cu un astfel de bărbat este grea. La fel cum grea este viaţa bărbaţilor ale căror femei se poartă ca nişte sfinte autoproclamate. Vei înţelege totuşi că problema aceasta are

rădăcini adânci. Posibil ca experienţa dură să-l fi învăţat pe soţul respectiv că fiecare sentiment de vinovăţie constituie un semn de neputinţă. Este posibil să fi cerut cândva iertare şi să fi fost refuzat. Tu, cu felul tău de a fi, poţi să-l ajuţi pe soţul tău să recunoască adevărata cauză a comportamentului său şi să se elibereze astfel de o problemă apăsătoare pe care o duce cu sine de mulţi ani. Ai face bine să cercetezi cu atenţie evenimentele. Poate vei descoperi, astfel, că tu eşti vinovată de neînţelegerea dintre voi, şi nu el.
Dacă observi că te autojustifici, mereu, dacă gândurile tale nu se pot dezlipi de reproşurile nemiloase pe care le construieşti la adresa celuilalt, dacă îţi este milă de tine şi gâfâi la micile dificultăţi ca şi cum ai urca munţi, dacă te comporţi în discuţiile voastre ca un locotenent faţă de soldaţii lui sau dacă găseşti totul normal atunci când îţi urmăreşti comportamentul, probabil că a sosit momentul în care trebuie să-ţi ceri iertare. Cuvântul profetului din Vechiul Testament: "In zadar foloseşti medicamentele; vindecare pentru line nu există" descrie minunat situaţia în care ne aflăm atunci când ne blocăm în părerea noastră şi nu înţelegem să facem un pas mai încolo.
Am mai vorbit despre aceste dificultăţi în scrisorile noastre anterioare. Să mergem mai departe repetând încă o dată acest mesaj care se potriveşte cu adevărat femeilor înţelepte: "Mersul spre o posibilă îmbunătăţire să nu înceapă niciodată, dacă nu-l încep eu însămi."
Chiar dacă greşeala este în întregime a lui -"lucru imposibil, de altfel - poţi să pui capăt unui conflict, fără să-ţi pierzi demnitatea. Este posibil ca el să nu-şi asume vinovăţia; totuşi, tu poţi să accepţi că ţi-a părut rău că v-aţi certat şi că-i ceri iertare dacă ai spus cumva ceva care nu trebuia spus: "Există la tine atâtea şi atâtea alte lucruri pe care le iubesc. Mă sprijin pe dragostea ta mai mult decât pe orice altceva din lume şi mă simt foarte rău de fiecare dată când apare un obstacol între noi."

Fără să te prefaci, poţi să depui orice^ efort pentru a corecta lucrurile în ceea ce te priveşte. In cazul acesta, chiar dacă el stăruie pe poziţia lui, tu o să ai sufletul pregătit ca să-l poată primi călduros atunci când el va fi dispus să revină. Bărbatul care refuză mereu declaraţia sinceră: "Aştept cu braţele deschise să-ţi ofer dragostea mea", pornită din sufletul unei femei cinstite, nu este în toate minţile.
In exprimarea iertării, primul pas îl face cel mai matur dintre cei doi soţi. Unii consilieri familiali consideră că secretul reuşitei unei căsnicii nu se bazează pe opinia încetăţenită a participării egale la treburile casei, ci pe o împărţire a sacrificiilor într-un raport de 60 la 40 de procente. Spun, deci, că atunci când fiecare dintre cei doi este pregătit să sacrifice mai mult decât pretinde să-i ofere celălalt, atunci cuplul respectiv se află pe drumul cel bun. Această observaţie înţeleaptă are o aplicare specială în domeniul iertării. Să sperăm că amândoi veţi cultiva capacitatea de a-l ajunge pe celălalt dincolo de jumătatea drumului.
2. Iertarea §i umond merg împreună.
Un înţelept anonim susţine că, atunci când învăţăm să conjugăm corect următorul verb, am făcut deja un mare progres.
Sunt hazliu; Suntem hazlii;
Eşti hazliu; Sunteţi hazlii;
Este hazliu; Sunt hazlii.
începând cu "sunt hazliu", căpătăm o predispoziţie sănătoasă.
Iată încă o lecţie pe care ne-o dă înţelepciunea bătrânilor: bunicii tale îi plăcea mereu să spună că există două feluri de glume: glume care ne fac să râdem prosteşte şi glume potrivite, pe care e bine să le puteţi distinge.
Acest cuvânt are aplicare în foarte multe situaţii. Una dintre acestea este schimbul de sentimente intime ale soţilor.

65

Foarte mult râs denotă adeseori mai mult isterie decât sănătate psihică.

Există momente în căsnicie în care nu este indicată gluma. Chiar şi zâmbetul este de multe feluri. Fii atentă să foloseşti expresia feţei potrivită la momentul potrivit. Nu te ascunde sub măşti care nu corespund situaţiei.

Toate bune şi la locul lor. Atunci, însă, când cuplul învaţă să râdă, să zâmbească şi să se amuze de greşelile lui, se săvârşeşte o adevărată minune. Râsetele par să fie semnalul acela care detensionează situaţia, lăsând drumul liber pentru un nou început.

3. Iertarea în căsnicie înseamnă să ştim să nu dăm importanţă la "cine a făcut" sau "de ce a făcut" sau "cum a putut să facă", ci la "care este cea meu scurtă modalitate de a remedia sit.uaj.ia".

Domnul Radu m-a învăţat un lucru important: orăşelul în care am crescut a fost un adevărat rai pentu băieţii care adorau apa. într-o zi, autoritatea care supraveghea râul nostru a anunţat organizarea unui concurs de canoe indian. Cursa urma să aibă loc în partea de sus a oraşului, într-o porţiune a râului pe care nimeni din grupul nostru nu o cunoştea. în zilele dinaintea concursului am examinat foarte atent traseul şi am început antrenamentul intensiv. Domnul Radu locuia în apropierea râului, acolo unde noi obişnuiam să ne jucăm şi, astfel, el devenise prietenul nostru nedespărţit. Odată, la unul dintre antrenamente, am început să mă plâng de faţă cu dânsul din cauza stâncilor şi a pietrelor ascuţite care se aflau pe traseu. A ascultat mult timp cu atenţie plângerile mele vrednice de milă, până m-a întrerupt cu următoarele cuvinte: "Fiul meu, niciodată n-ai să câştigi dacă stai şi te gândeşti la stânci. Lasă-le deoparte şi uită-te pe unde se poate trece."

Iată un cuvânt frumos care se potriveşte şi celor îndrăgostiţi.

Hai să presupunem că soţul tău a fost cel care a început
o ceartă. Sau, hai, să spunem că vinovată ai fost tu. Este
posibil ca nici unul dintre voi să nu-şi amintească de unde
a început cearta. Dar ce importanţă are de unde a început?
Important este când se va termina. La foarte multe chestiuni
care privesc dragostea, spusa: "cu cât mai repede, cu atât
mai bine" are o însemnătate specială.
Deci, dacă astăzi a fost ziua ta rea, nu ezita: fugi şi
sună-l la telefon. Lasă-ţi dragostea să se reverse cât mai
tandru, cerându-Ji iertare. Bucuria se va naşte din această
biruinţă a ta şi tu vei reuşi să ajungi la adevărata demnitate,
eliberată de greutatea greşelilor tale, rostind aceste cuvinte
foarte importante pentru căsnicie: "Iartă-mă, dragostea mea".
Cerând iertare dacă te-am obosit,
Tata
P.S. Poate te-ar fi interesat să afli că mă ocup de David,
tipul care "este totdeauna de partea lui Dumnezeu"! Am
sentimentul că facem un oarecare progres. A început să-şi
schimbe stilul său simandicos. Dacă continuă să se schimbe,
sper că într-o zi voi fi în măsură să-i amintesc că nu David,
ci Moise a fost cel care a primit cele 10 porunci pe Muntele
Sinai.

Cele două gemene: "Smerenia" şi "Onestitatea"

Draga mea Caterina,
într-un serial de desene animate pe care îl simpatizez în mod deosebit, eroul serialului "Timidul" stă la capătul unei străzi într-o ploaie torenţială. Apa curge şiroaie pe cozorocul pălăriei lui şi, în timp ce pare să tremure ud leoarcă, găseşte curajul să declare: "Dacă prietenul meu nu va veni în următoarele 45 de minute, trebuie să presupun că el contează pe altcineva să-i împrumute banii pe care mi i-a cerut mie."
Cam aşa apare adesea smerenia. Totuşi, adevărata smerenie, cu toată discreta importanţă a termenului, nu are nici o legătură cu a te face mic în faţa celorlalţi sau a merge târâş prin viaţă.
Un prieten al meu foloseşte pentru această situaţie o foarte reuşită expresie: de fiecare dată când înţelege că oamenii şi împrejurările îl dau la o parte, zâmbeşte şi zice: "Sufletul meu s-a domesticit."
Am auzit conferinţe nesfârşite, am citit multe cuvântări şi am studiat opere ale înţelepţilor referitoare la talcuirea fericirii: "Fericiţi cei smeriţi cu inima".
Erminiile lor pornesc de la poziţia eroului desenelor animate şi ajung până la cele mai răsunătoare idei. încercând să descopăr sensul iniţial al termenului, am impresia, însă, că a fi cineva smerit înseamnă să poată să înfrunte diferenţa

care există între ceea ce suntem şi ceea ce ar fi trebuit să fim.
Cei mai însemnaţi oameni pe care îi cunosc au resurse bogate din acest tip de smerenie. Acelaşi lucru este valabil şi pentru căsătoriile cele mai fericite. Veţi îmbogăţi viaţa voastră comună neînchipuit de mult atunci când veţi ajunge pe punctul de a spune: "Fericite sunt cuplurile în care cei doi sunt smeriţi şi cinstiţi între ei, pentru că astfel ajung la cele mai înainte niveluri ale dragostei!"
Multă fericire veţi găsi dacă învăţaţi să urmaţi această fericire. Curajul de a vă cerceta pe voi înşivă, bucuria de a vă cerc iertare cu sinceritate, răbdarea de a vă controla limba când este nevoie, capacitatea de a vă privi chipurile într-o oglindă comună - iată unele dintre darurile pe care vi le vor aduce gemenele Smerenia şi Cinstea, dacă le veţi deschide uşa casei voastre.
A venit ceasul să aruncăm o privire asupra a doi oaspeţi nedoriţi şi neplăcuţi, de care veţi scăpa numai atunci când veţi "domestici" amândoi sufletele voastre.
"Bârfa" este unul dintre aceştia. Probabil ai auzit proverbul: "Minţile strâmte discută despre cei din jur; minţile mediocre discută despre evenimente; minţile mari vorbesc despre idei." Desigur, vor exista cazuri când discuţia voastră se va concentra asupra unor oameni sau evenimente. Aţi face bine să controlaţi din când în când discuţiile voastre, ca nu cumva prin ele să se depună praf şi murdărie peste sinceritatea gândurilor voastre... Rolul judecătorului sau al juriului are valoarea lui. Deci, nu ezitaţi să controlaţi şi să criticaţi unde şi când este nevoie. Oricum, să ştiţi că locul ideal pentru acestea două nu poate fi niciodată casa voastră.
Dacă la capitolul bârfă bărbaţii sunt la fel de vinovaţi ca şi femeile este o chestiune care suscită mereu discuţii. Mulţi dintre noi bărbaţii nu se pot lăuda cu abstinenţă la acest capitol.

Totuşi, puteţi evita foarte multe ispite dacă insistaţi mereu asupra unei discuţii constructive în defavoarea uneia superficiale.
Un grup de turişti, care se adună în fiecare noapte să joace cărţi, ca să le treacă timpul, au inventat un truc foarte interesant pentru a evita tentaţia bârfei. Doamna care mi-a povestit acest lucru mi-a explicat că jocul lor era mereu cinstit. "Nimeni nu trişa la cărţi, aşa cum a devenit pentru noi obişnuinţă să furăm foarte uşor şi nechibzuit din bunul renume al cuiva care de obicei este absent." Odată, o doamnă, cea mai ingenioasă din grup, "a scos şarpele din cuib". Erau toţi conştiincioşi şi de aceea ideea care s-a propus a fost acceptată imediat: ca modalitate de a stăvili bârfa, au aşezat la vedere o inscripţie cu următoarele cuvinte: "Dacă încep să vorbesc despre altul, voi începe întotdeauna cu calităţile lui, şi toate vor merge bine." Ideea a făcut minuni, şi prima dintre ele a fost închegarea legăturii dintre membrii grupului.
Dacă membrii fiecărei familii ar urmări acelaşi exemplu, ar simţi desigur adierea unei brize care răcoreşte binefăcător inimile lor.
Smerenia şi cinstea nu se realizează fără efort, şi aceasta pentru că tuturor ne este mai uşor să ne vârâm nasul în problemele altora decât să mirosim mirosul urât al neorânduielii noastre lăuntrice. Dacă vei continua cu această tactică, n-o să ajungi niciodată la înălţimea măreţiei care ţi se cuvine. *Aplecându-ne asupra greşelilor celorlalţi pierdem din înălţimea noastră; căutând cele mai înalte virtut.1 ale lor, urcăm şi noi mai sus.* Este o regulă universal valabilă, fără excepţie.
Dacă vă lăsaţi.iarăşi pe voi înşivă dominaţi de sentimentul că "eu sunt bun, ceilalţi mai puţin", este ca şi când aţi ridica obstacole în calea comunicării, făcând-o inaccesibilă pentru amândoi.

"Bombăneala" este cea mai frecventă plângere pe care o aud, mai ales din partea bărbaţilor. Nu sunt sigur dacă femeile deţin în această privinţă performanţe mai mari decât ale soţilor lor. De un lucru sunt sigur: modalitatea ideală de a reîncălzi dragostea este să eviţi orice fel de bombăneala. Cei care îşi dau seama că depăşesc măsura la acest capitol vor fi probabil nevoiţi să se întoarcă pe cărările îndepărtate ale trecutului lor, în căutarea unei cauze. Ideea perfecţiunii în toate este una din cauzele cele mai des întâlnite. Atitudinea adulţilor, de a pretinde copiilor lor să le aducă întotdeauna, şi în toate rezultatele cele mai bune o să-i determine cândva pe aceştia să vorbească foarte caustic. O educaţie foarte rigidă care alimentează mintea copilului cu ţeluri care îi depăşesc măsura conduce aproape inevitabil la dezamăgiri în toate direcţiile.
Bărbaţii care sunt obligaţi să trăiască cu asemenea soţii nu sunt neapărat predispuşi la perfecţiune. Pur şi simplu ridică în jurul lor ziduri de apărare la o înălţime corespunzătoare şi îşi astupă urechile. Ori, neavând capacitatea de a dezvolta o asemenea protecţie, au grijă să se depărteze de "zgomotul interminabil" - în care s-a transformat căsnicia lor - lucrând peste program fără să fie neapărată nevoie, bând sau privind la alte femei, până într-o bună zi când vor găsi limanul salvării lor din furtuna vervei feminine, în biroul vreunui avocat.
Un astfel de nefericit bărbat i-a făcut soţiei lui următoarea tragică descriere: "Ar fi fost un procuror renumit! A dat frâu liber «agenţilor» ei care mă vânează pentru nelegiuirile mele ziua şi noaptea".
Iţi provoacă milă când te gândeşti că există nenumărate cazuri asemănătoare în fiecare sat şi oraş. Astfel, dacă vei simţi şi tu, chiar şi pentru scurt timp, această ispită, opreşte-te la timp şi adună-ţi "agenţii."
Gemenele Smerenia şi Cinstea au propriile lor "mijloace" de curăţenie; este suficient să le permiţi intrarea în fiecare

ungher al sufletului tău. Aceste "mijloace" de curăţenie insistă mult cu strategia lor; vor mereu s-o ia de la început, cu şinele tău. Altfel, nu se angajează. Dacă le permiţi să înceapă cum trebuie, vei vedea că în scurt timp vor căra mături şi găleţi şi spre soţul tău. Totuşi, în nici un caz, tu să nu le ceri să înceapă de la el. N-o să-ţi facă favoarea aceasta niciodată!
"Sufletul meu s-a îmblânzit" - aşa spune prietenul meu. Vreau să cred că n-o să schimbi niciodată persoana pronumelui posesiv.
Dacă ai avea aripi de înger, poate ai fi gata să zbori în rai. Sper că toţi vom ajunge acolo într-o bună zi. O modalitate de a ne întări această nădejde este să declarăm cu deplină conştiinţă: "Suflete al meu, nu-ţi este bine, trebuie să te vindeci într-o privinţă sau alta!"
Tuturor ne este extraordinar de greu să deschidem dulapul întunecat al sufletului nostru, de frică să nu sară din el diverşi demoni nedoriţi. Ne este, de asemenea, cunoscut tuturor că aceasta este singura modalitate de a ne dobândi liniştea interioară. Sunt dificile toate acestea. îţi urez să găseşti totdeauna puterea sufletească de a te *examina întâi pe tine însuţi* cu smerenie şi cinste.
Al tău, cu urarea smereniei comune,
Tata
P.S. In momentul acesta mi-am amintit de o femeie care făcea următoarea remarcă: "Trăiam sub impresia că aveam nevoie de un nou soţ, care să mă înţeleagă, şi deodată mi s-au deschis ochii şi am înţeles că probabil soţul meu este acela care are nevoie de o altă soţie..."

Cunoaşte-ţi soţul bine

Draga mea Caterina,

Este foarte important pentru tine să înţelegi anumite lucruri în legătură cu bărbaţii. Cea mai mare parte a zilei aceştia o petrec în mijlocul unei lumi impersonale. In foarte multe profesii e mult mai important ceea ce *face* bărbatul, şi nu ceea ce *simte* el. In altele, ceea ce *realizează* pentru întreprindere este mai important pentru şefii lui, decât ceea ce *gândeşte* el.

Viaţa economică de astăzi a luat o asemenea întorsătură, încât omul se pierde în spatele banului cel atotputernic, aceasta având drept consecinţă o presiune fără măsură asupra personalităţii lui. Tocmai datorită acestor cauze, un bărbat este pregătit să-şi dea chiar şi sufletul lui unei femei care poate să-l înţeleagă cu adevărat. Iată un exemplu legat de acest aspect (nu cred că-ţi aminteşti incidentul, dat fiind că erai prea mică):

Am avut un enoriaş care se bucura de o foarte bună reputaţie, tată a două fete mari. într-o bună dimineaţă a hotărât să-şi părăsească soţia şi să se căsătorească cu liftiera din clădirea unde se afla biroul lui.

N-am fost singurul care a rămas fără replică. Tot oraşul a rămas nedumerit când omul acesta şi-a vândut afacerea sa şi s-a mutat în alt oraş, pentru ca să pornească totul de la început. Această întâmplare a umbrit, pentru mult timp, orice alt eveniment social din oraşul nostru.

îţi spun toate acestea ca să-ţi pot relata cuvintele pe care mi le-a spus atunci când a venit să-şi ia rămas bun.

Am fost prieteni foarte buni şi puteam să ne deschidem inimile unul celuilalt. Când a sosit momentul să-mi dea o explicaţie, iată ce mi-a spus: "Charlie, nu am pretenţia să mă înţelegi, dar lasă-mă să-ţi spun cum a început această poveste. într-o zi, urcând la biroul meu, am rămas singuri în lift. Cu puţin înainte să se deschidă uşa, şi-a aşezat mâna pe umărul meu şi mi-a spus: «Vă rog să nu mă înţelegeţi greşit, dar aş fi vrut să vă spun că vă consider cel mai bun om din toată clădirea. De patru ani, de când lucrez aici, observ că nu uitaţi să vă scoateţi pălăria în faţa doamnelor şi să le salutaţi totdeauna cu un zâmbet. O faceţi într-o manieră foarte specială. Arătaţi că ceea ce faceţi porneşte din inima dumneavoastră. Vă rog să acceptaţi, aşa simplu, şi mulţumirea mea pentru ceea ce sunteţi...»"
Continuând, mi-a explicat că a mai întâlnit-o în săptămânile care au urmat şi că, discutând cu ea, a înţeles exact sensul cuvintelor ci. A fost căsătorită de două ori şi ambii ei soţi o tratau ca pe un obiect. Această remarcă a fost exact ceea ce l-a tulburat, pentru că el însuşi se simţise la fel. Fusese un soţ fidel, lucru pe care îl ştiam foarte bine, precum fusese şi un tată foarte bun, lucru de asemenea cunoscut. Iar de faptul că era un bun gospodar putea să dea mărturie tot oraşul. Şi totuşi, ceva îi lipsea: "Soţia mea nu mă iubea pentru ceea ce *eram,* mă iubea pentru *ea însăşi.* Mă «foloseau», de asemenea, şi fiicele mele. Nu am înţeles acest lucru, până când nu am cunoscut o altă fiinţă neglijată ca şi mine şi până ce nu *am simţit* ce înseamnă să te iubească cineva pentru *ceea ce eşti!"*
Atât mi-a spus, şi nu pot să-l judec. Adevărul este că şi-a părăsit poziţia socială, averea şi siguranţa pe care le avea. A întors spatele tuturor de dragul unei femei simple, care a ştiut să-i preţuiască adevărata personalitate.
N-am putut niciodată să discut acest subiect cu soţia părăsită. Am fost prieten bun şi cu ea, dar după evenimentele

care au avut loc şi-a tras perdelele inimii şi n-a mai vrut
să discute despre aceasta cu nimeni.
Nici soţul ei nu mi-a spus mai multe despre ea. Din
acest zguduitor incident am înţeles mai multe lucruri pe
care vreau să ţi le împărtăşesc. Am văzut acelaşi fenomen
întâmplându-se iarăşi şi iarăşi; şi astăzi pot să-ţi vorbesc
despre unele aspecte care îl pot împiedica pe soţul tău să-şi
deschidă inima spre tine.
în a patra noastră scrisoare am vorbit despre factorul
libertate, care ajută această deschidere, am examinat cinstea
şi iertarea, ca motivaţii ale unei comuniuni sincere. Iţi voi
spune mai multe mai târziu. Acum îţi propun să ştergi trei
cuvinte din vocabularul căsniciei voastre şi acestea să rămână
definitiv şterse, dacă vrei să" progresezi.
1. Ironia
Vor veni momente când va avea cele mai imposibile idei.
Orice om care gândeşte are asemenea momente. Când va
veni să-ţi dezvăluie o asemenea idee, nu-l desconsidera; dă-i
multă atenţie. Poate fi o inspiraţie de moment, legată de
profesia lui. Poate fi ca şi cum s-ar întreba pe sine însuşi:
"Oare ideea mea este într-adevăr grozavă, sau există cumva
dificultăţi pe care nu le-am luat în calcul?" Ar vrea să fie
convins înainte de a o prezenta şefilor lui. Ştie că oamenii
judecă adeseori capacitatea şi abilitatea confraţilor lor înainte
de a îndrăzni să facă ceva.
Hai s-o spun iarăşi: noi bărbaţii suntem obligaţi să trăim
sub oarecare "acoperire" în meseriile noastre. Există lucruri
despre care ştim că sunt adevărate. Vedem altele care ştim
că sunt nedrepte. Şi totuşi, "politica corectă" ori "momentul
potrivit" ori "oportunismul" impun o oarecare amânare.
Cunoaştem, de asemenea, că în timp ce în mintea noastră
am controlat un lucru de nenumărate ori, atunci când suntem
pe punctul să-l facem cunoscut, se vor găsi greşeli care
ne-au scăpat.

Casa ne atrage şi mai mult, când ştim că în interiorul ei ne putem exterioriza toate aceste gânduri tainice şi putem fi ascultaţi fără prejudecăţi.
De aceea, lasă-l pe soţul tău să spună ce are de spus chiar dacă vezi că este cu totul în afara realităţii. Nu te grăbi să-l întrerupi. Este foarte posibil ca, vorbind fără să fie întrerupt, să descopere singur eventualele greşeli. Omul corect se entuziasmează de fiecare dată când descoperă de la sine un gol în raţionamentele lui. Chiar dacă se întâmplă ca el să nu înţeleagă, iar tu să înţelegi, abţine-te. Ţi se vor oferi mai târziu ocazii să-l aduci la realitate.
Poţi să te amuzi pe socoteala lui, poţi să-i spui că are haz, dar să nu râzi niciodată de ceea ce vrea să-ţi spună, înainte să râdă el primul. Ironia, în doze mai mari sau mai mici, îl face întotdeauna pe orice bărbat să se închidă în el.
2. *Meticulozitatea*
Mare cuvânt! Este nevoie de multe explicaţii pentru a acoperi toate sensurile acestui cuvânt. Aceasta pentru că unii sunt meticuloşi într-un fel, iar alţii în alt fel. Experienţa mea îmi spune că femeile foarte meticuloase sunt cele care provoacă cele mai multe belele. Aceasta se referă şi la ordinea pe care o păstrezi în casa ta, şi la ordinea personală...
Nici o casă nu poate oferi căldura pe care o caută un bărbat, dacă atmosfera acesteia nu este ecoul unei voci calde care să-i spună: "Apropie-te, destinde-te, relaxează-te aici cât vrei."
Dacă toate cele din jurul lui sunt atât de perfect aşezate, încât îl determină să nu îndrăznească să calce, este firesc să-l facă să fie mai reţinut faţă de tine.
Ceea ce este valabil pentru mediul înconjurător este valabil şi pentru tine. Cuvintele "nu mă atinge", care se referă la păpuşile chinezeşti din vitrine, sunt numai pentru ele, nu şi pentru tine... Nu este minciună că femeile sunt făpturi delicate; le vezi şi te bucuri. Pe de altă parte, şi tu

ai vrea să te mândreşti cu hainele tale şi cu felul în care te îmbraci. Trupul curat şi hainele curate reprezintă o veche şi foarte importantă virtute - pe care, chiar dacă ai vrea s-o uiţi astăzi, nu-ţi permite bombardarea prin publicitate efectuată de toată mass-media.
Să nu uiţi, aşadar, această virtute pentru lumea din jur, dar mai ales pentru soţul tău. Totuşi, o femeie foarte bine pusă la punct nu se limitează la prospeţimea hainelor şi la protecţia pe care i-o oferă deodorantul ei. Este acea delicată iradiere a personalităţii sale, care dă celuilalt curajul s-o dorească şi să vrea s-o păstreze lângă el.
Această iradiere este o artă care se învaţă. Diferă de la femeie la femeie, pentru că fiecare bărbat are preferinţele lui. Totuşi, este înţeleaptă acea femeie care cunoaşte că trupul şi sufletul soţului ei sunt dotate cu un radar invizibil care caută relaxarea.
3, Ambiţia exagerată
Bărbaţii sunt dotaţi cu un sistem de apărare care ridică automat oprelişti la orice observaţie deranjantă a soţiei lor despre situaţia financiară superioară a celorlalţi - de genul: "Uite, Tache a reuşit să ia conducerea întreprinderii!" Este posibil ca soţul tău să nu aibă predispoziţia de a urma drumul lui Tache. Este posibil să nu dorească asemenea lucruri, pur şi simplu.
Laudă-l pentru reuşitele lui şi nu flutura prea des în faţa lui drapelul realizărilor celorlalţi. Este un adevărat ghimpe pentru un bărbat să simtă că valoarea lui este calculată totdeauna în funcţie de valoarea altora, şi nu că este apreciat în ceea ce este el cu adevărat. O astfel de presiune a soţiei nu "promovează", ci descurajează orice efort comun în căsnicie. Foarte puţini soţi acceptă, fără să reacţioneze, o asemenea îndrumare presantă.
La aceeaşi reacţie trebuie să te aştepţi şi atunci când ai vrea să-l împingi spre relaţii sociale care nu i se potrivesc.

Pentru că în meseria lui este tot timpul presat să trăiască sub o mască de prudenţă şi atenţie, tânjeşte ca restul orelor să le petreacă în prezenţa prietenilor care se comportă cu naturaleţe şi-i permit şi lui însuşi să se comporte astfel.
Serile, week-end-urile, timpul liber au toate un sens special pentru majoritatea bărbaţilor. Desigur, acestea au o anumită valoare şi pentru femei - chiar dacă rămâne de discutat în ce măsură gospodinele sunt obligate să joace în casă un teatru asemănător celui pe care-l joacă bărbaţii lor la locurile de muncă. Ceea ce rămâne, totuşi, fără nici cea mai mică îndoială, este faptul că soţul - care, cum am mai spus, este obligat să trăiască majoritatea timpului sub oarecare prudenţă - va primi cu mulţumire înţelegerea dificilei lui poziţii de către soţia sa, precum şi grija acesteia de a-l face să se simtă comod în casa lui.
Una din provocările pe care ni le oferă adeseori viaţa .este să descoperim firava linie despărţitoare dintre "suficient" şi "foarte mult". Iată trei situaţii când este prezentă această provocare:
I. Trebuie să te lupţi să creezi atmosfera prielnică rostirii adevărului întreg. Ca să reuşeşti aşa ceva, trebuie să te dovedeşti capabilă de a nu-ţi ridiculiza nici un moment soţul.
II. Să te străduieşti să-ţi păstrezi curate şi ordonate casa şi propria ta fiinţă, dar să nu întreci măsura. Vei dovedi prudenţă, dacă-i permiţi să aibă un cuvânt hotărâtor despre grupul din care faci parte, despre cei cu care te întâlneşti, dar şi despre modalitatea prin care va scăpa de sâcâiala ta nesfârşită, provocată de comparaţia cu realizările celorlalţi.
III. Consolidarea unei comunicări personale este încă unul din marile atuuri care contribuie la realizarea unei căsnicii reuşite.
N-o să-ţi fie uşor. Dărâmarea zidurilor protectoare, între care am sechestrat propriile noastre persoane, nu se face lesne. Adesea este şi dureroasă. Şi tocmai pentru că lucrurile stau aşa, vor exista momente de rezistenţă interioară împotriva

schimbării. Nu stăruiţi mult în ele. Mai bine ocupaţi-vă cu evaluarea continuă a progresului pe care îl faceţi şi cu constatarea că deschiderea unuia către celălalt e pe drumul cel bun al unei complete cunoaşteri reciproce.
Ia aminte bine, fetiţa mea: un bărbat face aproape totul pentru o femeie cu care a reuşit să împartă sincer lumea lui interioară.
încrezându-mă în puterea ta de comunicare,
Tata

Tarzan şi Micuţa

Draga mea Caterina,
Imaginea unui tată atotputernic şi protector, şi a unei mame dedicate datoriei ei este unul dintre subiectele banale ale melodramelor. Chiar şi în viaţă, aşa ceva nu este rar.
Cu toate acestea, ai face bine să-ţi aminteşti că soţul tău păstrează totdeauna, undeva în sufletul lui, ipostasul unui băieţel. Este şi acesta unul din lucrurile pe care nu ţi le poţi explica.
Mi-amintesc că într-o zi am primit un telefon disperat de la un tată care nu ştia ce să facă; mi-a cerut în câteva cuvinte să-l văd neîntârziat pe fiul său! Situaţia copilului evoluase din rău în mai rău. Avea nevoie de ajutorul meu. "Acum, numaidecât!..." Tânărul "le încurcase rău pe toate - acasă, la şcoală şi oriunde punea mâna" (acestea sunt cuvintele tatălui). Astfel, am lăsat totul deoparte şi l-am primit pe tânăr - cel mai bine legat băiat de 14 ani care a trecut vreodată pragul biroului meu.
Tatăl lui a făcut prezentările - tânărul n-a scos o vorbă! Apoi a început cu îndemnul: "Spune-i domnului ce te macină, fiul meu". Băiatul, nimic.
Acest monolog, fără nici un rezultat, al tatălui s-a repetat până când, în sfârşit, am găsit soluţia: ar fi fost imposibil pentru mine să aflu dacă uriaşul care stătea înaintea mea era mut sau, pur şi simplu, era încăpăţânat, dacă nu scăpăm mai întâi de prezenţa tatălui. Abordând o atitudine mai sobră, i-am spus acestuia din urmă: "Vreţi să treceţi, vă rog,

pentru câteva momente în bibliotecă? Vreau să ne lăsaţi puţin să vorbim singuri..."
Ne-a lăsat într-un sfârşit singuri. Ca să fiu mai exact, am *rămas* singur. Cu toate că tânărul era acum liber să deschidă gura şi să spună tot ce-i stătea pe inimă, el tot nu scotea nici un cuvânt.
Absolut mecanic, am început să rotesc printre degete o minge micuţă de baschet care atârna de brelocul cheilor melc. Fac adeseori acest lucru când gândesc următoarea mea mişcare, într-o împrejurare dificilă. Tocmai atunci, uşile zăvorâte s-au deschis. La început nu prea înţelegeam tot ce spunea, dar după câtva timp am reuşit să înţeleg clar ce anume voia să-mi spună, făcând abstracţie de agitaţia cuvintelor lui răvăşite: "Urăsc baschetul. Niciodată n-o să iubesc mingea şi... f'aceţi-mi vă rog o favoare: încetaţi să vă mai jucaţi cu mingiuţa asta nesuferită!"
Să trecem peste vizitele la birou, care au continuat multe luni după aceea, şi să ne întoarcem direct la ultima pagină, acolo unde se descoperă de obicei "făptaşul".
Desigur, ai înţeles deja: adevăratul făptaş era insistentul său tata.
De îndată ce am trecut peste pragul mândriei bărbăteşti, acest tată mi-a mărturisit că el însuşi, adolescent fiind, a încercat foarte multe dezamăgiri pe când juca baschet la echipa şcolii.
De obicei, toţi punem nereuşitele noastre pe seama nepriceperii altora. Totuşi, fiecare joc în echipă presupune să nu-i învinovăţim pe ceilalţi şi să tăcem pentru a putea asculta indicaţiile antrenorului...
In sfârşit, acest om se condamna pe sine însuşi pentru eşecurile lui. Când s-a maturizat, şi-a canalizat eforturile asupra fiului, vrând să realizeze prin el ceea ce n-a putut realiza el însuşi. "încerc să-l fac un atlet adevărat încă de la vârsta de trei ani. Trebuie să ştiţi că numai aşa se formează marii atleţi. Dar el, nimic! Se învârte toate ziua

prin casă, nefăcând nimic... nimic constructiv. Să nu mai spunem că are nevoie de mişcare. Veţi fi de acord, fără îndoială, că mişcarea face bine la vârsta lui. Am vorbit cu antrenorul lui şi m-a asigurat că acest copil ar putea să joace foarte uşor şi în divizia I, numai să vrea. Ar putea, mi-a spus, să reuşească un transfer la o şcoală de specialitate unde echipa este mai bună. Şi după aceea, normal, vor urma burse, premii, o mie şi una de avantaje... Cum poate cineva să treacă cu vederea toate acestea?!"

Mi le spunea şi mi le repeta ca o bandă de magnetofon, până mi s-a făcut greaţă. Dar cuvintele "numai să vrea" ale tatălui plasau problema pe adevărata ei bază. Nu crezi? Tânărul "nu voia". Niciodată n-a vrut. Nici măcar puţin.

în cele din urmă, povestea noastră a avut un oarecare happy-end. S-a dovedit că tânărul meu prieten "voia" totuşi ceva. O să te miri când o să-ţi spun, dar vinerea ce vine va juca un rol important undeva în altă parte, nu la echipa de baschet: ca absolvent, joacă unul din rolurile principale într-o piesă de teatru foarte dificilă, prezentată de echipa de teatru a şcolii. Asta *voia* el: teatru - şi în asta a reuşit.

Ce s-a întâmplat cu "vinovatul" acestei poveşti? Te anunţ cu bucurie că după câţiva ani şi după suficiente vizite la psihologi şi consilieri de specialitate, plătind tot atâtea facturi, tatăl a înţeles sensul situaţiei: te costă mult să-ţi vâri nasul de fiecare dată în viaţa altora. Desigur, nu s-a vindecat definitiv, şi doctorul i-a spus că probabil n-o să se vindece niciodată. Totuşi, cel puţin şi-a schimbat vechiul ritm, cu unul care îi permite o coexistenţă suportabilă cu fiul său.

In aceste zile, tatăl lui se învârte de colo colo afirmând că "există" informaţii conform cărora vânătorii de talente de la Hollywood vor fi prezenţi la reprezentaţia de vineri. "Şi, pentru Dumnezeu, ştiţi de ce? Pur şi simplu ca să-l vadă pe băiatul meu. Şi ştiţi, desigur, că actorii nu câştigă puţin" etc, etc.

M-am bucurat să-i văd în ultimele duminici pe tată şi fiu stând alături la biserică. Se pare că cheltuielile cu tratamentul tatălui nu au fost în zadar. Ani de zile, pentru omul acesta a fost imposibil să-şi însoţească familia la biserică. La orice oră ar fi venit, Liturghia i se părea de nesuportat şi ieşea afară...
Şi ca să ne întoarcem la fiu, vreau să-ţi spun că acesta voia să-şi găsească propriul drum, iar tatăl lui nu-l lăsa. Până la urmă, nu copilul era cel care "le încurca pe toate", ci tatăl lui.
Există diverse modalităţi de a-şi creşte cineva cum se cuvine copiii şi foarte multe de a se certa cu ei. însă există o singură modalitate de a-i determina să "le facă pe toate varză", şi aceasta constă în a-i împinge să facă totul după dorinţa părinţilor, vrând-nevrând.
La fel ca pentru tatăl din povestirea mea, şi pentru soţul tău vor veni momente când va dori să retrăiască anii copilăriei, când va dori să reacţioneze ca atunci. Această tendinţă este mai degrabă subconştientă; e posibil să nu realizeze că anumite evenimente au grăbit inevitabil ieşirea lui din copilărie. Renumiţi psihologi, ale căror cărţi s-a întâmplat să le citesc, susţin că fiecare dintre noi, cei de pe acest pământ, ne luptăm adeseori să ne întoarcem în pântecele mamelor noastre, unde supravieţuirea a fost călduroasă şi fără griji.
Fără să spun că înţeleg prea bine aceste teorii, există o parte a lor pe care o simt pe deplin. Sper că o vei simţi şi tu. Nădăjduiesc aceasta pentru că trebuie să înveţi a-l lăsa pe soţul tău să-şi sprijine capul din când în când pe pieptul tău, ca să-l drăgălăşeşti...
E timpul acum să ne întoarcem la Tarzan. N-am avut prilej să-l întreb pe psihiatrul care se ocupă de tatăl tânărului dacă soţia acestuia avea vreo idee despre ambiţia bărbatului său, şi cum ar fi putut s-o îmblânzească. Ar fi, desigur, nedrept s-o acuzăm pe ea. Nu este imposibil să-i fi oferit

ce este mai bun în ea, şi totuşi, să fi reuşit foarte puţine lucruri. Totuşi, tu vei reuşi dacă vei putea să înţelegi că "băiatul" tău vrea adeseori să aibă prioritate şi să fie puternic şi curajos. Atunci el doreşte să-l priveşti cu admiraţie.
De fiecare dată când constaţi o asemenea dispoziţie, aleargă fără întârziere să aduci un scaun, să se urce pe el, şi nu pleca; stai în faţa lui strălucind de admiraţie. Fă-l să simtă că el este totul pentru tine.
Dă slavă Bunului Dumnezeu când se simte aşa şi nu-l desconsidera atunci când îşi doreşte spontan să joace puţin cu tine rolul lui Tarzan.
E posibil ca toate acestea să amintească de o melodramă, cum am spus la început. Totuşi, în dragostea dintre o femeie prudentă şi un bărbat norocos există întotdeauna un pic de melodramă.
Cehov avertiza că piesele lui pot cauza exasperare celor care nu pot să înţeleagă scopul lor înalt. Spunea că responsabilitatea lui ca dramaturg este să problematizeze. Rămâne ca publicul să găsească soluţiile potrivite la problemele ridicate de el.
îmi pare rău că în aceste scrisori vin momente când şi eu trebuie să te las să te problematizezi, precum Cehov. Avem şi aici o asemenea situaţie. Pot să-ţi descriu cum sunt bărbaţii, pot să te atenţionez că trebuie să afli totul despre ci, dar nu pot să-ţi spun cum poţi fi femeie.
Aflându-ne într-o fundătură, hai să încheiem această scrisoare cu o fericire. O vom denumi "Fericirea bărbatului norocos": "Fericit este bărbatul căruia i s-a rânduit o femeie care îl adoră pentru puterea bărbăţiei lui, dar ştie şi să-l mângâie din când în când, ca o mamă care-şi consolează copilaşul."
Al tău, cu admiraţia şi căldura pe care poţi să le nutreşti pentru bărbatul tău,
Tata

Relaţia trupească este o taină

Draga mea Caterina,

Din acea primă noapte, în care tu şi Petre vă veţi prezenta la recepţia hotelului ca domnul şi doamna X..., veţi intra într-o relaţie firească pe care noi v-o dorim excelentă la toate capitolele.

Relaţia trupească este o taină. Ceea ce se va întâmpla trupeşte între voi în acea seară şi după aceea, în anii care urmează, constituie un dar nepreţuit al lui Dumnezeu.

Sper ca într-o zi să ajungi să înţelegi că această legătură nu este o simplă relaţie de cuplu; în realitate, intraţi amândoi într-o nouă relaţie cu înţeleptul Creator, care v-a făcut diferiţi unul de celălalt exact din acest motiv. De aceea, încercaţi să înţelegeţi viaţa voastră conjugală, pornind de la premisa că, prin intermediul ei, participaţi sau vă împărtăşiţi din dragostea lui Dumnezeu. Acest lucru este extraordinar, este sfânt, este binecuvântat. Când relaţia voastră trupească va fi adevărată, veţi descoperi un dar dumnezeisc pe care niciodată nu l-aţi bănuit să existe în voi.

Va fi nevoie, foarte probabil, de un oarecare efort din partea voastră ca să puteţi vedea lucrurile astfel.

întâi de toate, societatea din jurul vostru este departe de a vă ajuta în această problemă; dimpotrivă, aţi putut vedea desconsiderată această relaţie trupească în filme sau în cărţi. Aţi văzut pe prima pagină a ziarelor titluri legate de cele mai urâte forme ale sale. Vi s-a propus prin intermediul reclamelor o imagine deformată cu mult vicleşug - reclame la cosmetice, la macaroane, la răcoritoare, deodorante, maşini, ţigări etc.

Şi deodată, cineva vă cere să ridicaţi taina relaţiei trupeşti deasupra norului poluant care o înconjoară, la înălţimea care i se cuvine. Răspunsul este simplu: este nevoie de timp şi de multă strădanie. Reuşita nu va veni imediat. Şi exact aici multe perechi tinere fac prima lor greşeală: cred că, de la sine, căsătoria îi va duce în al nouălea cer. Ei bine, află pur şi simplu că acest lucru nu se întâmplă. Şi cu cât ştii mai bine aceasta, cu atât eşti mai pregătită să înţelegi că realizarea unei experienţe împlinite în relaţia trupească nu este decât unul din ţelurile către care tinde căsnicia voastră. De multe ori, ritmul progresului la acest capitol este mai lent decât am fi dorit. Uneori progresul este spectaculos, alteori se află într-o fază staţionară, pentru ca după puţin timp să avanseze din nou. însă indiferent de ritm, progresul în această direcţie cere timp.
Altă cauză, care ne împiedică să ajungem "în ceruri" de prima dată, o constituie eventualele complexe de vinovăţie pe care le aducem fiecare cu noi în căsnicie. Vreo greşală din trecut, pe care o credeam de mult dată uitării... Astfel de fantasme găsesc întotdeauna modalitatea să iasă la suprafaţă de sub pietrele uitării în cele mai neaşteptate momente, surprinzându-ne cu persiflarea: "Şi cu sunt aici!"
Este iarăşi posibil ca obişnuinţe ale fiecăruia din timpul în care era singur, fără obligaţii speciale, să nu vă părăsească acum, când exigenţele sunt altele. In perioada când eraţi logodiţi, obişnuiaţi probabil să vă certaţi din nimic, găsind astfel, fără să vă daţi seama, o ieşire din presiunea prin care treceaţi în perioada aceea. Ştiu multe perechi care au continuat să păstreze această atitudine iritantă între ei şi după ce nu mai exista cauza reală. Să fii atentă la aceste aspecte, şi să nu uiţi că noua situaţie în care te afli se cheamă convieţuire cu un bărbat, că aceasta are nevoie de mult timp până va pătrunde în toate cotloanele conştiinţei tale. La toate acestea vă ajutaţi unul pe celălalt cu delicateţe

şi cu înţelegere, cu răbdare şi cu tandreţe. Nu uitaţi că aşa cum vă veţi aşterne, aşa veţi dormi.
Există şi alte motive care fac ca relaţia trupească să nu poată fi ideală de la început. Adeseori se păstrează în subconştient amintiri negative din copilărie, pe care trebuie să le îndepărtaţi luptând. Există uneori informaţii greşite referitoare la această temă, culese de ici de colo, fără ca ele să fie bine înţelese. Desigur, cele mai multe dintre aceste obstacole vor ceda cu timpul, dacă sunteţi sinceri între voi şi vă iubiţi cu inima curată şi caldă.
(Ştii şi din preocupările mele că cei care nu reuşesc să depăşească unele din dificultăţile de mai sus au nevoie de ajutorul specialiştilor. Dar acum nu e cazul să-ţi omori mintea cu aceste lucruri. Sunt multe motive care mă determină să mă încred în Petre, şi unul dintre acestea este priceperea lui de a ieşi din situaţii critice, între care poate fi şi tema despre care vorbim acum. Aşa încât dă slavă lui Dumnezeu pentru darul relaţiei trupeşti şi eliberează-te de orice constrângere.)
Să revenim de unde am plecat. întâlnirea trupească este o taină. Este comuniunea în forma ei cea mai înaltă. Pentru tine, ea este comuniunea dintre Petre şi Caterina.
Este contactul cu viaţa însăşi, în forma ei cea mai concretă, dar, mai presus de orice, este comuniunea cu Stăpânul tuturor, care a creat şi trupurile noastre, nu numai pentru perpetuarea speciei.
Comuniunea trupească ne leagă de cele mai lăuntrice pulsaţii ale universului. Ne uneşte cu puterea care pune pământul pe traiectoria lui, cu puterea care face ca seva să urce până în vârful copacilor, care luminează stelele nopţii, care mână apa în râuri, care aduce uneori două suflete atât de aproape încât pot citi sensul vieţii unul în ochii celuilalt. In această fază de început a căsniciei voastre, este ca şi cum aţi asculta cu urechea pulsaţiile creaţiei.

într-un fel în care omul singur nu este niciodată în măsură să-l realizeze atât de bine.

în primul capitol al Cărţii Facerii din Vechiul Testament există frumoasa istorie a creaţiei. Este evident că înţeleptul autor al acesteia a vrut în fond să ne informeze că noi oamenii nu suntem nişte simple coincidenţe, că nu am apărut aşa, din întâmplare. înainte de încheierea acestui prim capitol, inspiratul text ne spune că, Creatorul a adăugat creaţiei cununa făpturilor: "Şi a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pe el, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei."

Dacă reciteşti acest capitol, fii atentă la observaţia superbă care există la început: "Şi a văzut Dumnezeu toate câte a făcut şi, iată, erau bune foarte."

Mama ta şi cu mine putem să dăm mărturie din propria noastră experienţă, fără nici o ezitare, de adevărul acestui verset. Am vorbit cu multe cupluri care, din toată inima, şi-ar uni vocile lor cu ale noastre pentru a da slavă Domnului, care a binevoit să dea strălucire cu mulţumire tuturor făpturilor.

între cele mai minunate lucruri lăsate de Dumnezeu este şi întâlnirea trupească dintre bărbat şi femeie, în forma ei desăvârşită. Pentru aceasta ne rugăm la slujba cununiei: "Dă-le lor roadă pântecelui, prunci buni şi *bună înţelegere sufletească şi tnipească...",* sau *"...une§te-i pe dânşi într-un gând; încununează-l într-un trup..."*

Tata

Diferenţele dintre bărbat şi femeie

Draga mea Caterina,

Se spune că niciodată n-ai să întâlneşti doi oameni la fel. Cei mai mulţi au, desigur, câte o pereche de ochi, un nas, un anumit număr de dinţi, cinci degete la fiecare mână şi multe alte puncte comune. Observaţia de mai sus este, însă, corectă, dacă ţinem seama de amănuntele fără de număr care, la un loc, constituie viaţa fiecărei persoane umane în parte.

Vei simţi şi mai bine cât de adevărată este, dacă ţii seama de faptul că niciodată doi oameni nu cresc §i nu sunt educaţi la fel. Mediul în care trăieşte fiecare este diferit. Aşa încât, chiar şi în cuplurile cele mai potrivite, se fac simţite trăsăturile caracteristice ale fiecăruia dintre cei doi soţi.

In plus, ereditatea face să se dezvolte într-un anume fel viaţa unuia şi în alt fel viaţa celuilalt dintre soţi.

Bineînţeles că diferenţele nu se opresc aici. Există unele diferenţe foarte clare între bărbat şi femeie care se fac simţite din prima clipă a însoţirii lor. Lumea în care bărbatul îşi desfăşoară activitatea îşi arc epicentrul în afara casei. Dimpotrivă, cele mai importante griji ale femeii sunt legate adesea de casă şi de familie.

Tocmai din acest motiv bărbaţilor le vine uşor să înţeleagă viaţa într-un mod mai impersonal. Aproape toţi avem experienţa faptului că femeile se raportează la viaţă şi la tot

ceea ce o alcătuieşte, într-un mod mult mai personal decât bărbaţii.
Nu s-au îngrijit să ne înveţe acest lucru la şcoală şi n-au făcut deloc bine. Cei dintre noi care au o strânsă colaborare şi cu bărbaţii şi cu femeile îşi dau seama că, în timp ce foarte repede se pot înţelege cu cea mai mare parte dintre bărbaţi - merg la cafea împreună şi se simt foarte bine - colaborarea cu femeile cere un instrumentar cu totul diferit. Mulţi neiniţiaţi (şi îţi vorbesc din experienţa mea amară) au dat greş tocmai pentru că nu şi-au dat seama de diferenţele despre care vorbim.
Fericirea într-o căsnicie depinde şi de capacitatea de a recunoaşte şi de a accepta aceste diferenţe fundamentale dintre bărbat şi femeie. Cei doi soţi pot ajunge până acolo încât să se bucure nespus de aceste diferenţe şi să le cultive pentru a contribui astfel la întregirea reciprocă a personalităţii lor.
Recunoaşterea aceasta te poate adeseori scăpa de reproşul amar referitor la faptul că soţul tău nu ţi-a împărtăşit imediat entuziasmul pentru perdelele noi din bucătărie, de exemplu, sau că nu s-a bucurat ca şi tine de primul dinţişor al copilului. Ar fi bine să-ţi aminteşti aceste diferenţe înnăscute şi atunci când el vine acasă foarte obosit şi se retrage în colţul lui preferat, taciturn şi ursuz. In clipa aceea eşti tentată să te gândeşti că starea lui are vreo legătură cu persoana ta, şi, de fapt, aceasta să nu aibă absolut nimic comun cu gândurile lui. Ceea ce tu interpretezi ca inconsecvenţă în comportamentul lui este posibil să se datoreze pur şi simplu diferenţei dintre firea bărbătească şi cea femeiasekă.
Să raportăm acum cele de mai sus la relaţia trupească dintre voi.
Pentru multe cupluri tinere relaţia trupească începe printr-o decepţie generală, pentru ca mai târziu să devină un factor care îndepărtează pe cei doi, unul de celălalt, iar, în

final, să se ajungă a nu i se mai acorda nici o importanţă.
Multe dintre căsniciile destrămate au ajuns în această situaţie pentru că soţul şi soţia nu au putut niciodată să privească în faţă acest adevăr simplu: că există destul de multe diferenţe biologice, absolut fireşti, între bărbat şi femeie.
Care sunt acestea?
Să analizăm două dintre cele mai însemnate:
1) Relaţia trupească are în general un sens mai. profund pentru femeie decât pentru bărbat.
La o primă privire această observaţie poate să surprindă. Dar, în serviciul meu, foarte frecvent le aud pe femei spunând: "Se pare că singurul lucru pe care îl are soţul meu în minte este relaţia trupească. Cel mai mic gest de trandeţe din partea mea este receptat de el ca o provocare spre întâlnirea trupească. Aşa sunt toţi bărbaţii? Văd în orice, o trimitere ia trup şi la relaţia trupească?"
Dacă analizezi cu atenţie aceste cuvinte, vei observa următorul lucru foarte important: "aparenta preocupare insistentă a bărbatului pentru relaţia trupească nu ne dovedeşte neapărat că aceasta are mai multă importanţă pentru bărbat decât pentru femeie. Se poate deovedi şi contrariul. Pornirea sa trupească este mai mult de suprafaţă, mecanică. A ta este, de obicei, mult mai profundă, ţine de întreaga ta personalitate. Bărbatul se aprinde mai uşor. In timp ce, la tine, această pornire vine din adâncurile lumii tale lăuntrice.
O foarte simpatică tânără soţie mi-a spus odată un lucru pe care aş vrea să ţi-l spun şi ţie. Făcea şi ea parte din acele soţii care nu mai ştiu ce să facă în faţa unei neostoite porniri trupeşti a bărbatului. Se pare că la fel de înspăimântătoare era şi stângăcia bărbatului atunci când se apropia de ea.
In discuţia pe care am avut-o cu ea am analizat problema diferenţelor dintre bărbat şi femeie. La un moment dat a constatat cu amărăciune: "Am crezut întotdeauna că relaţia trupească începe chiar de la micul dejun. Câteva cuvinte

tandre, spuse la masă, pentru ca să înceapă ziua respectivă bine, înseamnă foarte mult. Apoi, la un moment dat, în timpul zilei, un telefon... Puţine cuvinte dulci pe care le-am fi schimbat când venea de la servici şi chiar puţin ajutor la spălatul vaselor... Apoi să fi stat de vorbă, după ce culcam copiii... aga, un schimb lejer de idei. Să ne spunem fiecare cum ne-am petrecut ziua care tocmai se sfârşise. Câte o mică mângâiere din când în când... un sărut la momentul potrivit... Se pare însă că nu era bine aşa cum gândeam şi credeam eu... Eu credeam că o reuşită relaţie trupească trebuie să fie pregătită, să înceapă deci, la micul dejun, să prindă un pic de elan în timpul zilei şi să ajungă la împlinire seara".
Tânăra soţie avea perfectă dreptate. Nici nu se putea mai multă. Această ordine de desfăşurare a lucrurilor este cea mai potrivită pentru femeie. Soţul care cunoaşte toate aceste adevăruri, şi care doreşte mult să audă muzica fermecătoare care răzbate din bătăile inimii soţiei sale, este un înţelept.
Iţi doresc să găseşti în persoana lui Petre un asemenea soţ. Bărbaţii cu astfel de calităţi sunt rari. Este important de ştiut, însă, că ei pot devini astfel, pol dobândi aceste calităţi, niciodată nu-i găsim dinainte formaţi....
Aici ajungem la cea de a doua diferenţă biologică pe care trebuie să o cunoşti.
2. Cei mai mulţi bărbaţi au nevoie de relaţia trupească mai frecvent decât femeile.
Acest subiect nu poate fi supus unor reguli universal valabile. Frecvenţa întâlnirilor trupeşti dintre cei doi soţi este o chestiune pe care o va regla fiecare cuplu în parte. Diferenţele de la cuplu la cuplu, pot fi foarte mari fără ca aceasta să însemne că unele cupluri sunt mai aproape de normalitate iar altele mai departe. Tocmai pentru că fiecare om este diferit de ceilalţi este firesc să difere şi fiecare cuplu de celelalte. Este, de asemenea, posibil ca şi în cadrul

celei mai reuşite şi armonioase căsnicii, cei doi soţi să difere de la o zi la alta sau de la un an la altul. Ar fi cu totul deplasat să fixăm aceleaşi principii pentru toate cuplurile. Va trebui să ţii seama că, aproape în toate situaţiile, calitatea este întotdeauna mai importantă decât cantitatea.
Din discuţiile pe care le-am avut cu diferite cupluri, rezulta că *frecvenţa* relaţiei trupeşti preocupă mai mult pe bărbaţi decât pe femei, în timp ce femeile sunt mai interesate de *modul* în care aceasta se desfăşoară, *de calitatea ei.*
Dar, indiferent de frecvenţa acestei relaţii trupeşti, important este să ajungi la ea cu bucurie. învaţă să te relaxezi, să fii senină. Să nu te înspăimânte perspectiva unei relaţii trupeşti cu soţul tău. Cele mai multe soţii care se plâng că această relaţie trupească le oboseşte vor afla cauza oboselii în propria lor minte. Există desigur şi excepţii de la regulă, de aceea, dacă există situaţii concrete care deranjează, ele trebuie analizate cu răbdare. Există soţii care se plâng de indiferenţa soţilor lor. Indiferenţa nu este o stare firească, de aceea are nevoie de o abordare corectă din partea soţilor şi chiar a specialiştilor, înainte ca ea să devină o problemă gravă.
Sunt situaţii în care soţul va fi atât de obosit din cauza treburilor sale, încât nu mai are timp şi nici chef să se gândească la relaţia trupească. Dacă se va întâmpla aşa ceva şi cu soţul tău, nu te îngrijora şi nici nu te gândi că are vreo legătură directă cu persoana ta. învaţă să ghiceşti dispoziţia lui şi cu multă înţelepciune să spui "nu" de dragul lui. Mai ales atunci când oboseala, datorată multelor lui preocupări, este evidentă. învaţă-te, în astfel de situaţii, să-ţi înfrânezi şi propriile tale dispoziţii. într-o căsnicie este foarte folositor să cântăreşti sentimentele de moment prin prisma celor mai îndepărtate momente de tandreţe şi iubire, precum şi a timpului şi a eforturilor de care acestea au nevoie.
Singura regulă de la care nu există excepţie este următoarea: vei face dovada înţelepciunii voastre dacă vei

vedea în fiecare întâlnire trupească încă un prilej de a face fericit pe soţul tău. Soţii iubitori se obişnuiesc să se bucure mult aducând bucurie soţului sau soţiei lor, învaţă să fie cu adevărat fericiţi făcând fericit pe soţul sau soţia lor.
Şi altceva: din experienţa mea de consilier în problemele cuplului, nu rezultă că ambii soţi au nevoie de aceleaşi rezultate de fiecare dată. Circulă teoria conform căreia soţia trebuie să se bucure de împlinirea relaţiei trupeşti de fiecare dată când aceasta are loc. După părerea mea ceva nu este în regulă cu această teorie. Pur şi simplu pentru că nu este şi nu poate fi valabilă!
Multe soţii mi-au mărturisit că se bucură să răspundă dorinţelor soţului lor, chiar şi atunci când ele nu speră să ajungă la împlinirea proprie în relaţia trupească.
Cred că situaţia multor căsnicii s-ar îmbunătăţi simţitor dacă cei doi soţi ar accepta acest adevăr simplu. Mulţi dintre soţi, care nu sunt bine informaţi în aceste probleme, ajung adesea la deznădejde datorită faptului că nu reuşesc, de fiecare dată, să determine realizarea împlinirii soţiei în relaţia trupească. O astfel de mentalitate se datorează mai curând unei atitudini orgolioase a bărbatului. El urmăreşte, de fapt, nişte obiective care sunt conforme numai cu ambiţiile lui nerealiste. De aceea se întâmplă, adeseori, să nu poată ajunge la împlinirea lor.
Soţia este aceea care hotărăşte *când* trebuie să ajungă la împlinirea acestei relaţii în ceea ce o priveşte, şi nu soţul. Este o problemă care ţine de opţiunea ei. Tânărul soţ are nevoie de multă maturitate pentru a înţelege că nu poate să-şi transforme soţia în făptura pătimaşă, pe care şi-o imagina probabil în anii adolescenţei, sau despre care a citit în vreo publicaţie ieftină sau a auzit povestindu-se în locuri retrase de la colegii lui de şcoală.
Trebuie sa ne comportăm cu femeia a§a cum este ea cu adevărat. II vei ajuta pe soţul tău să înţeleagă acest lucru, numai atunci când îl vei convinge că, de multe ori, pentru

tine, bucuria relaţiei trupeşti constă în a-l face pe el să se bucure, în a-l vedea pe el mulţumit. Cu alte cuvinte, să ai dispoziţia sufletească de a te apropia de el, chiar şi atunci când trupul tău nu împărtăşeşte pe deplin dorinţa lui trupească.
Desigur, acest lucru nu trebuie să devină o regulă. De multe ori soţul se simte mult mai bucuros când soţia lui participă şi îi împărtăşeşte, în egală măsură bucuria întâlnirii trupeşti.
Aşa cum am spus deja, de obicei, iniţiativa relaţiei trupeşti aparţine soţului. Asta nu înseamnă că soţia nu poate şi ea, din când în când, să dorească şi să aibă iniţiativa întâlnirii trupeşti, în momente absolut deosebite, pe care ea singură le va alege. In alte situaţii, pornirea aceasta spre întâlnirea trupească, poate veni de la amândoi soţii odată.
Acest subiect este, într-adevăr, foarte delicat şi trebuie sâ-l trataţi cu multă atenţie, dar şi cu mult interes, aşa încât să puteţi ajunge amândoi Ia o bună înţelegere a lui.
Puţin mai sus am amintit, în treacăt, de o problemă asupra căreia doresc să mă opresc un pic mai mult. Este vorba de proasta informare a noastră asupra acestui subiect în anii adolescenţei. Nu ar fi rău să discuţi cu soţul tău despre toate lucrurile pe care le-aţi aliat amândoi, în adolescenţă, despre relaţia trupească dintre soţ şi soţie. Din nefericire, chiar şi astăzi, puţini dintre părinţi găsesc modalitatea cea mai potrivită de a prezenta copiilor aceste aspecte intime din viaţa lor. Mulţi dintre băieţi au dobândit ceea ce ştiu despre relaţia trupească din cunoştinţele fragmentare şi superficiale ale colegilor lor. Multe fete au crescut fără să primească vreo informaţie în legătură cu această temă. Altele au rămas cu concluziile pe care le-au tras din experienţa mamelor lor, a căror mentalitate despre genul feminin, şi despre relaţia trupească dintre soţ şi soţie consta în convingerea că "aceasta este soarta femeii: chinul!" De aceea, cred că schimbarea sau înnoirea informaţiilor vechi,

pe care le aveaţi voi despre această temă vă va face amândorura bine. Fetele speriate şi băieţii obosiţi au fost aşa de la începui... într-o oarecare măsură, toţi devenim ceea ce suntem datorită bagajelor agonisite pe cale. Iată un motiv în plus, pentru care delicateţea şi atenţia deosebită trebuie să fie pe ordinea de zi la începutul vieţii de familie; şi un indiciu evident că înţelegerea legăturii trupeşti ca un lucru profund, tainic, este şi ea foarte corectă.
încă un lucru pe care doi soţi inteligenţi, cu viaţă normală, trebuie să nu-l uite. Soţiile isteţe nu acceptă ideea unui program în ceea ce priveşte relaţia trupească. Nu trebuie să stabileşti timpul, locul, frecvenţa, condiţiile, etc... Vom mai vorbi despre toate acestea. Deocamdată, să aruncăm o privire asupra următorului aspect: Am cunoscut mulţi soţi care erau ispitiţi să caute împlinirea dorinţei trupeşti în afara căsniciei proprii, şi acest lucru datorită faptului că soţiile lor insistau să impună ele regulile şi condiţiile privitoare la legătura trupească.
Ia aminte la un semnal care prevesteşte moartea armoniei voastre trupeşti. Este semnalul de alarmă care se declanşează de fiecare dată când soţia foloseşte relaţia trupească ca răsplată pentru purtarea bună a soţului ei. De fiecare dată când îl va răsplăti în acest fel, să afle că deschide câte puţin uşa unei alte femei, care îi va oferi soţului său dragoste nu ca răsplată, ci pur şi simplu "din dragoste."
Adevărul este că nici "dragostea cumpărată", dar nici "dragostea clandestină", nu aduc satisfacţii depline. Nu este posibil, de fapt. Din moment ce relaţia trupească este ceva sfânt, şi are nevoie de armonia dintre cei doi soţi, care într-adevăr doresc, şi unul şi altul, împlinirea- şi fericirea celuilalt, surogatele de orice fel nu aduc, în ultimă instanţă nici un fel de mulţumire. Mulţi ajung însă la compromis şi de cele mai multe ori chiar soţia, pe care ar dori să o iubească în adevăratul sens al cuvântului, este cea care îi împinge spre compromis.

Este un lucru foarte important acesta! Sper să nu te fi plictisit cu repetarea refrenului conform căruia desăvârşirea în căsnicie este lucrarea de o viaţă a celor doi soţi, care contribuie fiecare cu ce are mai bun.
Căsnicia împlinită cere multă pricepere şi multă răbdare, care nu se dobândesc prin completarea unui orar sau a unui program. Pornirea trupească aparţine, desigur, instinctelor umane, dar nu este un fenomen "natural" în sensul simptomatic, egocentric şi adesea violent cum apare la animale.
Bărbaţii - să mă ierte că o spun - seamănă mai mult cu ceea ce se întâmplă la necuvântătoare, în sensul că sunt mai pregătiţi să răspundă instinctului decât femeile. Mulţi tineri aduc cu ei, în căsniciile lor, complexele presiunilor şi decepţiilor acumulate în anii copilăriei.... Trebuie să vă acordaţi timp, să aveţi răbdare. Petre are multe posibilităţi ca, în timp, să devină cel mai bun soţ. Este nevoie de timp să vă acomodaţi unul cu altul. Trebuie, însă, să vă curăţiţi mintea şi afectivitatea voastră de eventualele experienţe sau cunoştinţe din trecut.
înainte de a veni un copilaş, voi doi trebuie să vă acomodaţi bine unul cu celălalt, pentru ca după aceea să vă puteţi acomoda cu un al treilea membru al familiei. Dacă bebeluşul vine repede, să-l primiţi, desigur, cu multă dragoste, şi să faceţi pentru el tot ceea ce puteţi cu puterile voastre. Trebuie să ştiţi, însă, că bebeluşul va avea un tată bun şi o mamă bună, dacă voi doi veţi cheltui cât mai mult timp pentru a vă cunoaşte reciproc, fără să vă certaţi - dacă se poate - o perioadă cât mai lungă de timp.
Tu ai iubit întotdeauna copiii şi sunt sigur că vei fi o mamă minunată. Dar, îţi amintesc un lucru: soţul tău are nevoie de relaţia voastră trupească când ţie poate nici nu-ţi trece prin cap. Convinge-l că-l iubeşti atât de mult, încât eşti gata să împărţi cu el bucuria întâlnirii trupeşti pur şi simplu pentru că el doreşte acest lucru.

97

Mai am o "fericire" pentru tine. Să o numim "fericirea căsniciei mereu fierbinţi": *fericită este soţia care poate să se bucure de bărbăţia soţului ei cu adevărată mărinimie şi care caută nu atât să fie iubită cât să iubească.*

Cu deplină încredinţare în ceea ce vă priveşte,

Tata

Cuviincioasă şi atrăgătoare

Draga mea Caterina,

La începutul căsniciei noastre, un preot înţelept şi bun prieten i-a încredinţat mamei tale "secretul soţiei ideale". La o primă vedere pare un pic îndrăzneţ. Dacă analizezi mai cu atenţie, vei fi de acord că mesajul este mai curând realist decât îndrăzneţ.

Soţia ideală pentru orice bărbat, i-a spus, *este cuviincioasă în familie şi cât mai atrăgătoare în relaţia cu soţul său.*

Cei mai mulţi bărbaţi nutresc în adâncul fiinţei lor ca soţia lor să fie o asociere de sfinţenie şi ştrengărie.

Dar soţiile pe care le-am cunoscut corespund foarte rar acestui model. La biroul meu văd adeseori contrariul. Unele dintre ele declară cu mândrie că "niciodată nu spun nu", şi se consideră cu adevărat martire pentru că aşteaptă în zadar să li se ofere lauri de slavă.

Atitudinea aceasta este tot ceea ce ai putea oferi mai negativ în căsnicia ta. Orice soţ oboseşte şi este deranjat de faptul că e obligat întotdeauna să aibă numai el iniţiativa.

Foarte posibil să-mi răspunzi că "soţul tău nu oboseşte niciodată". în realitate, însă, insistenţa de a urmări el primul, relaţia este posibil să fie chiar consecinţa acestei situaţii unilaterale.

In continuare, voi încerca să-ţi dau câteva sfaturi pentru a putea să fii în acelaşi timp cuviincioasă dar şi un pic îndrăzneaţă, pentru a reuşi să păstrezi buna dispoziţie a soţului tău.

1. *Să ai şi tu iniţiative, la rândul tău.*

îţi mai aduci aminte când ne jucam de-a v-aţi ascunselea? Ne distram cu toţii foarte frumos. Jocul cerea nu numai să ne ascundem, ci şi să-i căutăm pe cei ascunşi.
Acelaşi lucru este valabil şi în relaţia trupească dintre soţi. Să nu uiţi niciodată că Petre are nevoie să simtă că este dorit. Faptul că relaţia trupească rămâne pentru bărbaţi un eveniment mai de suprafaţă nu înseamnă că ei nu sunt în căutarea unor experienţe mai profunde. Poţi conta serios pe nevoia pe care o simte soţul tău, de a crede că îl adori atât de mult încât doreşti şi tu relaţia de dragoste.
Pentru un soţ înseamnă totul faptul de a şti că în căsnicia lui ipostasul său bărbătesc este de primă importanţă.
Societatea poate uneori să-l subestimeze, dar când revine între cei patru pereţi ai familiei lui lucrurile trebuie să-şi regăsească rânduiala lor. Afară, oriunde, poate să suporte anumite răni, dar în casă toate trebuie să fie ca un balsam.
Soţul tău va putea să reziste mult mai bine la rigiditatea şi chiar la loviturile primite din partea unei societăţi concurenţiale, dacă îl vei convinge că există totdeauna un loc, un "cuib de dragoste", unde prezenţa lui este de o importanţă vitală.
îngrijeşte-te să cercetezi diferitele faze ale stărilor lui negative, învaţă să citeşti stările lui sufleteşti. Când este decepţionat pentru că vreun proiect nu i-a reuşit, sau supărat de felul cum s-a purtat cu el şeful lui, sau pentru fapul că nu a încheiat un acord la care ţinea foarte mult, când simţi că a fost în vreun fel anume nedreptăţit, atunci este momentul să intervii şi să-i arăţi că sufletul tău şi trupul tău îl doresc, doresc să fie împreună cu el, alături de el. Dragostea, şi încununarea ei trupească, este modalitatea cea mai bună de a asigura pe tovarăşul nostru de viaţă, fără amânări sau rezerve, că este pentru noi cea mai importantă persoană din lume.
Oricât de bine am duce-o noi în viaţă, în fiecare dintre noi, bărbat sau femeie, există totdeauna simţământul unei

anume singurătăţi. Vreau să cred că o mare parte din libertinajul moral al vremurilor noastre nu se datorează unei imoralităţi intenţionate. Este o izbucnire a sufletului în căutarea cuiva căruia să-i aparţină. In actul de dragoste - atunci când acesta este corect - este ca şi când am părăsi insula singurătăţii noastre şi am comunica cu uscatul populat de lume...

Pe de altă parte, glandele au nevoie de o oarecare relaxare, şi relaţia trupească este un act complex, dar şi biologic, foarte important pentru bărbatul care a optat pentru căsătorie. Dar nu numai atât. Constituie un element tonifiant pentru convingerea de sine, consolare pentru orgoliul lui rănit, stimulent sufletesc atunci când sufletul lui caută un astfel de stimulent.

Elementul surpriză în relaţia de dragoste este, şi acesta, foarte bine primit de cei mai mulţi dintre soţi. Intr-o seară când vă întoarceţi acasă, sau când se întâmplă să fiţi într-o excursie, sau când sunteţi singuri pe plajă sau vă plimbaţi în pădure, oriunde, sub soare sau sub clar de lună, sau sub cerul înstelat, când vă simţiţi în siguranţă unul lângă celălalt, sunt tot atâtea ocazii pe care soţii le apreciază în mod deosebit şi aşteaptă ca soţiile lor să-şi manifeste dragostea faţă de ei. Acesta este un adevăr fundamaental! La rândul lui, soţul te va iubi din ce în ce mai mult, din tot sufletul lui, dacă, din când în când, îi vei dărui bucuria dragostei atunci când el nu se aşteaptă.

învaţă să înţelegi starea lui sufletească cât se poate mai bine. Tocmai pentru că cei mai mulţi bărbaţi se gândesc mai des la relaţia trupească decât femeile, iniţiativa ta, foarte bine dozată, va face mult bine legăturii voastre.

2. întâlnirea tmpească de dragoste trebuie să vă aducă bucurie.

întâlnirea de dragoste dintre soţ şi soţie trebuie să aducă amândorura bucurie, multă şi adevărată. Dacă vrei să simţi bucuria acestei relaţii de dragoste cu soţul tău trebuie să

101

te apropii de el cât mai relaxată şi fără preconcepţii. Este un exerciţiu de libertate. Multe soţii au în mintea lor, sunt convinse chiar, că relaţia trupească este în sine ceva negativ, un lucru păcătos, un rău pe care nu-l pot evita. Acest mod de a privi lucrurile nu este deloc corect, nu este în concordanţă nici cu firea lucrurilor şi nici cu credinţa noastră. El poate face mult rău căsniciilor, şi uneori conduce la destrămarea acestora. De aceea, merită să-ţi amintesc faptul că, în principiu, nu este nimic rău în relaţia voastră trupească, atâta timp cât aceasta conduce la sporirea dragostei şi nu face rău niciunuia dintre voi.

Relaţia trupească dintre soţi este ceva pozitiv, este binecuvântată de Dumnezeu pentru a spori dar şi pentru a încununa dragostea dintre soţi.

Nu pot deloc să simt vreo înţelegere pentru soţiile care vin la mine îngrozite de gândul că au săvârşit ceva rău şi anormal, ceva păcătos, referindu-se desigur la relaţia trupească cu soţii lor. Singura explicaţie este aceea că

respectivele soţii poartă cu ele anumite imagini, frustrări sau complexe, din copilărie sau din adolescenţă. Trebuie să te convingi de faptul că nu există iniţial nimic rău, anormal sau murdar, în relaţia trupească. Desfrâul şi decăderea morală au cultivat această mentalitate şi au transformat, într-adevăr, un act de dragoste în cel mai josnic, ruşinos şi păcătos lucru. Dar familia binecuvântată de Dumnezeu tocmai acest lucru face, recuperează firescul, curăţenia relaţiei trupeşti, care, departe de a fi numai o relaţie trupească, este calea prin care cei doi soţi se unesc în egală măsură sufleteşte.
Este un mare dar această şansă a întâlnirii trupeşti din dragoste. Dacă ne bucură orice dar venit din partea soţului sau soţiei - şi ne bucură pentru că este un semn evident al dragostei - cu cât mai mult trebuie să ne bucure când celălalt ni se dăruieşte pe sine, trup şi suflet?
Sigur că pot interveni manifestări negative, pătimaşe în această relaţie. Ele trebuie abordate cu multă atenţie. Dar

nu trebuie să respingi un lucru pentru că el poate fi făcut şi prost, ci să te străduieşti să fie bine făcut.
încă odată îţi amintesc faptul că există excepţii de la regulă, dar regula în această situaţie este următoarea: în relaţia trupească te dăruieşti, iar clarul nu trebuie să fie făcut nici cu zgârcenie, nici cu calcule meschine. Nu urmări folosul tău, ci bucuria celuilalt. Nu poate fi nimic mai frumos decât o întâlnire trupească în care cei doi, soţ şi soţie, se dăruiesc unul altuia cu dragoste şi fără nici o reţinere.
3. *Să te îngrijeşti să-ţi păstrezi trupul frumos şi atrăgător aşa cum te-a făcut Creatoml.*
într-o după-amiază eram la una din enoriaşele mele şi stăteam de vorbă. Deodată se ridică şi-mi spune: "Iartă-mă, părinte, dar soţul meu se întoarce peste o jumătate de oră şi întotdeauna îmi rezerv acest timp pentru a mă pregăti să-l întâmpin."
A spus acest lucru cu cel mai firesc ton din lume. Când şi-a dat seama că era ca şi când mi-a spus să plec, s-a înroşit şi s-a simţit foarte încurcată. îmi plac mult astfel de femei. Am felicitat-o din toată inima şi, trecând pragul, mi-am zis pentru a nu ştiu câta oară "Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut." Pe drum, în maşină, întorcându-mă acasă, mă gândeam cât de bună şi frumoasă ar fi lumea aceasta dacă fiecare soţie ar consuma treizeci de minute pe zi pentru a-l întâmpina pe soţul ei.
Ar mai trebui să adaug că doamna respectivă are şi cinci copii de vârste diferite. Nu mă întreba cum îşi rânduieşte toate treburile, astfel încât să-i rămână totdeauna o jumătate de oră pentru acest ritual! Nu sunt femeie ca să pot răspunde. Ştiu un lucru, şi anume că soţul ei o iubeşte foarte mult.
Nu sunt puţine femeile care, din momentul căsătoriei, nu mai leapădă capodul. Sau poartă toată ziua şorţul sub pretex că fac treabă în casă. O astfel de vestimentaţie, cu regim permanent, nu are însă nici o justificare.

Petre poate să spună că te iubeşte, oricum ai fi tu îmbrăcată. El poate să spună că nu-l deranjează dacă te îngraşi sau dacă eşti palidă la faţă. Să fii sigură, însă, că nu va uita niciodată ceea ce a simţit atunci când, fiind într-o companie numeroasă, unul dintre colegii lui, neştiind că-i eşti prietenă, l-a întrebat: "auzi, cine-i fata aceasta atât de elegantă?"
Nu eşti deloc urâtă şi nu există nici un motiv să nu doreşti să continui să te îngrijeşti ca soţul tău să se mândrească cu tine. Şi dacă nu ai uitat făgăduinţele de la cununie, aminteşte-ţi că soţul tău a făgăduit să te iubească "la bine şi la rău, la necaz şi la bucurie, în sărăcie sau bogăţie", dar n-a spus că te-ar iubi la fel şi dacă ai adăuga câteva kilograme în plus.
Desigur, lucrurile se complică odată cu naşterile. Nu uita faptul că, în zilele noastre, comparaţia este o provocare inevitabilă ce bombardează pe soţul tău din toate părţile. Sunt multe tentaţii care exercită asupra lui o puternică presiune, deloc de neglijat. Din câte am înţeles, din experienţă, modalitatea cea mai bună de a preîntâmpina o astfel de situaţie este aceea de a crea tu premizele ca toate sirenele din realitate, sau din închipuirea soţului tău, să pară o imagine palidă şi spălăcită pe lângă realitatea vie pe care o întruchipezi tu, o fiinţă reală care îşi aşteaptă soţul acasă cu braţele deschise.
Un bărbat normal nu poate fi atras mai mult de o femeie străină decât de soţia sa, dacă ajunge să împartă cu ea, în tăcere sau cu glas tare, cele mai profunde sentimente ale sale, de la cele mai umile până la cele mai înalte.
Dacă urmezi acest sfat, nu va fi nevoie să te îngrijorezi, sau să te superi, când soţul tău va întoarce privirea pentru a vedea o clipă chipul sau silueta atrăgătoare a vreunei femei. Şi n-ar fi rău chiar să discutaţi despre ceea ce îi place sau ceea ce nu-i place în general la celelalte femei.

Faptul că v-aţi căsătorit nu înseamnă că aţi devenit incapabili de a mai privi la ceilalţi oameni şi a vedea lucruri care vă atrag. Nu este exclus, chiar şi în momentele voastre cele mai intime, ca mintea să zboare în altă parte. Este o mare binecuvântare pentru căsnicia aceea în care cei doi soţi pot să-şi împărtăşească gânduri care n-ar trebui, de fapt, să le treacă prin minte.
îngrijeşte-te, când sunteţi împreună acasă, să porţi ce ai mai frumos şi mai atrăgător, cât îţi permite starea ta materială.
Ţi-am vorbit despre preotul bătrân care mă considera ca şi pe copilul său. El nu avea nici un băiat şi-i plăcea să-mi poarte de grijă la orice. Iţi mai spun unul dintre sfaturile lui care ne-a folosit mult mamei tale şi mie: "Fiule, spunea, a face economie este o virtute, dar sunt două lucruri la care nu trebuie să te zgârceşti, la mâncare şi atunci când cumperi daruri soţiei tale!"
Este un sfat înţelept de la un om sfânt, cu cincizeci de ani de iubire casnică şi fericire în spatele lui.
Partea femeiască a speciei umane a fost creată de Bunul Dumnezeu cu puteri de atracţie pe care le-au terfelit cei care au îmbrăţişat trivialitatea şi le-au interpretat greşit moraliştii de-a lungul secolelor. Nu crezi că este timpul să înţelegem, în sfârşit, acest adevăr simplu? Cum că femeile au fost create astfel, tocmai pentru că numai aşa îşi pot juca rolul lor ori de câte ori şi oriunde este nevoie.
Din istorie, este evident că civilizaţia care a dispreţuit principiul fidelităţii conjugale a fost dată uitării şi s-a pierdut.
Din cât ştiu eu, cea mai puternică protecţie, împotriva pasului greşit, este ca soţia să cunoască bine minunea feminităţii şi să folosească farmecul său natural cât se poate mai bine pentru soţul său.
Cu cele mai călduroase urări pentru o viaţă plină de bucurii adevărate,
1 ata

Puşculiţa de aur

Draga mea Caterina,
în anii studiilor mele postuniversitare, când eram deja căsătorit cu mama ta, mergeam adeseori împreună la cumpărături, la un depozit unde existau stive imense de conserve, aşezate până-n tavan. Era de parcă te-ai fi atlat la poalele unui munte de metal. Puteai găsi acolo conserve mari, conserve mici, conserve de toate felurile, toate formele şi toate calităţile. Exista totuşi o oarecare diferenţă între conservele pe care le vezi de obicei pe rafturile magazinului de cartier şi cele din depozit. Acestea din urmă nu aveau etichete. Tocmai pentru acest mic neajuns se vindeau la preţuri foarte mici. Controlorii de calitate din fabrici le caracterizaseră ca "problematice", lucru care putea să însemne orice - de la o denivelare foarte gravă a tablei de' aluminiu, până la cea mai mică eroare, invizibilă pentru ochiul obişnuit.
Vânzătorul de la depozit m-a asigurat de un singur lucru: că totdeauna a fost ceva bun de mâncat în aceste conserve. "Cinci bănuţi? O nimica toată! Plăteşti şi alegi."
Acum, ia spune-mi tu, poţi să faci deosebire între o conservă cu pere şi una cu gutui? Poţi percepe cu urechea diferenţa dintre fasole şi cârnaţi? în sfârşit, mama ta şi cu mine devenisem experţi în ascultarea conservelor.
Desigur, nimeni nu e fără de greşeală. Astfel, uneori alegeam pastă de tomate în loc de compot; aveau acelaşi sunet înăbuşit! Slavă lui Dumnezeu, aveam şi un mic frigider, iar capacele de plastic erau ieftine. Astfel, ne amuzam mâncând ce cumpăram, şi nu ne plângeam. în realitate, tot

acest ritual avea farmecul lui şi noi aşteptam cu mare drag să ieşim, o dată la 15 zile, la plimbare în jurul munţilor de aluminiu.
Dintr-un salariu de 3 dolari puteam cumpăra 100 de conserve, iar cel care le vindea avea dreptate: erau toate bune şi gustoase! Existau, desigur, momente când ne doream să scăpăm de această viaţă plină de neajunsuri şi să ne putem face cumpărăturile ca oamenii normali, din magazine normale. Totuşi, întorcându-ne înapoi la acele zile, descoperim trezindu-se în noi unele dintre cele mai fericite amintiri ale tinereţii noastre.
In Vechiul Testament se spune că "este bine pentru bărbat să îndure greutăţile tinereţii lui." Desigur, acelaşi lucru este valabil şi pentru femeie.
Este de preferat ca un bărbat şi o femeie să înfrunte împreună nevoile, să se mulţumească doar cu dragostea lor, mai ales că, la începutul căsniciei toate, cele ce fac viaţa confortabilă lipsesc.
Desigur, mai important decât casa în care trăiţi este calitatea umană a celor ce locuiesc în acea casă! Preţul unei canapele este o problemă cu o importanţă mult mai mică decât viaţa comună şi visele şi dragostea pe care le împart oamenii care folosesc canapeaua. Cea mai arzătoare nevoie a voastră, în acest moment, nu este un aragaz nou, ori un set de oale de bucătărie, ci flacăra nouă care va purifica şi va încălzi inimile voastre până le va face să strălucească. Poate sună ciudat, dar, credeţi-mă, sunteţi norocoşi că situaţia voastră financiară este acum, la început, limitată.
Ca să-ţi pot vorbi despre bilanţurile familiale, vreau să-ţi prezint o remarcă frumoasă pe care mi-am amintit-o: "Socoteala strictă este precum izmenele lungi: dacă crezi că ai nevoie de ele, le porţi; dacă le porţi însă, fără să ai nevoie de ele, te vor jena". Vei descoperi că cel ce a spus

aceasta are dreptate. Vei vedea că o asemenea socoteală uneori este necesară, alteori nu.
O să-ţi dau câteva idei în legătură cu socotelile, idei pe care noi le-am găsit foarte folositoare.
S-o luăm de la început. In casa noastră, precum ştii, am încercat să păstrăm următoarea linie: "dăruieşte zece, economiseşte zece şi cheltuieşte restul până la o sută, slăvindu-L pe Dumnezeu şi mulţumindu-I". Niciodată nu ne-a părut rău că am trăit în duhul acestui principiu. Există, într-adevăr, principii care, atunci când vi le veţi asuma, veţi constata că produc o mare schimbare în evoluţia vieţii voastre.
Pentru ca cineva să poată dărui o parte din veniturile lui, este nevoie să aibă caracter. Când veţi primi primul salariu şi veţi începe să număraţi bancnotele, veţi vedea că nu este deloc uşor să alungaţi ispita că, la urma urmei, situaţia voastră nu este ca a acelora, care au un oarecare confort...
Logica dictează astfel: "N-a venit încă timpul pentru donaţii. Când veţi câştiga mai mult, atunci veţi putea să dăruiţi suticient, astfel încât să însemne ceva". Şi totuşi, nici atunci n-o s-o puteţi face. Este şi acesta unul dintre lucrurile pe care ori îl faci fără condiţii, ori nu-l mai faci niciodată.
Desigur, este dreptul vostru să acţionaţi cum vreţi. Dar tu eşti cea care a vrut să-i arăt cărarea care duce la desăvârşire, şi te informez că, din punct de vedere economic, linia pe care ţi-am expus-o duce direct la experienţe fericite.
Mulţi dintre oamenii pe care-i cunosc par a fi în ultimul timp extrem de speriaţi. Cauzele care îi fac să se teamă şi să tremure sunt nenumărate, dar între cele mai frecvente este sentimentul că ocaziile vin şi trec pe lângă noi, fără ca noi să participăm, să le fructificăm. Este adevărat că mulţi dintre aceşti oameni nu pot depăşi unele experienţe de sărăcie mai vechi, dureroase. Trebuie să fim îngăduitori cu ei. Există foarte multe cupluri care vor avea multă bucurie

datorită modului de a dărui. Trebuie, în primul rând, ca toţi să învăţăm că nu este suficient să avem bunăstare; ea vine şi trece. Secretul unei vieţi bune nu constă în acumularea mai multor bunuri materiale.
Hotărârea comună de a sacrifica o parte din veniturile voastre va constitui o supapă de siguranţă pentru momentul când vor veni şi zile mai confortabile. Probabil că acum nu puteţi înţelege, însă va veni şi timpul când problema financiară va înceta să mai fie presantă. Când vine acest moment, mulţi încep să inventeze modalităţi proprii de comportament, neîncercate până atunci. Dar, dacă aplicaţi de la bun început unele reguli de bază, veţi vedea că acestea vă vor păzi de oarecare risipă periculoasă, care vă poate crea dificultăţi tocmai când roadele trudei voastre vor începe să se coacă.
Iată o primă regulă: dăruiţi o parte (eventual 10%) din veniturile voastre şi faceţi aceasta înainte de orice altceva. Economisirea unei alte părţi (poate fi tot 10%) din veniturile voastre necesită şi ea o autodeterminare de fier, dar veţi vedea că merită efortul. Pe de altă parte, aceasta poate preveni consecinţele dureroase ale unei risipe necalculate.Apoi, un program de economisire, hotărât de comun acord, conferă satisfacţia permanentă a unui viitor sigur. O posibilă criză nu vă va surprinde nepregătiţi, ca de altfel nici cheltuielile pentru educaţia copilului vostru, pentru nunta fiicei voastre, ori pentru o călătorie în străinătate, care vă va îmbogăţi experienţele.
O strategie bine pusă la punct în privinţa economiilor familiale vă poate elibera mintea de o grijă serioasă, aşa încât puteţi să vă concentraţi asupra muncii voastre, dobândind astfel rezultate mai bune. Timpul pierdut din cauza unei supărări de ordin financiar poate fi folosit la îmbunătăţirea eficienţei voastre, care la rândul ei vă va asigura o bază esenţială pentru viitor.
Un alt câştig care rezultă din folosirea unei tactici de economisire precise este protejarea voastră de pericolul

zgârceniei. Multe asemenea suflete sărmane trec prin biroul meu. Sunt victime ale complexului sărăciei, care-i determină să se agate cu disperare de bunurile materiale. Teoria lor este că, cu cât au mai multe, cu atât vor fi mai liberi într-o zi să se bucure de ele. Cel mai posibil este însă să nu reuşească niciodată...

Adeseori vezi - şi poţi citi aceasta în ochii lor - că nu-şi pot găsi adevărata bucurie în depozitele de aur, în acţiunile pe care le au, sau în conturile mari din bănci. Oamenii aceştia nu sunt trişti pentru că pierd. Melancolia lor este provocată de bani şi creşte proporţional cu câştigurile şi rezervele pe care ei le au. Este şi aceasta o altă tristă constatare: bogăţia împietreşte sufletul.

Să termin cu un gând despre un cunoscut proverb. Adeseori facem greşeala să spunem că "banul este cauza tuturor răutăţilor". însă în realitate acest proverb nu sună chiar aşa, este puţin diferit: "Iubirea banului este rădăcina tuturor răutăţilor."

De aceea, îndepărtează-ţi din când în când atenţia de la capitolul venituri şi bagă de seamă dacă cheltuielile tale merg bine. Realitatea este că, totuşi, calitatea lucrului care iese din buzunarul tău are o legătură directă cu calitatea celui care îţi intră în buzunar. Aceasta este legea vieţii.

La început, la Facere, Tatăl nostru ceresc a impus unele reguli de neclintit. Din dragoste pentru fiii Lui s-a îngrijit de toate nevoie lor şi a zidit lumea în aşa fel încât să poată satisface aceste nevoi. Dacă urmezi aceste reguli şi trăieşti după ele, El va găsi modalitatea să afle şi cea mai imposibilă cale pentru a împlini orice nevoie apărută.

Sper că vei învăţa, din vreme, încă un adevăr: chiar dacă vei reuşi să respecţi conştiincios regula ofertei, nu vei reuşi niciodată - dar niciodată! - să-L egalezi pe Dumnezeu în răsplătirile Lui.

Priveşte mereu în sus,

Tata

Limiteaza-te la nevoile tale

Draga mea Caterina,

Foloseşte pe deplin ceea ce ai şi ignoră cât poţi ceea ce încă nu ai... Această înţelepciune distilată aparţine bunicii Davinson. îi spuneam "înţeleaptă din Sugar-Criak", locul unde a fost prima mea parohie. Această bunică avea la un loc 27 de copii şi nepoţi. Odată, într-o duminică după-amiază, când îi adunase pe toţi şi ne invitase şi pe noi, a pregătit o masă mare, care ocupa tot salonul, de la un capăt la celălalt.

Pe atunci noi eram doar logodiţi şi cu eram foarte atent la comportamentul celorlalţi, ca să învăţ. în timp ce devoram munte de fripturi şi savuram a doua porţie de îngheţată de casă, oferită de bunicuţă la sfârşit, antenele mele prindeau mesajul ce era emis necontenit de cei din jur: toate aceste cupluri fericite aveau tot ce-şi doreau; legăturile dintre ei erau armonioase şi radiau un sentiment de echilibru.

O vizitam pe această bunicuţă adeseori în weekend. într-o

zi i-am cerut să mă înveţe şi pe mine ceea ce le învăţa pe "vlăstarele" ei - precum obişnuia să le spună copiilor şi nepoţilor.
Ştiind că tânărul paroh era gata "să se prindă în capcană" (precum obişnuia să-mi zică), mi-a vorbit cu cuvinte simple, pe care le împodobea totuşi cu limpezimea minţii ei.
Unul dintre multele lucruri înţelepte pe care le-am auzit a fost şi acela pe care ţi l-am spus la început: "foloseşte pe deplin ceea ce ai şi ignoră ceea ce nu ai."

Este evident că aceste întâlniri comune, cu fii şi fiicele ci, nu erau întâmplătoare. Aceşti copii credeau în cuvintele ei, şi un semn al dragostei lor a fost conştientizarea acestui adevăr nepreţuit, pe care multe cupluri îl ignoră: învăţaseră să se bucure de bucuriile lor şi să-şi dispreţuiască lipsurile.
Dacă medităm puţin asupra acestui diamant din colecţia bunicii, vom descoperi două subiecte care au legătură directă cu dragostea ta faţă de Petre. Primul priveşte mai mult femeia; celălalt este ceva ce puteţi pune în aplicare amândoi.
1. *Cinsteşte-l pe omul tău §i mulţwneşte-I zilnic lui Dumnezeu §i slăve§te-L permanent, fără ezitare, că* jz *l-a dăniit.*
Am mai adus vorba despre acest lucru în scrisorile noastre. Când observi că mă întorc asupra anumitor subiecte, să fii convinsă că o fac pentru un singur motiv: sunt preobleme foarte des întâlnite, şi de aceea suportă repetiţia.
în munca mea de consilier am întâlnit, adeseori, multe doamne care cred că-şi pot conduce soţii spre succesul profesional, trăgându-i de gât, sau cu manevre sinuoase. Toţi ştim că există soţi comozi, a căror comoditate are influenţă asupra întregii familii. Aici însă nu vorbim despre asta. Mă gândesc mai mult la armata nevoitorilor cinstiţi, care fac ce pot ei mai bun şi totuşi nu reuşesc să-şi mulţumească soţiile atât de pretenţioase.
Iată două reacţii ale unor asemenea soţi sărmani, care îţi vor sugera ceea ce vreau să spun.
Prima am auzit-o cu propriile mele urechi. într-o zi a venit la biroul meu un soţ necăjit, şi mi-a făcut următoarea declaraţie tragică: "Eu sunt terminat. Este teribil s-o mărturisească cineva, dar aşa este. Soţia mea stă bine acolo unde stă, dar eu mă legăn în gol. Mă aflu într-o asemenea disperare încât aş fi foarte dispus să-mi părăsesc chiar şi copiii, numai să scap de vânătoarea ei nemiloasă!"
A doua reacţie am găsit-o scrisă undeva. Se spune că poetul german Heine a spus cândva că dacă se întâmplă să moară el înaintea soţiei, şi-ar dori foarte mult ca ea să se

recăsătorească, numai şi numai ca să existe cineva căruia să-i pară rău de dispariţia lui!
Citeşte din nou prima reacţie şi plângi. Reciteşte-o pe a doua şi zâmbeşte. Dar, te conjur, nu arbora niciodată acel zâmbet oribil pe care-l folosesc unele femei ca să micşoreze valoarea bărbatului lor.
în momentul în care trebuie să realizaţi unele schimbări, realizaţi-le împreună, bine gândite, după o discuţie cinstită, şi într-un duh de dragoste.
însoţeşte cuvintele tale cu laude sincere pentru strădania lui cinstită şi convinge-l că orice cuvânt de-al tău are drept scop să-l înalţe, nu să-l umilească.
Mulţumirea §i satisfacţia sunt necesare pentru încă o cauză pe care este posibil să n-o fi înţeles încă. în mintea fiecărui bărbat căsătorit, când lucrează şi se întâmplă să se simtă ca un încarcerat, de fiecare dată când întâmpină dificultăţi la serviciu, se naşte un gând îngrozitor care îl sperie tare.
Cândva a fost liber, iar acum trebuie să muncească ca un sclav pentru familia lui şi pentru a acoperi o mulţime de goluri din casă care-l vlăguiesc pur şi simplu. Când această stare îi scapă de sub control, este posibil să înceapă s-o privească pe soţia sa ca pe un paratraznet: atunci când o prinde stând şi citind în linişte o carte sau privind la televizor, sau bând ceaiuri cu prietenele ei, în timp ce el se topeşte de muncă tocmai pentru ca ea să-şi poată face plăcerile, se îngrozeşte.
Din fericire, aceste gânduri sunt trecătoare şi uneori impersonale. Când îşi revine, nici nu se gândeşte că s-ar putea să-şi schimbe viaţa lui de lângă tine, cu viaţa de burlac.
Am vorbit despre cuvintele călduroase, despre mulţumirea sinceră şi de despre trupul tău care îi aparţine, ca antidot la pericolele mai înainte menţionate.

Există încă un antidot, pe care nu trebuie să-l uiţi:
discutaţi împreună, pe cât este posibil, cum şi pe ce se cheltuiesc banii pentru nevoile casei. Există multe asemenea cheltuieli pe care ar fi vrut să şi le asume el. Poate ar fi dorit să se ocupe de toate cheltuielile. Aceasta, numai dacă nu este teribil de neîndemânatic la problemele financiare (mulţi bărbaţi sunt). Atunci, cel mai posibil este să dorească să controleze casieria, timp în care tu ar trebui să-l urmăreşti cu admiraţie.
Mai ales în prima perioadă este posibil ca rolul "ministrului de finanţe" să fie exact lucrul de care are nevoie mândria lui bărbătească. Dacă ţii cont de el, şi-i încurajezi ideea pe care o are, exact atât cât trebuie, cel mai posibil este ca într-o bună zi să vină acasă şi să-ţi spună ceea ce şi tatăl tău a spus odată: "Dragostea mea, nu vrei să te ocupi tu de bani? Am atâtea alte griji pe capul meu!..."
2. Limitează-te la nevoile tale
Un statistician a calculat că o familie contemporană de nivel mediu ia contact zilnic cu 1158 de mesaje publicitare (în SUA - n.t.). Nu ştiu cum şi unde a găsit această cifră. Totuşi, dacă stai şi te gândeşti bine, vei observa cu surprindere că nu a rămas nici un adjectiv în limba noastră care să nu fi fost pus în slujba comerţului.
Deschide radioul, citeşte un ziar, apasă pe butonul televizorului, citeşte un periodic şi vei constata peste tot, urletul: "Aici e marfă bună, cumpăraţi-o, luaţi-o. Repede, în acest moment. Nu pierdeţi ocazia!"; "Fiţi primii care cumpără. Oamenii cu valoare cunosc calitatea produselor noastre!"; "Doriţi să le-o luaţi înainte celorlalţi? Folosiţi firma respectivă/?/"; "Mama, tatăl, sora, fratele, toţi veţi răspândi un miros frumos, plin de prospeţime, cu deodorantul nostru..."; "Aici, preţul de fabrică"; "Un flacon din produsul nostru va acoperi viaţa voastră ca un balsam... Medicamentul nostru este bun pentru orice situaţie existentă sau încă neexistentă..."

Vulturii pieţei ştiu cum să-ţi ia banul dacă nu-ţi ţii ochii
deschişi. îţi promit bucuria şi reuşesc să te lipsească de ea
cu minciunile lor. Te hipnotizează. Te prind uşor în capcana
lor, din care este aproape imposibil să ieşi. Ei încearcă să
te convingă că toate cele făcute de mâinile tale nu pot fi
mai bune decât ceea ce fac ei pentru tine. Cu toată priceperea
unui bătrân magician, te cheamă să-ţi atragă atenţia asupra
unei maşini noi, a unui covor nou sau a vreunui produs
care nu-ţi este folositor. Nu ezită să te şi împrumute pentru
a le cumpăra marfa, aşa, simplu şi fără scop. O semnătură
aici, într-un colţ, şi casierul vine singur şi bate la uşă.
Când mama ta şi cu mine eram studenţi, mergeam, de
nevoie, la cei care împrumutau cu dobândă. Poate că era
folositor; dar mi-amintesc că în fiecare lună, când făceam
socoteala, constatam că datoram din ce în ce mai mult!
Să nu te împrumuţi uşor. Dar dacă trebuie să te împrumuţi,
ai grijă să te apropii de oameni buni. Dacă nu eşti atentă
la acest aspect, rişti să dai făină şi să primeşti tărâţe.
Un poet popular anonim spune acest lucru mult mai
bine decât mine: "Dacă de la bancă bani nu primeşti, mai
bine stai şi aştepţi. Cei care banii lumii-nvârt mai multe
decât toţi cunosc".
Ii văd din când în când pe aceşti oameni fără minte,
rugându-se pentru un ajutor financiar în plus, pentru că
pur şi simplu au căzut în isteria care domneşte în jurul
nostru şi au cumpărat peste puterile lor... Apoi, ameţiţi de
acest cerc vicios, caută să aibă în posesia lor cât mai multe
şi ţin strâns de ele, astfel încât valorile adevărate ale vieţii
le scapă printre degete.
Din acest motiv, limitează-te la strictul necesar. Nu-i lăsa
pe trâmbiţătorii pieţei să-ţi strice dispoziţia. Să te bucuri şi
să valorifici până la capăt ceea ce ai şi să ignori ceea ce
încă nu poţi dobândi.
înaintează cu siguranţă,
Tata

Bucătăria parfumata

Draga mea Caterina,

Comentariile mele referitoare la tema gătitului vor avea nevoie de un suport exterior. Ştii că nu exagerez în ceea ce priveşte bucătăria şi gătitul. Capacităţile mele n-au depăşit niciodată nivelul unui bucătar amator.

De fiecare dată când mama ta mergea la maternitate ca să-mi aducă pe lume următorul copilaş, eu mă străduiam în bucătărie pe cât se putea, dar cu toată strădania mea rezultatul, nu a fost niciodată cel dorit. Spre seară, vă auzeam rugându-mă în cor: "Taţi, nu ar fi mai bine să ieşim să mâncăm undeva?"

Pentru că sunt un ignorant în materie de bucătărie şi pentru că avem lângă noi un expert al bucătăriei rafinate, adică pe mama ta, pe care am rugat-o să-mi dea o mână de ajutor la acest capitol. Ea mi-a venit în întâmpinare cu o idee extraordinară: mi-a oferit "alfabetul bucătăriei parfumate", cu cele mai delicioase mâncăruri... într-un singur loc am adăugat şi eu o paranteză.

«A» Masa ta trebuie să *arate* impecabilă. Ai grijă totdeauna ca mâncărurile tale să fie colorate - galben, verde, roşu, maroniu sunt culori care, dacă sunt bine potrivite pe masă, crează o ambianţe fermecătoare.

«B» Masa presupune *bună* dispoziţie. Manualele de specialitate spun că digestia bună este în directă legătură cu buna dispoziţie.

Un prieten psiholog a ales expresiile "m-am săturat", "asta nu e de mâncat", "îmi stă în gât" pentru a-şi argumenta

."«vV.I- '.i'Vfi-icf;. ":):'■■(, rs;: 'hv\,.\:V

afirmaţia că ulcerul este mai degrabă rezultatul indispoziţiei decât al indigestiei...
«C» *Costul* mesei trebuie să se încadreze în posibilităţile voastre financiare.
în facultate, când eram deja căsătorită cu tatăl tău, am învăţat că există numeroase modalităţi de a găti pastele făinoase... Cumpărăturile de la supermarket pot deveni o adevărată artă dacă înveţi să te informezi corect despre piaţă, să observi ofertele speciale şi să nu-ţi scape reducerile. Şi în aceste condiţii poţi cumpăra produsele de cea mai bună calitate.
«D» Nu uita *detaliile!*
La o masă, toate au rostul lor - de la şerveţelele potrivite > şi tacâmurile necesare, sarea şi piperul din cele două margini ale mesei, până la vazele împodobite cu flori frumoase. (Nouă, florile ne creau întotdeauna probleme... Nu rămâneau niciodată drepte!)
«E» Poţi să te *eschivezi* uneori de la obligaţiile tale de gospodină ca să te destinzi, având totuşi grijă ca mâncarea să fie gata la timp. Să nu-ţi permiţi niciodată, dar niciodată, ca plimbările tale să împiedice pregătirea la timp a mesei.
«F» Din când în când este nevoie şi de puţină *festivitate.*
O masă în lumina lumânărilor poate da o notă distinctă vieţii voastre.
Ii cunoşti pe prietenii noştri Brooks, cât de mult se potrivesc. Ei spun că respectă destul de des această regulă. El îşi pune costumul şi cravata, ea rochia de seară, se aşază la masă lângă şemineu, cu lumânările aprinse, cu muzică de cameră. Copiii sunt deja la culcare. Spun că aceste momente sunt dintre cele mai deosebite pe care le gustă în viaţa lor.
«G» Caută reţete pentru mâncăruri alese şi *gustoase* în cărţile de bucate pe care le ai şi spune: "Slavă Domnului că sunt persoane care se întâmplă să ştie mai multe decât mine în domeniul culinar!"

«H» îngrijeşte-te ca mâncarea să fie *hrănitoare,* pentru a asigura sănătatea tuturor, fără să uiţi să pregăteşti, din când în când, şi unele delicatese care plac celor dragi.
«I» Este vorba de *idei* trimise de Dumnezeu, aşa cum sugestiv ne spunea un cunoscut: "Pune-ţi mintea la contribuţie, şi vei vedea că din resturile unei mese poţi să mai aranjezi încă una."
«I» Este vorba de cum te *îmbraci* pentru masă. Să nu te aşezi niciodată la masă neîngrijită. Să fii mereu atentă să-ţi aranjezi părul şi faţa înainte de masă, indiferent ce făceai puţin mai înainte. Şorţul de bucătărie este pentru gătit şi lenjeria de noapte este pentru pat. Acestea trebuie scoase înainte de a te aşeza la masă.
«J» în timpul mesei *jertfiţi* televizorul şi radioul. Ele trebuie să rămână închise pe durata mesei. (Ştii foarte bine că în familia noastră era nevoie de o hotărâre unanimă pentru a se deschide televizorul în timpul mesei. îmi amintesc decepţia pe care am trăit-o eu cu fratele tău mai mare atunci când se transmitea finala campionatului de fotbal şi când cineva a votat "nu" şi televizorul a rămas închis.)
«K» *Kilogramele* şi silueta ta nu trebuie să devină pricină de înfometare a soţului tău. La masă unii mănâncă mai mult, alţii mai puţin, dar zgârcenia nu place nimănui.
«L» Masa necesită *liniate.* Odată, când tatăl" tău a mers la o conferinţă, te-a luat şi pe tine cu el. A doua zi, când s-a întors, ne-a povestit cum a primit o lecţie pe care n-o va uita niciodată. Dacă îmi amintesc bine, aveai pe atunci 11 ani.
"Kilometri întregi - ne-a spus tatăl tău - vedeam pe autostradă panouri care făceau reclamă celei mai mari peşteri din lume, care se afla într-un sătuc din statul Cansas. Când am ajuns aproape de peşteră mi-a fost imposibil să opresc, pentru că ar fi însemnat să întârzii la conferinţă. Caterina a tăcut câţiva kilometri apoi mi-a spus: «Măi taţi, mi-e milă

de tine. Atâta te grăbeşti încât pierzi cele mai frumoase părţi ale călătoriei!»"
De atunci, tatăl tău s-a hotărât să conducă mai încet şi mai liniştit; şi toate acestea datorită ţie. Acest aspect este valabil şi pentru masă.
«M» Bunele *maniere* înfrumuseţează masa. Cuvintele "mulţumesc", "vă rog", "mă scuzaţi" contribuie la crearea unei ambianţe confortabile pentru toţi. Este datoria ta să-ţi determini toată familia să le folosească.
Lasă cârciumile să aplice vocabularele lor...
«N» Pregăteşte din când în când surprize *neaşteptate.* Se povesteşte despre o bătrânică cu suflet bun că "lăsa totdeauna deschisă fereastra dinspre răsărit a sufletului ei pentru fiecare, ca să pătrundă surprizele divine". In cazul nostru, vei vedea că un meniu pregătit special, care să-l facă pe soţul tău să-şi lingă degetele, un desert special, sau o reţetă nouă de prăjitură luată de la o prietenă, pot săvârşi minuni.
«O» Sunt *ocazii* speciale de sărbătorit. Noi ne-am stabilit ziua noastră "specială" pe data de 29 a fiecărei luni; şi aceasta pentru că ne-am căsătorit pe 29 mai. îţi aminteşti cu siguranţă de caracterul sărbătoresc pe care îl îmbracă această zi de fiecare dată şi cu câtă nerăbdare aşteptăm data de 29 a fiecărei luni.
«P» Fă-i soţului tău o *primire* călduroasă de fiecare dată când revine acasă, de fiecare dată când se aşază la masă, de fiecare dată când vine împovărat cu o problemă, de fiecare dată când vine să-ţi ofere dragostea lui.
«R» *Rugăciunea* să nu lipsească de la masa voastră. Fii atentă! am spus "la masă". Tatăl tău ne spunea că atunci când era copil "nimeni nu îndrăznea să întindă mâna spre farfurie până când nu se făcea rugăciunea după rânduială" şi nimeni nu se ridica de la masă până nu se făcea rugăciunea de mulţumire.
«S» *Salvaţi* puţin timp pentru scurtele voastre întâlniri. Probabil că deocamdată le amânaţi, crezând că mai târziu

veţi găsi mai mult timp liber. Este o amăgire. Şi mâine veţi avea treburi. De aceea economisiţi timp şi ieşiţi singuri, din când în când, să mâncaţi la un restaurant.
«T» *Treze§te-te* cu puţin înaintea soţului tău şi încearcă să nu-l laşi niciodată să-şi pregătească singur micul dejun. Această regulă este valabilă pentru fetele proaspăt căsătorite şi pentru mame. Aşadar, deşteptarea matinală trebuie să devină o obişnuinţă, dacă vrei să întreţii buna dispoziţie a soţului tău.
«U» *Un* sărut înainte de masă.
Cred că ştii pe cineva care aplică această regulă, chiar şi când sunt străini de faţă. Şi dacă în viaţa mea există un moment în care mă simt ca o regină înconjurată de curtenii care mă admiră, acela este exact momentul în care tatăl tău mă sărută înainte să ne aşezam la masă. Aceasta îmi dă un plus de dispoziţie pentru tot restul zilei.
«V» Asigură mesei tale *varietatea.*
Am mai spus şi altă dată că este foarte uşor să se plafoneze cineva. Noutăţile aduc bucurie. De aceea, încearcă mai multe variante pentru binele tuturor.
Programează-ţi timpul corect şi gândeşte-te dinainte ce vei găti. O asemenea programare te scuteşte de risipa timpului şi a energiei, te fereşte de stress, de griji şi de o cheltuială în plus.
«X» *Xenofobia.* Primeşte-i cu drag pe toţi străinii. Să nu pregeţi să împărţi masa ta cu alţii. Permite-i soţului tău să-şi invite prietenii la masă, asemenea şi copiilor tăi. Te vor adora pentru aceasta. Desigur, trebuie să-i înveţi să te anunţe din timp de venirea musafirilor, ca şi despre orice întârziere.
O prietenă a mea s-a gândit să-i dea o lecţie de neuitat soţului ei, care uita mereu să o anunţe. Astfel, odată când, întâmplător, directorul general al soţului se afla în oraşul lor, ştiind că soţul îl invită totdeauna la masă pe acesta, fără să o anunţe, în loc să pregătească masa ca de obicei,

ea a pus pe masă pâine, salam, câteva roşii proaspete, măsline, a deschis două conserve de carne şi a adus câteva murături. Cu toate acestea, nu şi-a atins scopul, pentru că "înaltul oaspete" i-a mărturisit că a fost cea mai delicioasă mâncare pe care a mâncat-o vreodată."

«Z» Fără *zel* nu se face nimic bun. Un bun prieten spunea mereu: "O mâncare caldă poate fi stricată de o gospodină foarte rece."

învaţă să-ţi iubeşti bucătăria şi s-o umpli mereu cu toată dragostea inimii tale.

Aşadar, iubeşte-ţi soţul, iubeşte-l corect, chiar şi prin "bucătăria" ta.

într-o călătorie spre Sud făcută de curând ne-am oprit în Kentucky, la o micuţă cafenea. Deasupra uşii acesteia trona următoarea inscripţie: "Aveţi grijă de stomacul vostru ca de ochii din cap". Iată un mesaj pentru fiecare gospodină. Nu crezi?

Cu cele mai bune urări pentru o căsnicie "gustoasă",

Mama şi Tata

Dacă întâlniţi vreodată nefericirea

Draga mea Caterina,

Cu mult timp în urmă am zărit în salonul unei case o urare, cusută cu măiestrie pe canava, de vreo bunicuţă. Textul §i rama antică atrăgeau numaidecât atenţia: "Măcar să fie cerul vieţii tale încărcat doar cu atâţia nori, câţi sunt necesari pentru un minunat răsărit de soare!"

Frumoase cuvinte, nu crezi?

Motivul pentru care mă aflam în acea casă erau însă exact aceşti nori care se înmulţiseră ameninţător de mult. Frumosul răsărit de soare se pierduse şi cerul se tot întuneca. Exista în preajmă amărăciune şi disperare, iar viaţa devenea din ce în ce mai grea.

Evenimente necruţătoare eclipsau gândurile frumoase ale cusăturii. Când mi-am întors din nou privirea spre ea, mi-a venit să mă ridic şi să mă duc s-o întorc cu faţa la perete. Am rămas însă la locul meu. Speram în mai bine. Aşteptam ca soarele să lumineze din nou acel loc întunecat şi ca mesajul cusăturii să-şi ia, pentru încă o dată, locul meritat în inimile oamenilor.

Totuşi, în acel moment, inimile acelea gemeau de durere şi sufletele se încovoiaseră.

Cei mai mulţi părinţi, la fel şi noi, dorim ca tu şi Petre să aveţi o viaţă frumoasă şi liniştită.Un poet necunoscut plasează foarte corect înţelesul urării de care aminteam în versul lui, puţin ciudat: "Cântecul porumbelului să aibă ecou

în dragostea voastră şi păsările cerului să acompanieze melodia lui".

Viaţa însă nu este totdeauna ceea ce aşteptăm. într-o formă sau alta, nefericirea este o parte din viaţa noastră a tuturor.

Există acei puţini care par să meargă pe o cărare comună cu norocul. Dar, pentru muritorul de rând, vor veni ghinioane şi boli, pierderi şi durere, deznădejde şi moarte.

Ce este, aşadar, acel ceva pe care poţi să-l faci când împrejurări nefavorabile îţi încarcă viaţa? Există gânduri care merită să ţi le reaminteşti. Le-am putea numi "tripticul nefericirii".

A. O atitudine potrivită în faţa vremurilor grele este să accepţi cu stoicism faptul că *tu nu poţi să faci excepţie de la lovituri şi de la furtuni trecătoare.*

Nu vreau să-ţi inspir ideea fatalismului, dar află aceasta: sunt multe cupluri nesăbuite, care înaintează fără grijă, având impresia eronată că neşansa şi furtuna vor excepta o dragoste ca a lor. Fac greşeala să creadă că certificatul lor de căsătorie cuprinde şi garanţia pentru o viaţă fericită.

Vă veţi afla pe drumul cel bun, când veţi fi de comun acord că: *"Dorim o căsnicie fericită, care să ne umple inimile, dar nu nădăjduim să ajungem în pământul făgăduinlei, fără să trecem mai întâi prin pustiu."*

B. O a doua întărire, în vremurile grele, vine ca o consecinţă fireasca a abordării de mai înainte. *Dumnezeu nu promite celor care-L urmează să-i ferească de nefericire. Se bucură, însă, să fie alături de noi atunci când vine trăsnetul.*

Mă bucur că tu ai trăit adevărul unei credinţe vii şi ai, astfel, o mulţime de experienţe ziditoare. Vom vorbi mult mai pe larg despre aceasta, însă, acum, îţi spun că oamenii n-au nevoie în viaţă de nimic mai mult, decât de o nouă înţelegere a felului cum pot să trăiască necontenit sub ocrotirea lui Dumnezeu, indiferent ce s-ar întâmpla. Şi

aceasta pentru că viaţa lor "religioasă" se epuizează în a merge la biserică în fiecare duminică. Numaidecât ce ies din biserică par să-l salute pe Dumnezeu şi să-i spună: "Rămâi sănătos, ne revedem din nou săptămâna viitoare..., în acelaşi loc, la aceeaşi oră."
Un prieten psiholog mi-a trimis într-o zi un pacient de-al lui. Când m-a sunat să fixăm întâlnirea, prietenul meu a făcut următoarea observaţie interesantă: "Cred că am lămurit cele mai multe dintre problemele lui psihologice. Omul acesta însă este evlavios, de aceea cred că tu poţi să-l faci bine. Ceea ce-i trebuie acum este cineva care să-l ajute să descopere răspunsul care se află cu 30 cm mai jos... II are în cap, dar acum trebuie să-l aşeze în inima lui."
Din fericire, voi nu aveţi aceeaşi problemă. Fitilul candelei voastru pătrunde adânc în uleiul Veşniciei. Sunteţi prieteni ai lui Dumnezeu de mult timp şi aţi învăţat să vă rugaţi. Ştiţi, de asemenea, că nefericirea nu înseamnă că Dumnezeu a plecat şi v-a părăsit, ci înseamnă, pur şi simplu, că este posibil ca durerea să vă folosească, să vă aducă mai sus. Este suficient să-I îngăduiţi acest lucru.
C. Ţinând seama de datele istorice ale căsătoriilor pe care le-am studiat în profunzime, am constatat că există un alt factor care se arată a fi foarte important. Va fi foarte folositor lucru să luaţi împreună hotărârea de a exploata dificultăţile ca un element de legătură, şi nu ca unul care erodează legătura voastră.
Aş putea să-ţi explic mai bine ceea ce vreau să-ţi spun, cu următoarea povestire interesantă pe care ne-a spus-o un cawboy, un vechi cunoscut din perioada când trăiam în Colorado. Se referea la modul în care hergheliile de cai sălbatici şi de măgari din zona lui înfruntau atacurile lupilor şi ale vulpilor.
Există o deosebire esenţială în modul de apărare al cailor şi al măgarilor. După spusele lui, când primesc un astfel de atac mortal, caii sălbatici se adună în cerc, cu capetele spre

interior şi cu spatele în afară, astfel încât cu picioarele dinapoi. să poată să se apere împotriva atacatorilor. In schimb, măgarii - vreţi să credeţi sau nu - formează un cerc cu capetele spre exterior şi cu spatele spre interior, §i, în timp ce duşmanul atacă, se lovesc între ei cu copitele până nu mai pot.
Nu ştiu dacă o spunea în glumă, dar obişnuia să o repete adeseori. Aşa cum o auzi, această povestire ne oferă o lecţie cutremurătoare, nu crezi?
Lecţia se referă în special la cei căsătoriţi. Regret că o spun, dar cele mai multe cupluri care mă vizitează îmi amintesc de măgarii din poveste: la prima dificultate mai serioasă încep să se lovească sălbatic unul pe altul, sau pe ei înşişi, sau căsnicia lor.
Este foarte urâtă această atitudine. Aceşti oameni ignoră principiile de bază pentru preîntâmpinarea nefericirii şi a greutăţilor.
Iată, aşadar crezul de care avem cu toţii nevoie într-o luptă biruitoare: "De ce viaţa este aşa cum este, nu ştim; dar ştim aceasta: că orice s-ar întâmpla, nu este atât de important, cât este ceea ce facem pentru a veni în întâmpinarea greutăţilor. Intr-o bună zi soarele se va ivi din nou, ne va lumina din nou, încălzind mai tare inimile noastre. Dumnezeu nu este niciodată departe de noi!
Nimic nu trebuie să ne despartă unul de celălalt şi de Acela.
Curaj aşadar,
Tata

Deschiderea spre lume

Draga mea Caterina,

Dragostea adevărată, în forma ei cea mai desăvârşită, nu înseamnă să priveşti ore în şir, plin de veneraţie, ochii celuilalt. în scrisoarea noastră anterioară vorbeam de nevoia cuplului de a-şi trage forţă din viaţa lui interioară, atunci când trebuie şi aşa cum trebuie. Totuşi, acest fel de introversiune nu constituie unicul scop al căsniciei.

Pentru aceasta, este nevoie să vorbim despre cum trebuie ca ferestrele casei noastre să rămână totdeauna curate, pentru a ne permite să vedem afară.

Cu mult timp în urmă am urmărit o conferinţă interesantă a unui prieten psiholog intitulată "Despre sănătatea trupească". Un aspect m-a impresionat în mod deosebit: unui pacient al său i-a spus: "Trebuie să deschizi câteva ferestre în egocentrismul tău. Trebuie să o faci, nu numai ca să intre puţin soare în interiorul tău, ci şi ca să poţi să vezi tu însuţi puţin în afară. Să vezi copii care se joacă fără nici o grijă. Să vezi trecătorii pe drum. Terapia aceasta este ideală. Ai uitat că există şi alţi oameni pe lume, în afară de sufleţelul tău?".

Cuvintele psihologului ating una dintre cele mai importante probleme ale vieţii de familie. Unii soţi, cum am văzut, se apleacă foarte puţin spre tovarăşul lor de viaţă. Alţii însă simt nevoia să se aplece spre interiorul sufletului lor. Şi totuşi, medicul ne spune că există şi aceia a căror sănătate sufletească le cere să se aplece, împreună, spre lumea din afară.

Ce anume înseamnă aceasta mai exact, vom vedea în continuare.
Să începem cu "prietenii".
Desigur, este minunat ca tu şi Petre să fiţi "cei mai buni prieteni". Am urmărit însă astfel de prietenii conjugale, de genul "tu şi eu", care au început cu o călduroasă şi emoţionantă exclusivitate şi s-au blocat aici. Vă doresc să puteţi hiberna cu drag în cuibul vostru călduros. Să aveţi grijă însă ca nu cumva această hibernare să vă prindă în capcana unei izolări totale, care vă va lipsi, în cele din urmă, de căldura dragostei prietenilor.
Unele din aceste egocentrisme familiale, cu toate uşile încuiate spre lumea din afară, devin în cele din urmă "sisteme de protecţie a narcisismului reciproc."
Faceţi-vă aşadar prieteni şi împărţiţi cu ei rezervele dragostei de care dispuneţi. Exact pentru acest motiv v-au fost date. Orice fel de egocentrism este un păcat, şi dacă nu învăţaţi să vă exteriorizaţi dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în voi, veţi trece inevitabil de partea forţelor care se împotrivesc lumii noastre, şi nicidecum a forţelor care o ţin.
Că aveţi capacitatea de a vă alege corect prietenii, aţi demonstrat-o până acum. în căsnicie, câteva astfel de prietenii exterioare lărgesc orizontul gândurilor. Unele sunt bune pentru distracţii, dar sunt şi acelea a căror influenţă este precum a copacului cu frunze late sub care găseşti umbră şi odihnă.
Există chiar şi prietenii periculoase, capabile să epuizeze rezervele de bunătate de care dispuneţi, dacă nu sesizaţi la timp influenţa lor vătămătoare. Acest tip de prietenii aparţine mai mult categoriei "toţi fac la fel". Sunt prietenii cu oameni caracterizaţi prin "psihologia de masă", care, dacă le permiteţi, este posibil să vă tragă, împreună cu ei, către decăderea pe care o constituie soluţiile facile ale vremii noastre. Cu aceste companii, care găsesc totul a fi normal, este posibil să

pierdeţi tot ceea ce aveţi bun, dacă nu daţi dovadă de caracter şi dacă nu aveţi curajul să arătaţi care este poziţia voastră personală şi care este atitudinea voastră într-o situaţie dată.
N-ai avut niciodată o falsă pudoare. Nu vreau să cred că acum, în cuplu, veţi putea deveni vreodată doi falşi pudici, care vor găsi refugiu în monotonia ucigătoare a falsei evlavii. Există din fericire o diferenţă uriaşă între falsa pudoare şi virtute. în timp ce prima este simplă aparenţă, cea de a doua este o calitate interioară. Cred, deci, că virtutea voastră nu vă va împiedica să o luaţi înainte, cu forţa morală pe care un cuplu trebuie să o arate în faţa ispitelor exterioare. Să fie exact ceea ce au nevoie alte cupluri care caută pe cineva care să facă începutul. în unele împrejurări, singura soluţie posibilă este un simplu "Salut!"
Dacă vei rămâne în cele din urmă singură, dovedind caracter, sau vei atrage adepţi, aceasta nu are importanţă. Ceea ce are importanţă este să nu uiţi niciodată *că te afli pe lumea aceasta ca să o transformi, să o schimbi în bine, §i nu ca să te la§i schimbată de lume.*
O altă mişcare corectă de ieşire spre afară, care merită discutată, este deschidera spre *rude.*
îţi doresc ca relaţiile tale cu rudele să devină mai plăcute pe măsură ce trece timpul. Există, desigur, şi relaţii cu rudele care urmează direcţia opusă. Puţini sunt aceia care-mi bat la uşă pentru probleme care pornesc de la aşa ceva. Multe dintre aceste probleme provin din insistenţa soţului, sau a soţiei, de a "tămâia" la infinit pe "tăticul" sau pe "mămica" lor. Pe de altă parte, sunt soţi care continuă să alimenteze o ură neîmpăcată pentru rudele lor, din motive care pot fi căutate în educaţia pe care au primit-o.
Vă doresc ca destinul să nu vă rezerve astfel de probleme. Dacă însă nu le puteţi evita, să vă amintiţi că există o reţetă sigură întotdeauna: de fiecare dată când te vei afla în situaţia de a fi nevoită să-i pui la la punct pe părinţii tăi, sau ai

soţului tău, adu-ţi aminte că, pentru cei mai mulţi oameni, este mult mai important ceea ce în cele din urmă nu se pronunţă!
Totuşi, indiferent de sentimentele pe care le nutriţi pentru părinţii voştri, este nevoie să vă întoarceţi, când şi când, în casele unde v-au crescut. Dacă se întâmplă ca relaţiile voastre cu ei să fie tensionate, de regulă, distanţa nu le ameliorează. "Căsuţa mea veche şi dragă, care miroseai totdeauna a busuioc" poate că va răscoli amintirile plăcute ale trecutului.
Nu este suficient însă. Şi crede-mă: nu vei afla nicăieri pacea pe care o caută sufletul tău, dacă nu vei reuşi să găseşti o modalitate paşnică de convieţuire cu părinţii şi cumnaţii, cu mătuşile şi unchii, cu nepoţii şi nepoatele şi cu tot neamul tău. *Aceasta este posibil chiar dacă singura pace pe care o poţi realiza este pacea sufletului tău.*
O altă orientare exterioară, foarte importantă, este aceea care se numeşte *angajamentul social sau asistenţa socială.* Nu există comunitate unde să locuieşti sau loc în care să-ţi construieşti casa, care să nu aibă o oarecare parte neplăcută.
Există cupluri care văd tetele ridate ale celor flămânzi şi părăsiţi ca pe nişte elemente pitoreşti. Dar chiar şi aşa, această privelişte îi tulbură şi pleacă mai departe, în căutarea unor peisaje mai plăcute care îi vor ajuta să alunge sentimentele neplăcute.
Mai există şi "apărătorii dreptăţii", care devin "critici de cafenea". Pricipalele lor obiective sunt "guvernul" şi "cei responsabili" care încearcă să facă ceva. Aceşti oameni îţi vor expune soluţiile lor inteligente atâta timp cât vei fi alături de ei şi-i vei asculta. După aceea, de regulă, planurile lor măreţe rămân doar în cuvinte.
Există, de asemenea, sfinţii necunoscuţi care "intră în chiliile lor" ca să intervină la Dumnezeu pentru toţi nefericiţii lumii. Lucru care nu este deloc rău dacă este singurul pe

care-l poţi face pentru aceştia. Nu cred că Dumnezeu ne vrea îngenuncheaţi în faţa Lui, timp în care am fi putut să ne împotrivim cu tărie unei nedreptăţi, sau să ieşim din carapacea noastră pentru a găsi soluţii, pentru a depăşi dificultăţi concrete, pentru a face tot ce ne stă în putinţă ca să alinăm durerea care există în jurul nostru.
Pentru aceasta, dacă îţi vei asuma vreodată răspunderea de a lua o hotărâre importantă, să ştii că te aşteaptă dezamăgirea. Te vei găsi adesea în postura de a dori să strigi: "Cum să reuşească mica mea încercare în faţa unor astfel de dificultăţi?" Dar dacă nu vei abandona şi vei insista, vei descoperi noi surse de satisfacţie interioară. Este satisfacţia rezervată numai acelora care sunt atât de nesatisfăcuţi de cele ce se întâmplă în jurul lor, încât este nevoie să se mişte din loc şi să preia un rol în lupta împotriva sărăciei, a bolii, a singurătăţii.
Se spune că William Allen White a spus cândva: "Sfatul meu către asociaţiile iubitorilor de flori este să cultive mai multe voci nemulţumite decât crizanteme". Unele dintre cele mai progresiste suflete ale omenirii au rămas toată viaţa lor refugiate pentru ca noi toţi să putem trăi în pace.
Este posibil să ai dispoziţia să te angajezi în vreo lucrare socială. Sau poate simţi un impuls interior de a te ridica împotriva unei nedreptăţi sociale, pe care o consideri ofensă la adresa civilizaţiei noastre. In astfel de situaţii, liniştea şi siguranţa ta trebuie să treacă pe un al doilea plan, pentru ca nu cumva iniţiativele tale să fie răstălmcite de cei din jur.
Multe lucrări mari au început de la voci singulare, care la început n-au găsit nici o altă voce să le secondeze.
Este totuşi necesar să te controlezi pe tine însuţi, din când în când, pentru a te asigura că nu te-ai rătăcit în marea cea largă a "obiectivelor filantropice" şi, în consecinţă, ai neglijat alte nevoi de bază care au prioritate. Relevantă este şi povestea soţului necăjit, care a simţit într-o seară

nevoia să-şi aducă soţia la realitate complet anapoda. Ea se întorsese târziu acasă, după o campanie electorală. S-a trântit comod în fotoliu, şi-a aruncat pantofii din picioare şi, plină de exaltare, a spus: "A fost minunat astă-seară, Henry. Vom ridica în picioare toată ţara". Sărmanul Henry, care între timp spălase vasele, dusese copiii la culcare şi măturase bucătăria, o ascultă la început fără să vorbească. In cele din urmă însă, n-a mai rezistat şi a aruncat acest pont reuşit: "Minunat. Dacă totuşi este aşa cum spui, de ce nu începeţi cu salonul nostru..."

Impulsurile nebănuite care ne îndeamnă să dorim a face binele au adesea nevoie de control.

Sunt mulţi stâlpi ai societăţii care-şi transmit cuvântările lor prin gramofonul slăbit al vreunui îndemn nevrotic. Aceasta nu este deloc bine. Făgăduinţele pentru dreptate socială trebuie făcute în condiţii foarte clare. Este posibil ca, la început, puţin ciudaţii salvatori să reuşească câteva lucruri importante, dar, pot submina tot ceea ce clădesc cei mai autentici lucrători.

în spaţiul bisericesc îi vedem adesea pe aceşti "fraţi şi surori ale milei", alergând în sus şi-n jos, ştergându-şi frunţile, convinşi că destinul lor le-a rânduit să preia, aproape lipsiţi de sprijin, mântuirea noastră a tuturor. O măsură bună pentru sănătatea ofertei noastre sociale este să ne amintim că nici unul dintre noi n-a fost rânduit să îndrepte întreaga omenire.

înţelegi ce vreau să spun: există aici două situaţii bolnave. Una este să ne încurcăm în fapte curajoase care ne depăşesc puterile, iar cealaltă este să ne închidem urechile la apelurile care ne sunt adresate şi care sunt pe măsura puterilor noastre.

Mentalitatea lui "mai bine nu mă amestec", care câştigă teren în vremurile noastre, nu trebuie să vizeze persoane cu posibilităţile tale. Apatia generală, care se întinde de jur-împrejur, nu este un fenomen care va trece, ci un

adevărat pericol pentru întreaga omenire. Atunci când, din ce în ce mai mulţi oameni buni devin indiferenţi, următorul stadiu este să ajungem la indiferenţa faţă de indiferenţă, şi aceasta poate foarte bine să fie un semn al începutului sfârşitului. Fără excepţie, un semn apocaliptic al declinului social este afirmaţia că suntem buni, pur şi simplu, pentru că ne-am abţinut să fim răi.

Aşadar, dacă doriţi o căsnicie sănătoasă trebuie să ieşiţi să vă deschideţi către exterior, să vă manifestaţi, şi uneori să protestaţi, faţă de lumea din afară. Dar, pentru Dumnezeu, nu încetaţi să vă controlaţi încontinuu impulsurile interioare, motivele care vă împing spre o acţiune sau alta.

Desigur, cel mai important imbold al vostru puteţi să-l căutaţi în însăşi cauza existenţei voastre. într-o altă scrisoare vom examina mai îndeaproape faptul că nu vă aflaţi aici pe pământ unul în braţele celuilalt, numai ca să vă slujiţi pe voi înşivă.

Pentru un cuplu, este o descoperire cutremurătoare când simte următorul adevăr: *că există pe lume ceva mai important chiar decât însăşi fericirea lor.*

îţi doresc să simţi şi tu, într-o bună zi, emoţia pe care o simt cei care au lăsat, în urma lor, o lume mai bună decât cea pe care au găsit-o la venirea lor în ea.

Ţinteşte sus!

Tata

Despre căsniciile nepotrivite

Draga mea Caterina,

Nu mă voi strădui nici o clipă să-ţi spun că toate soţiile bune au şi soţi buni. Pur şi simplu, aşa ceva nu se întâmplă în viaţă.

In general, primeşti lucrul pentru care ai plătit. Există însă unele suflete care, deşi plătesc preţul întreg, nu încasează nici o răsplată. Există bărbaţi care se dovedesc nepotriviţi chiar şi cu cele mai desăvârşite femei. Chiar dacă li se oferă totul, aceştia primesc fără să dea nimic în schimb.

Nu există imagine mai dureroasă decât aceea a unei femei decepţionate, care şi-a pus tot sufletul în căsnicie, dar care nu a primit înapoi decât cioburile viselor sale pierdute.

Se spune vă viaţa este 10% cum ţi-o faci şi 90% cum ţi se dă. Inteligentă observaţie! Dar, ca toate observaţiile de acest fel, nu acoperă toate situaţiile. Am văzut multe femei ale lui Dumnezeu care s-au acomodat 90%, şi chiar mai mult, şi răsplata lor a fost o dezamăgire totală.

Desigur, toate acestea nu au nici o legătură cu tine şi cu Petre. Suntem convinşi că voi veţi avea o căsnicie absolut reuşită.

Am dorit, totuşi, să-ţi scriu această scrisoare, pentru a-ţi cere să arăţi înţelegere deosebită acelora care nu au avut norocul tău. In astfel de cazuri, este necesară toată delicateţea pe care o poţi oferi. Sunt necesare urechi binevoitoare să-i asculte şi prieteni sinceri care să le împărtăşească lacrimile. Aşadar, de fiecare dată când o aşa nefericire ajunge la treptele inimii tale, grăbeşte-te să o

îmbrăţişezi cu simpatie. întregeşte ajutorul tău cu o rugăciune,
ca să înceapă pentru aceşti oameni zile mai bune decât
acelea pe care le-au gustat până acum.
Cu cât vei fi mai fericită, cu atât mai mult va trebui
să-ţi deschizi inima celor care n-au avut norocul să aibă o
viaţă la fel de frumoasă ca a ta.
Nouă litere mici alcătuiesc marele cuvânt *compasiune.*
Măcar să ştie inima ta totdeauna să compătimească.
Tata

Ceva mai presus chiar şi decât voi amândoi

Draga mea Caterina,

"Te ador", "Eşti un adevărat înger", "Dragostea mea este veşnică" - toate acestea sunt expresii care aduc mângâiere urechilor îndrăgostiţilor. Sunt convinşi însă aceştia că înţeleg în profunzime sensul lor?

Dacă există ceva mai bun decât respectul de sine, e vorba fără îndoială de doi oameni care se respectă unul pe celălalt.

Totuşi, în cazul în care acest respect reciproc nu constituie o parte dintr-o societate mai largă, este în pericol să decadă într-o stare bolnăvicioasă.

De la orele de fizică îţi aminteşti, desigur, că soarele este acela care menţine în echilibru sistemul solar. Pământul nostru şi toate cele de pe el, care-ţi aparţin ţie şi lui Petre, ar fi alunecat de la locul lor dacă n-ar fi existat forţa gravitaţională a soarelui, care să le menţină.

Acelaşi lucru se întâmplă şi în căsnicie. Cele două persoane pot proveni din emisfere opuse sau este posibil să se fi născut în acelaşi cartier. Nu are importanţă. Ceea ce are cu adevărat importanţă este aceasta: *rămân oare legate între ele printr-o dragoste sfântă, care este mai puternică decât el doi?*

întrebarea aceasta este esenţială pentru că, pur şi simplu, chiar şi făptura cea mai "angelică" de pe pământ nu încetează să fie ca şi ceilalţi oameni, adică făptură omenească, la fel ca şi noi toţi ceilalţi. Şi după cum ştii, în stadiul său actual,

un caracter comun al lui homo sapiens este înclinaţia sa înnăscută spre automulţumire.
Nu ştiu de când a început răul, dar este recunoscut că, nici astăzi, cei mai mulţi dintre noi nu am ajuns la un stadiu de dezvoltare care să ne permită să fim liberi prin instinctul de conservare. Vrei dovezi? Aminteste-ţi frazele: "Ceea ce-ti spun eu", "Vreau, pentru că în cele din urmă aşa-mi place", "înainte de toate, eu", care împreună cu altele asemănătoare atestă paguba pe care o suportă o căsnicie de îndată ce încetează a se mai auzi cântecul primei iubiri.
E posibil ca tu să fi luat hotărârea de a te gândi întâi la celălalt. Te vei strădui să vezi viaţa prin ochii celuilalt. Vei fi cu el dulce politicoasă şi tandră, zi şi noapte. Dacă însă semeni câtuşi de puţin tatălui tău, într-o jumătate de oră propunerile tale amabile se vor transforma şi ele într-o victimă uşoară a realităţii ucigătoare.
Aşadar, întrepătrunderea reciprocă necesară pare să fie nerealizabilă. Cum ieşim din această dilemă?
Răspunsul, aşa cum l-am cunoscut acasă la noi şi l-am văzut ele nenumărate ori la serviciul meu, în calitatea mea de sfătuitor, este tema centrală a scrisorii.
Iată cheia dragostei în forma ei cea mai strălucitoare:
cuplu} care va înţelege că unitatea lui aparţine cuiva, mai mare decât ei amândoi la un loc, a descoperii uşa cea tainică, ce duce către căsnicia ideală.
Să vedem, acum, cum puteţi să conformaţi viata voastră cu acest început binecuvântat.
Am auzit deunăzi la radio un specialist în statistici susţinând că una din patru căsnicii sfârşeşte prin divorţ. Prezentând şi alte elemente, afirma că în ceea ce priveşte cuplurile care merg regulat la biserică, procentul căsniciilor destrămate este de 1 la 54, în timp ce la cuplurile care reuşesc doar să facă rugăciunea împreună procentul scădea la 1 la 50.

Nu preciza de unde a luat cifrele, dar mi-a dat ideea să fac şi eu o analiză cu elemente din experienţa mea. Analiza mea este cu aproximaţie următoarea: apreciez că în douăzeci de ani de muncă au venit să mă consulte în problemele lor mai mult de 2000 de cupluri. Numărul acesta îi cuprinde şi pe cei care au venit singuri - doar soţul sau soţia. Şi ţine cont de aceasta: *nu mi s-a întâmplat niciodată să mă viziteze cupluri sau soţi singuri, care reuşiseră să se roage împreună.* (Au existat puţini, vreo duzină, care spuneau că obişnuiau cândva.)
Aceasta este mărturia mea. Pe de-o parte, unul la tot atâtea cupluri consultă psihiatrul. Pe de alta, unul la tot atâtea cupluri divorţează în tribunale. Dar, în conformitate cu experienţa mea, nici un cuplu nu a stricat iremediabil căsnicia, dacă soţii au reuşit ca prin rugăciune să-şi treacă mâinile lor unite prin mâna lui Dumnezeu. Permite-mi să-ţi enumăr aici treptele rugăciunii comune, aşa cum am recomandat-o sutelor de cupluri:
f. Cădeţi de acord să dedicaţi în fiecare zi puţin timp pentru a vă întoarce împreună privirile spre Dumnezeu;
2. Procuraţi-vă cărţi de rugăciuni şi însemnaţi-le pe acelea care vi se potrivesc mai mult;
3. Când se apropie ora stabilită, aşezaţi-vă aproape unul de celălalt, fără să vorbiţi, şi unul din voi să citească rugăciunea pe care aţi ales-o pentru acea zi;
4. Discutaţi apoi despre tema concretă la care aţi dorit să se refere rugăciunea voastră. Dacă Petre este preocupat de o problemă de serviciu, este momentul şi ocazia să-ţi vorbească despre ea. Sau, poate tu eşti cea care vrei să-i spui, că la un moment dat, te-a jignit şi că nu poţi să treci peste asta. Poţi cere explicaţii, dacă ai nevoie, dar să nu vă certaţi; pur şi simplu dezvăluiţi-vă unul altuia ceea ce aveţi în inimile voastre;
5. Ţinându-vă de mână, aplecaţi capetele şi rugaţi-vă în linişte lui Dumnezeu, aşa cum înţelege fiecare. Va fi mai

bine dacă nu o veţi face cu voce tare. Este posibil ca rugăciunea cu cuvinte proprii, spusă cu voce tare în prezenţa cuiva, să vă pună într-o situaţie delicată, şi aceasta să vă facă să abandonaţi după primele încercări;
6. Când simţiţi că aţi terminat, spuneţi împreună "Tatăl nostru".
Pe măsură ce veţi progresa astfel, veţi ajunge la înălţimea ascultării tacite. încet-încet, sensibilitatea voastră va creşte, până când veţi simţi că rugăciunea nu este modalitatea prin care luaţi ceea ce cereţi de la Dumnezeu, ci modalitatea prin care Dumnezeu vă ţine alături de El.
Veţi ajunge să înţelegeţi că rugăciunea nu înseamnă căutare, cerşetorie sau revendicare. înseamnă mai mult deschiderea inimii noastre către Dumnezeu, care deja bate la poarta ei. Deschiderea aceasta a porţilor, a celor conştienţi şi a celor mai puţin conştienţi, este cea mai înaltă formă a rugăciune. Vei face o descoperire extraordinară când vei simţi că prima mişcare a acestei convorbiri, dintre Dumnezeu şi om, o face Dumnezeu. El caută neîncetat vieţi asupra cărora să se poată pleca, să slăvească astfel pământul cu dragostea Lui.
Ca să învăţaţi a vă ruga împreună este nevoie de timp, ca pentru orice lucru bun în căsnicie. Dar merită: Dumnezeu este iubire, şi amândoi credeţi că aceasta este cauza legăturii voastre.
Aşadar, cu cât veţi descoperi mai multe canale, prin care sfânta Lui dragoste să se reverse în dragostea voastră omenească, cu atât mai preţioasă va fi această dragoste.
Este important să învăţaţi acest adevăr şi să-l respectaţi împreună. De regulă, este periculos ca unul să rămână pe loc, iar celălalt să progreseze duhovniceşte. Căsnicie nu înseamnă să mărim distanţa care desparte doi oameni, ci înseamnă să umplem golurile care determină deosebirile dintre ei, până când aceste două vieţi separate se vor roti

în jurul unui Centru sfânt - care este, de altfel, şi destinaţia acestei vieţi.
Cele ce-ţi spun acum nu sunt teorii. Am văzut de nenumărate ori căsnicii care se zbăteau în ultimele clipe să revină la noutatea de viaţă, prin rugăciunea comună tainică. Vorbesc însă şi din experienţa personală. Mama ta nu-şi imagina măreţia lucrării pe care şi-o asuma în timp ce înainta, mireasă fiind, prin mijlocul bisericii pentru a-mi da mâna ei şi a auzi preotul rostind:
"însuţi şi acum, Stăpâne, întinde mâna Ta din sfântul Tău locaş şi uneşte pe robul Tău ... cu roaba Ta..., pentru că de către Tine se uneşte bărbatul cu femeia."
N-a trecut prea mult timp până a înţeles că tânărul care şi-a unit viaţa cu a ei ascundea, în interiorul Iui, nenumărate eu-ri potrivnice. Lupta care se deschidea în faţa ei consta în a uni, într-un tot, caracterul acestui neascultător şi nestatornic tânăr cu liniştea ei interioară, cu blândeţea şi cu delicateţea ei feminină.
Tu ştii bine cât a reuşit. O vedeam în fiecare zi dis-de-dimineaţă stând în colţul ei, cu Biblia şi cu cărţile ei. Ii spunea "ora mea de linişte", şi astfel am putut să înţeleg că, cumpătarea sufletului ei era răspunsul la dezordinea mea.
într-o zi, în deznădejdea mea, i-am cerut să mă ducă şi pe mine "la izvorul apelor". Astfel am învăţat şi eu că *rugăciunea este cheia tuturor lucrurilor.*
Astăzi, după douăzeci şi cinci de ani de convieţuire, sunt mai mult decât altădată sensibil la emoţia pe care mi-o provoacă prezenţa ei. Când o întâlnesc din întâmplare prin mulţime, simt în mine ecoul unui cântec vesel. Când îi întâlnesc privirea printre oameni este ca şi cum s-ar înălţa în faţa mea un panou cu mesajul pe care-l căutam în acea clipă. Seara, când mă întorc acasă cu maşina, mă abţin să nu accelerez viteza pentru a ajunge mai repede lângă ea. Chiar şi până astăzi, consider că cea mai mare emoţie a

zilei este atunci când vine lângă mine, de oriunde s-ar afla, să mă salute cu un sărut tandru şi să-şi strângă, cu un sfânt devotament, trupul ei lângă al meu. Si, cum privesc atent, înainte la cărarea vieţii noastre, văd un cuplu bătrân ţinându-se de mână şi înaintând spre apus. Simt în sinea mea că sfârşitul va fi mult mai frumos decât începutul.
N-aş putea să-i fac o urare mai frumoasă lui Petre decât aceasta: femeia lui să-l conducă şi pe el, aşa cum a procedat mama ta cu tatăl tău, în singurul loc al comunicării cereşti, acolo unde două vieţi se unesc în treime sfântă...
Aud mulţi sociologi care spun că singura soluţie pentru blocarea divorţurilor care tortureazǎ epoca noastră este o legislaţie mai aspră. Ar fi putut să ajute şi aceasta în anumite situaţii, dar răspunsul real la această problemă nu este să facem divorţul cât mai dificil, ci să facem căsnicia aşa cum trebuie să fie. Iar căsnicia trebuie să fie o legătură treimică sfântă între Hristos, soţul tău şi tine, acum şi întotdeauna.
Sus să avem inimile,
Tata

Cuprins

4107

Cartea se adresează întâi de toate tinerelor căsătorite sau tinerelor ce urmează a se căsători. în cea mai mare parte a lor, scrisorile cuprind sfaturi practice, amănunte privind comportamentul în anumite situaţii sau atitudinea în faţa unor probleme mai dificile. Acestea se întemeiază sau izvorăsc dintr-o foarte creştinească înţelegere a vieţii. Este vorba de o veritabilă teologie aplicată, ce cuprinde absolut toate aspectele vieţii de familie.
Cartea este la fel de folositoare soţilor, care vor afla şi vor înţelege lucruri nebănuite despre arta de a fi un soţ bun şi adevărat.